

ADRIATIC BANK A.D. PODGORICA

Finansijski iskazi za 2023. godinu

i

Izvještaj nezavisnog revizora

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 5
FINANSIJSKI ISKAZI	
Bilans uspjeha	6
Iskaz o ukupnom ostalom rezultatu	7
Bilans stanja	8
Iskaz o promjenama na kapitalu	9
Iskaz o novčanim tokovima	10
Napomene uz finansijske iskaze	11-95
IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA	

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Adriatic bank AD, Podgorica

Izveštaj o reviziji finansijskih iskaza

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza “Adriatic bank” a.d., Podgorica (u daljem tekstu: “Banka”), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2023. godine i bilans uspjeha, iskaz o ukupnom ostalom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene uz finansijske iskaze koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2023. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji (“Službeni list Crne Gore”, br. 001/17) i Međunarodnim standardima revizije (MSR). Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku našeg izvještaja *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza*. Mi smo nezavisni u odnosu na Banku u skladu sa Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (“IESBA Kodeks”) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da nam pruže osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom rasuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih iskaza za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih iskaza u cjelini i formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne izražavamo zasebno mišljenje o ovim pitanjima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Adriatic bank AD, Podgorica (Nastavak)

Izveštaj o reviziji finansijskih iskaza (Nastavak)

Ključna revizijska pitanja (Nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Primijenjene procedure revizije
1. Adekvatnost obezvrjeđenja plasmana po kreditima i vanbilansnih izloženosti Napomene 3.8, 11, 14.2, 23. uz finansijske iskaze	
Odmjeravanje troškova umanjena vrijednosti kredita i rezervisanja za vanbilansne izloženosti smatra se ključnim revizijskim pitanjem jer određivanje pretpostavki za očekivane kreditne gubitke zahtijeva značajan nivo profesionalnog rasuđivanja od strane rukovodstva Banke.	Na osnovu naše procjene rizika i poznavanja poslovanja bankarskog sektora, ispitali smo troškove obezvrjeđenja kredita i rezervisanja za vanbilansne izloženosti, i procijenili primijenjenu metodologiju, kao i korišćene pretpostavke, a u skladu sa opisom ključnog revizijskog pitanja.
Potraživanja po kreditima i plasmanima dužnicima su, na dan 31. decembra 2023. godine, iznosila EUR 96.375 hiljada (EUR 64.794 hiljada na dan 31. decembra 2022. godine), dok je ukupan iznos ispravke vrijednosti ovih potraživanja iznosio EUR 3.748 hiljada na dan 31. decembra 2023. godine (EUR 3.505 hiljada na dan 31. decembra 2022. godine). Ova rezervisanja za gubitke predstavljaju najbolju procjenu rukovodstva u pogledu očekivanih gubitaka za kreditni portfolio na datum bilansa stanja.	Naše revizorske procedure su obuhvatile sljedeće elemente:
Ključne oblasti rasuđivanja uključuju tumačenje zahtjeva za obračun obezvrjeđenja u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izveštavanja 9: Finansijski instrumenti, što se odražava na model očekivanih kreditnih gubitaka Banke, identifikaciju izloženosti kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika (za koje se očekivani kreditni gubitak računa tokom cijelog životnog vijeka finansijskog instrumenta), parametre i pretpostavke koje se koriste u modelu očekivanih kreditnih gubitka, kao što je finansijsko stanje druge ugovorne strane i očekivani budući novčani tokovi, kao što je obelodanjeno u Napomenama 3.8, 11, 14.2, 23, kao i procjene i pretpostavke očekivanih ishoda u scenarijima pri obračunu obezvrjeđenja za individualno procijenjene plasmane.	• Procjena ključnih kontrola nad pretpostavkama koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka (ECL) za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove dužnika;• Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza koji uključuju pretpostavke korišćene u modelima očekivanog kreditnog gubitka koji su primijenjeni u rasporedu u nivoe kreditnog kvaliteta. Testiranje pretpostavki koje se primjenjuju da bi se utvrdila dvanaestomjesečna i višegodišnja vjerovatnoća neispunjavanja obaveza (PD i mPD) i utvrđivanje ovih vjerovatnoća, uključujući i provjeru primjene forward looking komponente. Provjera metode primijenjene za dobijanje vjerovatnoće gubitaka po osnovu nemogućnosti naplate potraživanja (LGD);• Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza na bazi uzorka koji potvrđuju korišćene pretpostavke za troškove obezvrjeđenja kredita i rezervisanja za vanbilansne izloženosti, uključujući provjeru primjenjenog CCF, vrednovanje sredstava obezbjeđenja, korišćene hair-cut-ove i očekivane periode naplate i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procijenjene izloženosti umanjene vrijednosti kredita;• Analiza ključnih kretanja portfolija visokog rizika iz prethodnog perioda u odnosu na industrijske standarde i istorijske podatke;• Procjena adekvatnosti određenih odluka rukovodstva Banke u poređenju sa određenim makro prognozama primijenjenim u modelima očekivanog kreditnog gubitka;• Evaluacija primijenjenih metodologija korišćenjem našeg znanja i iskustva u industriji;• Procjenu tačnosti i potpunosti objelodanjivanja u finansijskim iskazima.
Mogući ishodi zasnivaju se na diskontovanim novčanim tokovima efektivnom kamatnom stopom za individualno procijenjene plasmane i uključuju procjenjivanje i druge kompleksne oblasti, kao što su indikatori obezvrjeđenja, vjerovatnoće relevantnih scenarija za očekivane buduće novčane tokove i prognoze samih novčanih tokova, uključujući realizaciju sredstava obezbjeđenja.	Na bazi sprovedenih revizijskih procedura, nismo identifikovali značajne nalaze u odnosu na adekvatnost obezvrjeđenja kreditnih plasmana, kao i rezervisanja za vanbilansne izloženosti, na dan 31. decembra 2023. godine.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Adriatic bank AD, Podgorica (Nastavak)

Izvještaj o reviziji finansijskih iskaza (Nastavak)

Skretanje pažnje

Skrećemo pažnju na činjenicu objelodanjenu u napomeni 8 uz finansijske iskaze, gdje je navedeno da je Banka tokom 2023. godine obračunala varijabilna primanja na osnovu Odluke o primanjima u kreditnim institucijama (Sl. list br. 127/2020).

Priznavanje varijabilnih primanja za tekuću godinu nije u potpunosti usklađeno sa odredbama pomenute Odluke. Eventualne mjere koje bi Centralna banka Crne Gore mogla da preduzme u vezi sa ovom neusklađenošću ne mogu se trenutno predvidjeti.

Naše mišljenje nije modifikovano po ovom pitanju.

Ostale informacije sadržane u godišnjem Izvještaju menadžmenta Banke

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju godišnji Izvještaj menadžmenta (koji ne uključuje finansijske iskaze i Izvještaj revizora o njima) za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2023. godine. Naše mišljenje o finansijskim iskazima se ne odnosi na ostale informacije i ne izražavamo bilo koji oblik zaključka kojim se pruža uvjeravanje o njima.

U vezi sa našom revizijom finansijskih iskaza, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i pritom razmotrimo da li postoji materijalno značajna nedoslednost između njih i finansijskih iskaza ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja.

U vezi sa godišnjim Izvještajem menadžmenta, sproveli smo postupke u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Ti postupci uključuju provjeru da li je godišnji Izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa važećim odredbama Zakona o računovodstvu.

Samo na osnovu rada koji smo obavili tokom revizije finansijskih iskaza, po našem mišljenju:

- informacije objelodanjene u godišnjem Izvještaju menadžmenta za 2023. godinu, su po svim materijalno značajnim aspektima, usklađene sa finansijskim iskazima Banke za 2023. godinu;
- godišnji Izvještaj menadžmenta za 2023. godinu je sastavljen u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu.

Pored toga, ako na osnovu rada koji smo obavili, zaključimo da postoji materijalno značajno pogrešno iskazivanje ostalih informacija, od nas se zahtijeva da tu činjenicu saopštimo u izvještaju. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izvještaju.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Adriatic bank AD, Podgorica (Nastavak)

Izveštaj o reviziji finansijskih iskaza (Nastavak)

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih iskaza u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, kao i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na nastavak poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Banke.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajan pogrešan iskaz, ako takav iskaz postoji. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ukoliko se može u razumnoj mjeri očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Tokom obavljanja revizije u skladu sa Međunarodnim standardima revizije, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i zadržavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procjenjujemo rizike od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške, osmišljavamo i obavljamo revizijske postupke koji su prikladni za te rizike, i pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke.
- Vršimo procjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Adriatic bank AD, Podgorica (Nastavak)

Izveštaj o reviziji finansijskih iskaza (Nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza (Nastavak)

- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i da li, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u našem izvještaju revizora skrenemo pažnju na odgovarajuća objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo ocjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući i objelodanjivanja, kao i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne poslovne promjene i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Mi saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje smo identifikovali tokom naše revizije.

Takođe, mi dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i, gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih iskaza za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u našem izveštaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što se razumno može očekivati da bi negativne posljedice saopštenja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

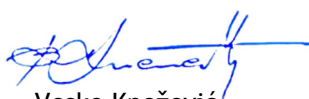
Partner u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Milovan Popović.

Podgorica, 3. april 2024. godine

Milovan Popović
Ovlašćeni revizor

Danilo Knežević
Ovlašćeni revizor

Vesko Knežević
Izvršni direktor/Ovlašćeni revizor

BILANS USPJEHA ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

U hiljadama EUR	Napomena	2023.	2022.
Prihodi od kamata i slični prihodi	3.1, 5.1	13.376	6.743
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	3.1, 5.1	546	203
Rashodi kamata i slični rashodi	3.1, 5.2	(895)	(968)
NETO PRIHODI OD KAMATA		13.027	5.978
Prihodi od naknada i provizija	3.1, 6.1	9.912	7.654
Rashodi od naknada i provizija	3.1, 6.2	(3.337)	(2.042)
NETO PRIHODI/(RASHODI) OD NAKNADA		6.575	5.612
Neto dobiti od kursnih razlika	7	10.398	3.517
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine		-	-
Ostali prihodi		101	8
Troškovi zaposlenih	8	(4.860)	(2.876)
Opšti i administrativni troškovi	9	(5.795)	(2.270)
Troškovi amortizacije	10	(348)	(239)
Troškovi rezervisanja		-	(1)
Ostali rashodi		(9)	(2)
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	3.8, 11	(611)	(1.957)
OPERATIVNI DOBITAK (GUBITAK)		18.478	7.770
Porez na dobit	3.4, 12.1	(2.758)	(654)
NETO DOBITAK (GUBITAK)		15.720	7.116

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 29. mart 2024. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Adriatic bank A.D., Podgorica:

 Enesa Bekteši
 Predsjednik Upravnog odbora

 Miroslav Vuković
 Direktor sektora za računovodstvo,
 izvještavanje i kontroling

IZVJEŠTAJ O UKUPNOM OSTALOM REZULTATU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine
(Iznosi u hiljadama EUR)

	Napomena	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Neto dobitak (gubitak)		<u>15.720</u>	<u>7.116</u>
Efekti promjene vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju kroz ostali ukupan rezultat		3.096	(6.376)
Efekti po osnovu poreza koji se odnosi na ostali ukupan rezultat perioda		<u>(468)</u>	<u>949</u>
Ukupan ostali rezultat za tekuću godinu		<u>2.628</u>	<u>(5.427)</u>
UKUPAN OSTALI REZULTAT		<u>18.348</u>	<u>1.689</u>

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 29. mart 2024. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Adriatic bank A.D., Podgorica:

Enesa Bekteši

Predsjednik Upravnog odbora

Miroslav Vuković

Direktor sektora za računovodstvo,
izvještavanje i kontroling

ADRIATIC BANK A.D., PODGORICA

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2023. GODINE U hiljadama EUR	Napomena	31. decembra 2023.	31. decembra 2022.
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.6, 13	112.484	250.517
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		376.737	232.369
Kredit i potraživanja od kreditnih institucija	3.6, 14.1	46.897	25.606
Kredit i potraživanja od klijenata	3.7, 14.2	96.375	64.794
Hartije od vrijednosti	3.7, 14.3	233.454	141.958
Ostala finansijska sredstva		11	11
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		39.978	36.629
Hartije od vrijednosti	3.7, 14.3	39.978	36.629
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala		150	-
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.9, 3.10, 15	1.839	1.688
Nematerijalna sredstva	3.9, 3.10, 16	913	79
Odložena poreska sredstva	12	475	943
Ostala sredstva	17	1.350	458
UKUPNA SREDSTVA		533.926	522.683
OBAVEZE			
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		488.770	499.763
Depoziti klijenata	18.1	484.577	496.587
Kredit klijenata koji nijesu kreditne institucije	18.2	4.193	3.176
Rezerve	19	407	436
Tekuće poreske obaveze	12	2.704	648
Odložene poreske obaveze	12.2	42	3
Ostale obaveze	20	6.490	4.668
UKUPNE OBAVEZE		498.413	505.518
KAPITAL			
Akcijski kapital	21	11.945	11.945
Neraspoređena dobit/(gubitak)		10.459	3.343
Dobitak/(Gubitak) tekuće godine		15.720	7.116
Ostale rezerve		(2.611)	(5.239)
UKUPAN KAPITAL		35.513	17.165
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		533.926	522.683
VANBILANSNA EVIDENCIJA	22	220.150	153.148

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 29. mart 2024. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Adriatic bank A.D., Podgorica:

Enesa Bekteši
Predsjednik Upravnog odbora

Miroslav Vuković
Direktor sektora za računovodstvo,
izvještavanje i kontroling

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

U hiljadama EUR	Akcijski kapital	Akumulirani dobitak/gubitak	Ostale rezerve	UKUPNO
Stanje na dan 1. januar 2022. godine	9.445	3.343	188	12.976
Emisija akcija	2.500	-	-	2.500
Efekti promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere kroz ostali ukupan rezultat	-	-	(5.427)	(5.427)
Dobitak tekuće godine	-	7.116	-	7.116
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	11.945	10.459	(5.239)	17.165
Emisija akcija	-	-	-	-
Efekti promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere kroz ostali ukupan rezultat	-	-	2.628	2.628
Dobitak tekuće godine	-	15.720	-	15.720
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	11.945	26.179	(2.611)	35.513

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 29. mart 2024. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Adriatic bank A.D., Podgorica:

Enesa Bekteši

Predsjednik Upravnog odbora

Miroslav Vuković

Direktor sektora za računovodstvo, izvještavanje i kontroling

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	14.018	7.069
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	(650)	(770)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	9.797	7.589
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(3.296)	(2.035)
Odlivi po osnovu plaćanja zaposlenim i dobavljačima	(8.926)	(3.344)
Odlivi po osnovu povećanja kredita i ostale aktive	(34.532)	(23.337)
Odlivi/Prilivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	(12.996)	231.364
Plaćeni porez	(647)	-
Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz poslovnih aktivnosti	(37.232)	216.536
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Kupovina nekretnina i opreme	(377)	(681)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(913)	(22)
Državni zapisi i obveznice	(91.752)	(81.728)
Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz aktivnosti investiranja	(93.042)	(82.431)
Tokovi gotovine iz finansiranja		
Emisija običnih akcija	-	2.500
Prilivi/(odlivi) od pozajmica	1.017	1.204
Odlivi za obaveze po lizingu - glavnica	(115)	(76)
Neto prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	902	3.628
Efekti kursnih razlika	10.398	3.517
Neto (smanjenje)/povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(118.974)	141.250
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	267.388	126.138
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda (napomena 13 i 14.1)	148.414	267.388

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 29. mart 2024. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Adriatic bank A.D., Podgorica:

Enesa Bekteši

Predsjednik Upravnog odbora

Miroslav Vuković

Direktor sektora za računovodstvo,
izvještavanje i kontroling

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Adriatic bank A.D., Podgorica (u daljem tekstu: „Banka”) osnovana je 2016. godine izdavanjem odobrenja za rad od strane Centralne Banke Crne Gore. Na osnovu člana 44, stav 2, tačka 7 Zakona o Centralnoj banci (Sl. list CG br. 40/10, 46/10, 6/13 i 70/17) i člana 23, stav 2 Zakona o bankama (Sl. list CG br. 17/08, 44/10 i 40/11) Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 26. februara 2016. godine donio je rješenje kojim izdaje dozvolu za rad Banci.

Banka je upisana u Centralni Registar Privrednih Subjekata pod brojem 4-0009471 dana 13. aprila 2016. godine kao Azmont Banka A.D., Podgorica. Pod registracionim brojem 4-0009471/003 dana 9. septembra 2016. godine Banka je upisana u Centralni Registar Privrednih Subjekata kao Nova Banka A.D., Podgorica. Pod registracionim brojem 4-0009471/012 dana 5. marta 2020. godine Banka je upisana u Centralni Registar Privrednih Subjekata kao Adriatic bank A.D., Podgorica.

Banka je osnovana od strane kompanije Azmont Investments d.o.o., Herceg Novi, koja posluje u Crnoj Gori od 2012. godine, sa ciljem izgradnje luksuznog turističkog kompleksa „Portonovi” u Kumboru, opština Herceg Novi. Dana 15. januara 2020. godine izvršena je kupoprodaja 299.511.761 običnih akcija Banke čime je izvršen prenos svih akcija u vlasništvu Azmont Investment DOO sa sjedištem Kumbor, Herceg Novi, na kupca Adriatic Capital LLC sa sjedištem Wilmington, Delaware, Sjedinjene Američke Države.

Aktivnost Banke uključuje kreditne, depozitne i garancijske poslove, kao i poslove platnog prometa sa inostranstvom, depo poslove, usluge čuvanja u sefovima, izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata. Banka je 12.03.2021.godine dobila dozvolu za obavljanje usluga investicionog bankarstva od Komisije za tržište kapitala.

Sjedište Banke je u Podgorici, Bulevar Džordža Vašingtona br. 98/8 .

Na dan 31. decembra 2023. godine Banku čini Centrala sa sjedištem u Podgorici i tri filijale od kojih je jedna na adresi Cetinjska 9/1, Podgorica, a preostale u Tivtu i Budvi.

Organi upravljana banke su:

- Skupština akcionara,
- Nadzorni odbor
- Upravni odbor.

Nadzorni odbor ima radno tijelo, Odbor za rizike i reviziju, dok su radna tijela Upravnog odbora: Kreditni odbor, ALCO Komitet, Odbor za razvoj i upravljanje informacionim sistemima, Odbor za upravljanje operativnim rizikom, Odbor za praćenje rizičnih klijenata. Banka je za članove Nadzornog i Upravnog odbora dobila neophodna odobrenja od Centralne banke Crne Gore.

Na dan 31. decembra 2023. godine Banka ima 76 zaposlenih radnika (31. decembar 2022. godine: 58 zaposlenih).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA**2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja**

Priloženi finansijski izvještaji Banke za 2023. godinu sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI”), izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Banka je dužna da vodi poslovne knjige, sastavlja knjigovodstvene isprave, vrednuje imovinu i obaveze i sastavlja i objavljuje finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama (“Službeni list Crne Gore”, br. 72/19, 82/20 8/21), propisima donijetim na osnovu ovog zakona i Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (u daljem tekstu: MRS/MSFI). Banka je dužna da primjenjuje Međunarodne računovodstvene standarde i Međunarodne standarde finansijskog izvještavanja od datuma koji je Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) odredio kao dan početka njihove primjene, ukoliko Centralna banka za određeni MRS/MSFI ne odredi drugi datum kao dan početka njegove primjene.

Finansijski izvještaji Banke su pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka (“Sl. list CG”, br. 34/22).

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna i izvještajna valuta Banke je euro (EUR). Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (Nastavak)**2.2. Primjena novih standarda i izmjena postojećih standarda koji su na snazi u tekućoj godini**

Sledeće izmjene i dopune postojećih standarda izdate od strane IASB-a se obavezno primjenjuju prvi put za finansijske periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine i stoga su primjenjive na priložene finansijske izvještaje Banke:

- *MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ koji zamjenjuje MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ i naknadne izmjene MSFI 17 koje se bave problemima i izazovima implementacije koji su identifikovani nakon što je MSFI 17 objavljen 2017. godine*

MSFI 17 uvodi sveobuhvatan i konzistentan pristup za računovodstveno obuhvatanje ugovora o osiguranju. Prije MSFI 17, širom svijeta je postojala značajna raznolikost u vezi sa računovodstvenim obuhvatanjem i objelodanjivanjem ugovora o osiguranju, a MSFI 4 je dozvoljavao primjenu mnogih prethodnih računovodstvenih pristupa. MSFI 17 se primjenjuje na sve vrste ugovora o osiguranju i na investicione ugovore sa obilježjem diskrecionog učešća koje entitet izdaje. Dozvoljeno je da ugovori o finansijskim garancijama budu uključeni u djelokrug MSFI 17, ako je entitet prethodno naveo da ih smatra ugovorima o osiguranju.

S obzirom da se MSFI 17 primjenjuje na sve ugovore o osiguranju koje entitet izdaje (sa ograničenim izuzecima od primjene), njegovo usvajanje može imati uticaja i na neosiguravače kao što je Banka. Banka je izvršila analizu svojih ugovora i aktivnosti i zaključila da nema ugovora koji ispunjavaju definiciju ugovora o osiguranju prema MSFI 17, te da usvajanje MSFI 17 nema uticaja na priložene finansijske izvještaje.

- *Izmjene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ i MSFI Izjava o praksi 2 – Objelodanjivanje računovodstvenih politika*

Izmjene imaju za cilj da objelodanjivanje računovodstvenih politika učine informativnijim, tako što zamjenjuju zahtjev za objelodanjivanjem „značajnih računovodstvenih politika“ sa zahtjevom za objelodanjivanjem „materijalnih računovodstvenih politika“. Izmjene takođe daju smjernice u kojim okolnostima se informacije o računovodstvenoj politici mogu smatrati materijalnim i stoga zahtijevaju objelodanjivanje. Informacije o računovodstvenoj politici su materijalne ako se, kada se razmatraju zajedno sa drugim informacijama uključenim u finansijske izvještaje entiteta, može razumno očekivati da utiču na odluke koje primarni korisnici finansijskih izvještaja opšte namjene donose na osnovu tih finansijskih izvještaja.

MSFI Izjava o praksi 2 „Prosudivanje o materijalnosti u objelodanjivanju računovodstvenih politika“ obuhvata smjernice i ilustrativne primjere koji imaju za cilj da pomognu entitetu u primjeni koncepta materijalnosti prilikom donošenja procjena o obelodanjivanju računovodstvenih politika.

Ove izmjene nemaju uticaja na vrednovanje ili prezentaciju bilo koje stavke u finansijskim izveštajima Banke, ali mogu uticati na objelodanjivanje računovodstvenih politika Banke. Navedene izmjene nisu značajno uticale na objelodanjivanje računovodstvenih politika u priloženim finansijskim izveštajima Banke.

- *Izmjene MRS 8 „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške“ - Definicija računovodstvene procjene*

Izmjenama se definicija promjene u računovodstvenim procjenama zamjenjuje definicijom računovodstvenih procjena. Prema novoj definiciji, računovodstvene procjene su definisane kao „novčani iznosi u finansijskim izveštajima koji su podložni neizvjesnosti pri odmeravanju“. Entiteti razvijaju računovodstvene procjene ako računovodstvene politike zahtijevaju da se stavke u finansijskim izveštajima mjere na način koji uključuje neizvjesnost odmjeravanja.

Izmjenama se pojašnjava da promjena u računovodstvenoj procjeni koja je posledica novih informacija ili novih događaja nije ispravka greške. Ove izmjene pojašnjavaju entitetima kako da naprave razliku između promjena u računovodstvenim procjenama, promjena računovodstvenih politika i ispravki grešaka iz ranijeg perioda.

Navedene izmjene nisu imale efekat na priložene finansijske izvještaje Banke.

- *Izmjene MRS 12 „Odloženi porezi“ - Odloženi porez koji se odnosi na sredstva i obaveze proistekle iz jedne transakcije*

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (Nastavak)**2.2. Primjena novih standarda i izmjena postojećih standarda koji su na snazi u tekućoj godini (Nastavak)**

Izmjene sužavaju obim i daju dalja pojašnjenja u vezi sa izuzetkom za početno priznavanje prema MRS 12 i preciziraju kako entiteti treba da obračunavaju odloženi porez u vezi sa imovinom i obavezama koje proističu iz jedne transakcije, kao što su lizing i obaveze vraćanja u prvobitno stanje. Izmjene pojašnjavaju da kada su plaćanja kojima se izmiruje obaveza odbitna stavka za poreske svrhe, stvar je prosuđivanja, uzimajući u obzir važeći poreski okvir, da li se takvi odbici mogu za poreske svrhe pripisati obavezi ili povezanoj komponenti imovine.

Prema izmjenama MRS 12, izuzetak od početnog priznavanja se ne primjenjuje na transakcije koje pri početnom priznavanju dovode do jednakih oporezivih i odbitnih privremenih razlika. Primjenjuje se samo ako priznavanje zakupljenog sredstva i obaveze zakupa (ili obaveze za vraćanje imovine u prvobitno stanje uključujući sa tom obavezom povezano sredstvo) dovode do oporezivih i odbitnih privremenih razlika koje nisu jednake.

Navedene izmjene nisu imale efekat na priložene finansijske izvještaje Banke.

- Izmjene MRS 12 „Odloženi porezi“ - Međunarodna poreska reforma – Pravila modela Stub 2

Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) je u decembru 2021. godine objavila nacrt zakonodavnog okvira za globalni minimalni porez od 15% koji bi trebalo da koriste pojedinačne jurisdikcije. Cilj okvira je da se smanji prebacivanje profita iz jedne jurisdikcije u drugu kako bi se smanjile globalne poreske obaveze u korporativnim strukturama. U martu 2022. godine, OECD je objavio detaljne tehničke smjernice o drugom stubu pravila.

IASB je 23. maja 2023. godine izdao konačne izmjene MRS 12 (Međunarodna poreska reforma – pravila modela Stub 2) kao odgovor na zabrinutost zainteresovanih strana u vezi sa potencijalnim implikacijama na računovodstveno obuhvatanje poreza na dobitak, posebno odloženih poreza, koje prozilaze iz pravila modela drugog stuba. Izmjene MRS 12 stupile su na snagu odmah.

Izmjene predviđaju privremeno izuzeće od zahtjeva u vezi sa odloženim poreskim sredstvima i obavezama vezanim za poreze na dobitak iz drugog stuba. Izmjene takođe predviđaju dodatne zahtjeve za objavljivanjem u odnosu na izloženost entiteta porezu na dobitak iz drugog stuba.

Ove izmjene nisu relevantne za Banku i nemaju uticaj na priložene finansijske izvještaje.

Usvajanje prethodno navedenih novih i izmijenjenih standarda nije imalo za rezultat značajnije promjene u računovodstvenim politikama Banke, niti efekat na priložene finansijske izvještaje Banke.

2.3. Novi standardi i izmjene postojećih standarda koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni

IASB je objavio određeni broj novih i izmijenjenih standarda, koji se primjenjuju na buduće izvještajne periode. Oni nisu ranije usvojeni od strane Banke, a Banka namjerava da ih primijeni kada stupe na snagu.

- Izmjene MSFI 16 „Lizing“ – Obaveze po osnovu lizinga u prodaji i povraćaju lizinga (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine). Izmjene i dopune imaju za cilj da poboljšaju zahtjeve koje prodavac-zakupac koristi u odmjeravanju obaveze za lizing koja proizilazi iz transakcije prodaje i povratnog zakupa u MSFI 16, dok se ne mijenja računovodstveni tretman zakupa koji nije u vezi sa transakcijama prodaje i povratnog lizinga.
- Izmjene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ – Klasifikacija obaveza na kratkoročne i dugoročne (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine). Cilj izmjena je da razjasni principe u MRS 1 za klasifikaciju obaveza na kratkoročne i dugoročne.
- Izmjene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ – Dugoročne obaveze sa kovenantama (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine). Izmjenama se pojašnjava kako uslovi koje entitet mora da ispunji u roku od dvanaest meseci nakon datuma izvještajnog perioda utiču na klasifikaciju obaveza. Dodatna obelodanjivanja su takođe potrebna za dugoročne obaveze koje proizilaze iz kreditnih aranžmana koji su predmet usaglašenosti sa kovenantama u roku od dvanaest mjeseci nakon datuma izvještajnog perioda.
- Izmjene MRS 7 „Izveštaj o tokovima gotovine“ i MSFI 7 „Finansijski instrumenti: objelodanjivanja“ – Finansijski aranžmani dobavljača (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine). Izmjenama se dodaju zahtjevi za objelodanjivanjem, kao i „reperne tačke“ u okviru postojećih zahtjeva za objelodanjivanjem koji od entiteta traže da obezbijede kvalitativne i kvantitativne informacije o finansijskim aranžmanima dobavljača.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (Nastavak)**2.3. Novi standardi i izmjene postojećih standarda koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni (Nastavak)**

- MSFI S1 „Opšti zahtjevi za objelodanjivanje finansijskih informacija u vezi sa održivošću“ i MSFI S2 „Objelodanjivanja u vezi sa klimom“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine). MSFI S1 i MSFI S2 predstavljaju nove MSFI standarde koji se bave objelodanjivanjima u vezi sa održivošću, pri čemu MSFI S1 daje osnovni okvir za obelodanjivanje materijalnih informacija o rizicima i mogućnostima u vezi sa održivošću u cijelom lancu vrijednosti entiteta, dok MSFI S2 utvrđuje zahtjeve za entitete da objelodane informacije o rizicima i mogućnostima vezanim za klimu. Primjena ovih standarda u našoj zemlji zavisi od regulatornog procesa, odnosno donošenja propisa kojima se uvodi obaveza njihove primjene.
- Izmjene MRS 21 „Efekti promjene deviznih kurseva“ - Nedostatak razmjenjivosti (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2025. godine). Izmjenama se precizira kako se vrši procjena da li je valuta razmjenjiva i kako se utvrđuje trenutni devizni kurs ukoliko nije.

U toku je procjena uticaja navedenih novih standarda i izmjena od strane rukovodstva Banke. Banka smatra da izmjene MRS 1 neće imati značajan uticaj na klasifikaciju njenih obaveza. Rukovodstvo Banke takođe ne očekuje da će primjena drugih standarda koji tek treba da stupe na snagu imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke u periodu njihove početne primjene.

2.4. Uticaj rusko-ukrajinskog konflikta

Početkom marta 2022. godine došlo je do povećane nestabilnosti na svetskim finansijskim i robnim tržištima usled eskalacije konflikta u Ukrajini, koji je praćen uvođenjem sankcija određenim ruskim kompanijama i pojedincima. Banka je na dan 31. decembra 2023. godine imala izloženost prema ruskim bankama u iznos od EUR 1.637 hiljada (31. decembra 2022. godine 69 hiljada) i tokom godine nijesu postojala ograničenja u raspolaganju ovim sredstvima. Izloženost po osnovu plasiranih kredita ruskim državljanima je 65% pokrivena novčanim kolateralima, Banka nije zabilježila značajan odliv depozita ruskim državljanima u 2023. godini.

Banka prati i primjenjuje Odluke Vlade Crne Gore o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih Odlukama Savjeta Evropske Unije povodom situacije u Ukrajini. O primjeni istih jednom nedeljno izvještava Centralnu Banku Crne Gore.

2.5. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Najznačajnije procjene i pretpostavke se odnose na sledeće:

- Obezvrijeđenje finansijskih sredstava

Na osnovu procjene kreditnog rizika, svi instrumenti se klasifikuju u nivo 1 (nema značajnih promjena kreditnog rizika od datuma inicijalnog priznavanja sredstva), nivo 2 (značajna promjena kreditnog rizika od momenta odobravanja kredita) i nivo 3 (obezvrijeđena sredstva - problematični klijenti). Za potrebe analize značajnih promjena kreditnog rizika, Banka je identifikovala niz indikatora koje koristi za potrebe procjene i koje koristi radi poređenja sa stanjem u momentu inicijalnog priznavanja finansijskog instrumenta u skladu sa MSFI 9. Banka je identifikovala i niz indikatora sa ciljem identifikovanja nekvalitetne aktive (nivo 3). U zavisnosti nivoa pojedinačnog instrumenta obračunavaju se očekivani kreditni gubici u narednih 12 mjeseci za nivo 1 i očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja za nivoe 2 i 3. Metodologija za obezvređenje finansijskih sredstava je detaljnije opisana u napomeni 3.8.

- Korisni vijek trajanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina i opreme

Određivanje korisnog vijeka trajanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promjenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili drugih faktora. Adekvatnost određenog korisnog vijeka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promjene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog vijeka trajanja.

- Rezervisanje za otpremnine i neiskorišćene dane godišnjeg odmora

Trošak dugoročnih benefita zaposlenih određen je na osnovu internog obračuna, uz primjenu aktuarskih pretpostavki: diskontna stopa, budući rast zarada u skladu sa stopom inflacije i napredovanja, i rast zarada po osnovu minulog rada, kao i promjene u broju zaposlenih koji stiču pravo za isplatu naknade. S obzirom na dugoročnu prirodu ovih planova, procjene su predmet značajne neizvjesnosti. Banka obračunava i rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmore na osnovu podataka o preostalim danima godišnjeg odmora na dan bilansa i iznosa troška zarade za zaposlenog.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (Nastavak)**2.5. Korišćenje procjenjivanja (Nastavak)**

- Rezervisanje za sudske sporove

Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

- Prihodi od naknada za escrow depozite

Prihodi od naknada za otvaranje escrow računa po osnovu ekonomskog državljanstva se priznaju u prihode od naknada u skladu sa procijenjenim vremenom zadržavanja ovih depozita na računima kod Banke.

- Odložena poreska sredstva/obaveze

Za obračun odloženih poreskih sredstava/obaveza je korišćena stopa od 15% pošto dobit Banke u najvećem dijelu podliježe ovoj stopi.

- Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu se zasniva kotiranim tržišnim cijenama. Fer vrijednost finansijskih instrumenata za koje ne postoji aktivno tržište se određuje korišćenjem tehnika procjene.

Ostvareni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

2.6. Kontinuitet poslovanja

Finansijski izvještaji sa stanjem na dan 31. decembar 2023. godine i za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine, pripremljeni su u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.

Bilans uspjeha Banke za godinu koja se završila 31. decembra 2023. prikazuje dobitak u iznosu od EUR 15.720 miliona, dok ukupan akumulirani dobitak na taj dan iznosi EUR 26.179 miliona što je u skladu sa biznis planom Banke.

Banka je u svom poslovnom planu predvidjela ostvarivanje pozitivnih rezultata i u narednim godinama. Koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala na dan 31. decembra 2023. godine iznosi 23,10% dok je propisani minimum 15,75%, što znači da Banka održava veoma snažnu poziciju kapitala.

Dnevni koeficijent likvidnosti na dan 31. decembra 2023.godine iznosi 1,58 što je znatno iznad propisanom minimuma od 0,9. (napomene 4.7. i 22).

2.7. Usaglašenost potraživanja i obaveza

U skladu sa važećom zakonskom regulativom, Banka je izvršila usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza sa povjericima i dužnicima Banke na dan 31.12.2023. godine. Izvještaj o popisu je usvojio Upravni odbor na sjednici održanoj dana 12. februara 2024.godine.

2.8. Uporedni podaci

Zakonom o kreditnim institucijama, koji je stupio na snagu počev od 01.01.2022. godine, propisano je da je Banka u obavezi da vodi poslovne knjige, sastavlja knjigovodstvene isprave, vrednuje imovinu i obaveze i sastavlja i objavljuje finansijske iskaze u skladu sa ovim Zakonom, propisima donijetim na osnovu ovog zakona i Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (u daljem tekstu: MSR/MSFI). Banka je dužna da primjenjuje Međunarodne računovodstvene standarde i Međunarodne standarde finansijskog izvještavanja od datuma koji je Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) odredio kao dan početka njihove primjene, ukoliko Centralna banka Crne Gore za određeni MRS/MSFI ne odredi drugi datum kao dan početka njegove primjene.

Shodno zakonskim propisima Banka ima zakonsku obavezu za primjenu MSFI ali Banka je i u prethodnoj godini primjenjivala i izvještavala u skladu sa MRS/MSFI te iz tog razloga uporedni podaci u ovim finansijskim izvještajima predstavljaju podatke iz finansijskih izvještaja Banke za 2022. godinu.

Računovodstvene politike koje se tiču priznavanja i vrednovanja sredstava i obaveza, korišćene prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja su konzistentne sa računovodstvenim politikama primijenjenim za 2022. godinu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada*****Prihodi i rashodi po osnovu kamata***

Prihodi i rashodi po osnovu kamate su obračunati po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i u skladu sa uslovima iz ugovora kojim su definisani odnosi između Banke i klijenta. Prihodi i rashodi kamata se iskazuju u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa predstavlja stopu koja tačno diskontuje buduće prilive i odlive tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta na:

- Bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva ili
- Amortizovanu vrijednost finansijske obaveze.

Pri obračunu efektivne kamatne stope za finansijske instrumente, izuzev za kupljena ili odobrena kreditno-obezvrijeđena sredstva, Banka pri procjeni budućih novčanih tokova uzima u obzir sve ugovorene uslove, ali ne i očekivane kreditne gubitke (ECL). Za kupljena ili odobrena kreditno-obezvrijeđena finansijska sredstva, kreditno-korigovana efektivna kamatna stopa se obračunava uz uzimanje u obzir očekivanih novčanih tokova, uključujući ECL.

Pri obračunu efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir transakcioni troškovi i sve naplaćene ili plaćene naknade, koje su dio efektivne kamatne stope. Transakcioni troškovi su inkrementalni troškovi koji se mogu direktno pripisati emitovanju ili otuđenju nekog finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Amortizovana vrijednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze predstavlja iznos po kome su finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza vrednovani u trenutku inicijalnog priznavanja umanjena za otplate glavnice i uvećana ili umanjena za kumulativnu amortizaciju, obračunatu korišćenjem efektivne kamatne stope, razlike između inicijalnog iznosa i iznosa na dospeljeću, i za finansijska sredstva, korigovana za očekivani kreditni gubitak.

Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijskog sredstva je amortizovana vrijednost finansijskog sredstva prije umanjavanja za očekivani kreditni gubitak.

Efektivna kamatna stopa za finansijska sredstva i obaveze se obračunava pri inicijalnom priznavanju finansijskog sredstva ili obaveze. Pri kalkulaciji prihoda i rashoda kamata, efektivna kamatna stopa se primjenjuje na bruto knjigovodstvenu vrijednost sredstava (ukoliko sredstvo nije kreditno-obezvrijeđeno) ili amortizovanu vrijednost obaveza. Za finansijske instrumente sa promenljivom kamatnom stopom, efektivna kamatna stopa se mijenja usled periodičnih procjena tokova gotovine, kako bi reflektovala tržišno kretanje kamatnih stopa.

Za finansijska sredstva koja su postala kreditno-obezvrijeđena nakon inicijalnog priznavanja, prihod od kamata se obračunava primjenom metode efektivne kamatne stope na amortizovanu vrijednost finansijskog sredstva. Ukoliko finansijsko sredstvo nije više kreditno-obezvrijeđeno, obračun prihoda od kamata se ponovo vrši na bruto bazi tj. kamata se obračunava primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva.

Za finansijska sredstva koja su kreditno-obezvrijeđena u trenutku inicijalnog priznavanja, prihod od kamate se obračunava primjenom kreditno-prilagođene kamatne stope na amortizovanu vrijednost finansijskog sredstva. Obračun prihoda od kamata se ne vraća na bruto osnovicu ni kada se kreditni rizik poboljša.

Naknade po osnovu odobrenih kredita se razgraničavaju i amortizuju kao prihod od kamata na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja kredita. Proporcionalno razgraničavanje naknada se ne razlikuje materijalno od primene metode efektivne kamatne stope.

Prihodi i rashodi po osnovu naknada

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali po osnovu pružanja, odnosno korišćenja bankarskih usluga priznaju se u bilansu uspjeha u momentu nastanka, tj. u momentu kada je usluga pružena, odnosno primljena.

Prihodi i rashodi od naknada koji su sastavni dio efektivne kamatne stope na finansijsku imovinu ili obaveze se razgraničavaju i priznaju kao dio efektivne kamatne stope.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija obuhvataju takođe naknade po osnovu izdavanja garancija i akreditiva od strane Banke, domaćih i međunarodnih plaćanja i transakcija u stranim valutama, posredničkih i drugih usluga Banke.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.2. Preračunavanje deviznih iznosa**

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu koji je važio na taj dan. Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu koji je važio na taj dan.

Kursne razlike se preračunavaju svakog radnog dana i mjesečni efekat kursnih razlika predstavlja sumu dnevnih efekata.

3.3. Lizing

Na dan zaključenja ugovora Banka procjenjuje da li ugovor predstavlja ugovor o lizingu, odnosno da li sadrži elemente lizinga. Ugovor predstavlja ugovor o lizingu, odnosno sadrži elemente lizinga ukoliko se njime ustupa pravo kontrole nad korišćenjem određene imovine tokom datog perioda uz naknadu.

Na dan početka lizinga Banka priznaje imovinu sa pravom korišćenja i obaveze po osnovu lizinga. Izuzeci od priznavanja lizinga se odnose na ugovore o zakupu kraće od 12 mjeseci i ugovore o zakupu sredstava male vrijednosti. Početno priznavanje imovine sa pravom korišćenja se vrši po nabavnoj vrijedosti koja uključuje:

- Iznos početno odmjerene obaveze po osnovu lizinga (MSFI 16, paragraf 26),
- Sva plaćanja po osnovu lizinga na dan ili prije prvog dana trajanja lizinga, umanjeno za sve primljene podsticaje u vezi sa lizingom,
- Sve početne direktne troškove koje je uzrokovala Banka, kao korisnik lizinga, i
- Procjenu troškova koje će Banka imati prilikom demontaže i uklanjanja imovine koja je predmet lizinga, obnavljanja lokacije na kojoj se imovina nalazi ili vraćanja imovine u stanje određeno uslovima ugovora o lizingu.

Imovina sa pravom korišćenja se amortizuje u toku vijeka trajanja ugovora o zakupu.

Na dan početka lizinga Banka priznaje obavezu po osnovu lizinga po sadašnjoj vrijednosti svih plaćanja u vezi sa lizingom koja nijesu izvršena na taj dan. Ova plaćanja se diskontuju kamatnom stopom sadržanom u lizingu ako ta stopa može lako da se utvrdi. Ako se ova kamatna stopa ne može lako utvrditi primjenjuje se inkrementalna kamatna stopa pozajmljivanja za Banku.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.4. Porezi i doprinosi****Porez na dobit***Tekući porez na dobit*

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG”, br. 80/2004, 40/2008, 86/2009, 14/2012, 61/2013, 55/2016, 146/2021 i br. 152/2022).

Iznos oporezive dobiti se utvrđuje usklađivanjem rezultata objelodanjenog u bilansu uspjeha za iznose prihoda i rashoda, na način definisan poreskim propisima. Rashod poreza na dobit se obračunava primjenom progresivnih stopa na iznos oporezive dobiti pravnih lica u Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica, i to na sledeći način:

- za poresku osnovicu do 100.000,00 EUR obračunava se porez po stopi od 9%;
- za poresku osnovicu od 100.000,01 EUR do 1.500.000,00 EUR obračunava se porez po stopi 12%;
- za poresku osnovicu preko 1.500.000,01 EUR obračunava se porez po stopi 15%.

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitcima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitcima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Odloženi porezi koji se odnose na ponovno odmjeravanje fer vrijednosti ulaganja raspoloživih za prodaju obračunavaju se direktno na teret ili u korist kapitala i istovremeno evidentiraju u bilansu uspjeha sa razgraničenim dobitcima ili gubicima.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

3.5. Zarada po akciji

Banka izračunava i objavljuje zaradu po akciji u skladu sa MRS 33. Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem dobiti koja pripada akcionarima Banke sa ponderisanim prosječnim brojem redovnih akcija za period. Banka nema druge potencijalno umanjujuće obične akcije kao što su konvertibilni dug i opcije na akcije.

3.6. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju novčana sredstva u blagajni (EUR i devizna), novčana sredstva u trezoru (EUR i devizna), sredstva kod Centralne banke Crne Gore, uključujući i obaveznu rezervu i sredstva na računima kod drugih banaka u zemlji i inostranstvu, kao i ostala visoko likvidna finansijska aktiva sa dospjećem do tri mjeseca.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti u bilansu stanja.

3.6.1. Obavezna rezerva

Obračun, izdvajanje i korišćenje sredstava obavezne rezerve kod CBCG je propisano Odlukom o obaveznoj rezervi kreditnih institucija kod Centralne banke Crne Gore („Službeni list Crne Gore”, br. 19/22) na osnovu koje se obavezna rezerva obračunava primjenom stope 5,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju, depoziti ugovoreni sa ročnošću do 365 dana, odnosno do 366 dana; 4,5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko 365 dana, odnosno preko 366 dana. Na depozite ugovorene sa ročnošću preko 365 dana, odnosno 366 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razoročenja tih depozita u roku kraćem od 365 dana, odnosno u roku krećem od 366 dana primjenjuje se stopa od 5,5%.

Obračunatu obaveznu rezervu banke izdvajaju na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu i ne mogu je izdvajati i držati u drugom obliku. Banke mogu za održavanje dnevne likvidnosti da koriste do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.7. Finansijska sredstva****3.7.1. Klasifikacija**

MSFI 9 tretira tri glavne oblasti računovodstva finansijskih instrumenata: klasifikacija i mjerenje, obezvrjeđenje i računovodstvo zaštite (hedging)

Klasifikacija finansijskog sredstva prilikom početnog priznavanja se vrši u skladu sa usvojenim poslovnim modelom i rezultatom testa karakteristika ugovorenih novčanih tokova.

Klasifikacione kategorije u skladu sa MSFI 9 su sljedeće:

- finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanom trošku,
- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (FVOCI) i
- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVTPL).

Banka klasifikuje finansijska sredstva kao naknadno mjerena po amortizacionom trošku, fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat i fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i to na osnovu:

- a) poslovnog modela Banke za upravljanje finansijskom imovinom,
- b) i karakteristika ugovorenih novčanih tokova.

Poslovni modeli za upravljanje finansijskom imovinom

Poslovni model se određuje od strane ključnog rukovodstva Banke, na nivou koji odražava kako se upravlja grupama finansijske imovine zajedno a ne za pojedinačni finansijski instrument. Poslovni model se odnosi na način na koji Banka upravlja finansijskom imovinom radi generisanja tokova gotovine i isti određuje da li će tokovi gotovine rezultirati iz naplate ugovorenih tokova gotovine, prodaje finansijskih sredstava ili oboje. Ako se tokovi gotovine realizuju na način koji se razlikuje od očekivanja Banke na datum na koji je Banka procijenila poslovni model, to se ne smatra greškom iz prethodnog perioda niti mijenja klasifikaciju preostale finansijske imovine koja se drži u tom poslovnom modelu. Kada Banka procjenjuje model poslovanja za tek kupljenu finansijsku imovinu, mora da uzme u obzir informacije o načinu na koji su tokovi gotovine realizovani u prošlosti, zajedno sa svim ostalim relevantnim informacijama.

1. Poslovni model: držanje sredstava radi naplate ugovornih novčanih tokova

Finansijskim sredstvima koja se drže u okviru ovog modela se upravlja u cilju realizovanja tokova gotovine naplatom ugovorenih plaćanja tokom trajanja instrumenta. Pri utvrđivanju da li će tokovi gotovine biti realizovani naplatom ugovorenih novčanih tokova od finansijskih sredstava neophodno je uzeti u obzir: učestalost, vrijednost i vrijeme prodaje u prethodnim periodima, razloge za te prodaje i očekivanja vezana za buduće prodaje. Iako cilj poslovnog modela Banke može da bude držanje finansijskih sredstava radi naplate ugovorenih tokova gotovine, Banka ne mora da drži te instrumente do dospelja. Dakle, i okviru ovog poslovnog modela može da dođe do prodaje finansijskih sredstava ili se očekuje da će do prodaje doći u budućnosti. Prodaja sredstava usled povećanja kreditnog rizika nije u suprotnosti sa ovim modelom, a aktivnosti upravljanja kreditnim rizikom koje imaju za cilj minimiziranje potencijalnih kreditnih gubitaka usled pogoršanja kredita su sastavni dio ovog modela poslovanja.

2. Poslovni model: naplata ugovorenih tokova gotovine i prodaja finansijskih sredstava

Banka može držati finansijska sredstva u modelu poslovanja čiji se cilj ostvaruje i naplatom ugovorenih tokova gotovine i prodajom finansijskih sredstava. U poređenju sa prethodnim modelom ovaj model poslovanja obuhvata veću učestalost i vrijednost prodaje.

3. Ostali modeli poslovanja

Finansijska sredstva se mjere po fer kroz bilans uspjeha ako se ne drže u okviru prethodna dva modela. U modelu poslovanja koji rezultira odmjeravanjem po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha se upravlja finansijskim sredstvima sa ciljem realizovanja tokova gotovine prodajom sredstava. Odluke se donose na bazi fer vrijednosti i sredstvima se upravlja radi realizovanja tih fer vrijednosti, tako da će cilj u ovom slučaju imati za rezultat aktivnu kupovinu i prodaju, dok će naplata ugovorenih novčanih tokova biti sponedna.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.7. Finansijska sredstva (Nastavak)****3.7.1. Klasifikacija (Nastavak)**Karakteristike ugovorenih novčanih tokova

Banka klasifikuje finansijsko sredstvo na bazi karakteristika njegovih ugovorenih tokova gotovine ako finansijsko sredstvo koje se drži u modelu poslovanja koje ima za cilj držanje sredstava radi naplate ugovorenih tokova gotovine ili u okviru modela poslovanja čiji se cilj ostvaruje i naplatom ugovorenih tokova gotovine i prodajom finansijskih sredstava. Zato banka treba da utvrdi da li su ugovoreni tokovi gotovine finansijskog sredstva isključivo isplate glavnice i kamate na neizmireni iznos glavnice. U ugovoru o kreditu najznačajniji elementi kamate su vremenska vrijednost novca i kreditni rizik, iako kamata može da obuhvata i naknadu za druge rizike pozajmljivanja (rizik likvidnosti), administrativne troškove, profitnu maržu i sl. Glavnica je fer vrijednost finansijskog sredstva pri početnom priznavanju.

Vremenska vrijednost novca je element kamate koji obezbjeđuje naknadu samo za protok vremena, tako da element vremenske vrijednosti novca ne obezbjeđuje naknadu za druge rizike povezane sa držanjem finansijskog sredstva. U cilju procjenjivanja da li se obezbjeđuje naknada samo za protok vremena, primjenjuje se prosuđivanje i razmatraju se relevantni faktori kao što su valuta u kojoj je finansijsko sredstvo iskazano i period u kojem je određena kamatna stopa.

Finansijska imovina koja se mjeri po amortizovanom trošku

Finansijsku imovinu treba mjeriti po amortizovanom trošku ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- a) finansijska imovina se drži unutar poslovnog modela čiji je cilj držanje poslovne imovine radi naplate ugovorenih novčanih tokova i
- b) ugovornim uslovima se predviđa isključivo plaćanje glavnice i kamate.

Ovaj poslovni model može uključivati određeni nivo prodaje finansijskih sredstava, ali su one jako rijetke.

Finansijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat

Finansijsku imovinu treba mjeriti po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- a) finansijska imovina se drži unutar poslovnog modela čiji je cilj postignut naplatom ugovorenih novčanih tokova i prodajom finansijske imovine i
- b) ugovornim uslovima se predviđa isključivo plaćanje glavnice i kamate.

Za ovaj poslovni model čiji je cilj i naplata ugovornih novčanih tokova i prodaja finansijskih sredstava, tipično je da uključuje češće prodaje kao i prodaje veće vrijednosti u odnosu na prethodni model.

Finansijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Finansijsku imovinu treba mjeriti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ako se ista ne mjeri po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Ovaj poslovni model uključuje:

- a) upravljanje sredstvima sa ciljem ostvarenja novčanog toka od prodaje;
- b) upravljanje portfoliom, čije performanse se ocjenjuju na bazi procjene fer vrijednosti;
- c) portfolio koji ispunjava uslov da se drži radi prodaje.

Banka radi reklasifikaciju finansijske imovine kada mijenja poslovni model dok se reklasifikacija finansijskih obaveza ne vrši.

Portfolio kredita i potraživanja, kao i dio portfolija obveznica kupljenih prije 1. novembra 2021. godine Banka drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova – „hold to collect“. Dio portfolija obveznica koje su kupljene nakon 1. novembra 2021. godine Banka drži i radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i radi prodaje, pa je ova imovina klasifikovana po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat (FVOCI). Preklasifikacija finansijskih sredstava po MSFI 9 zahtijeva se samo kada entitet mijenja svoj poslovni model za upravljanje finansijskim sredstvima i nije dozvoljena za finansijske obaveze; prema tome, očekuje se da će reklasifikacija biti vrlo rijetka. Na području klasifikacije i mjerenja, Banka nije utvrdila značajan rizik da bi dio svog kreditnog portfolija morala da mjeri po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, s obzirom na ugovorne karakteristike novčanog toka finansijskih instrumenata u portfoliju Banke (SPPI test).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.7. Finansijska sredstva (Nastavak)****3.7.2. Priznavanje i odmjeravanje**

Banka priznaje finansijsko sredstvo u svojim finansijskim izvještajima onda kada postane jedna od ugovornih strana u samom instrumentu.

Pri početnom priznavanju Banka odmjerava finansijsko sredstvo po fer vrijednosti korigovanoj za nastale zavisne troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva.

U skladu sa MSFI 9, finansijska sredstva se naknadno vrjednuju po amortizovanoj vrijednosti ili po fer vrijednosti. U slučaju odmjeravanja po fer vrijednosti, dobiti i gubici se u cjelosti priznaju u bilansu uspjeha (fer vrijednost kroz bilans uspjeha) ili se priznaju u ostalom sveobuhvatnom rezultatu (fer vrijednost kroz ostali ukupni rezultat).

Cijena transakcije - tj. fer vrijednost nadoknade date ili primljene za finansijski instrument - obično predstavlja najbolji dokaz o fer vrijednosti finansijskog instrumenta prilikom inicijalnog priznavanja. Međutim, mogu postojati slučajevi u kojima Banka može utvrditi da je fer vrijednost pri inicijalnom priznavanju drugačija od cijene transakcije. U tom slučaju, Banka u momentu inicijalnog priznavanja priznaje dobitak ili gubitak kao razliku između fer vrijednosti prilikom početnog priznavanja i cijene transakcije.

Naknadno mjerenje

Sredstva klasifikovana u aktivu koja se mjeri po amortizovanoj vrijednosti

Amortizovana vrijednost predstavlja iznos po kome se finansijsko sredstvo odmjerava prilikom početnog priznavanja uz uvećanje ili umanjenje kumulirane amortizacije primjenom metoda efektivne kamatne stope za sve razlike između početnog iznosa i iznosa pri dospjeću, umanjen za sve isplate i korekcije po osnovu obračunatih očekivanih kreditnih gubitaka. Gubici koji proizilaze iz obezvrjeđenja priznati su u bilansu uspjeha.

Inicijalna efektivna kamatna stopa za potrebe MSFI 9, predstavlja stopu koja tačno diskontuje procijenjene buduće gotovinske isplate ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog sredstva ili finansijske obaveze na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva ili na amortizovanu vrijednost finansijske obaveze.

Sredstva klasifikovana u aktivu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali rezultat

Za imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali rezultat, prihod od kamate, očekivani kreditni gubici i dobiti odnosno dobiti i gubici po osnovu kursnih razlika se priznaju kroz račun dobitka/gubitka. Ostali dobiti odnosno gubici koji se odnose na ponovno mjerenje instrumenta na fer vrijednost, priznaju se u ostali sveobuhvatni rezultat. U trenutku prestanka priznavanja kumulativni dobitak/gubitak priznat u ostalom rezultatu se reklasifikuje sa kapitala na račun dobitka odnosno gubitka.

Instrumente kapitala koji se ne drže radi trgovanja, Banka može inicijalno neopozivo klasifikovati u imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali rezultat. Za ove finansijske instrumente dividenda se priznaje kroz bilans uspjeha, dok se svi ostali dobiti/gubici priznaju kroz ostali rezultat. U trenutku prestanka priznavanja, iznosi priznati na ostalom rezultatu po osnovu instrumenta se ne reklasifikuju na bilans uspjeha.

Sredstva klasifikovana u aktivu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Ako se finansijski instrument mjeri po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha nakon početnog priznavanja, razlika između knjigovodstvene vrijednosti i fer vrijednosti, ako postoji, odmah se priznaje kroz račun dobitka ili gubitka.

3.7.3. Prestanak priznavanja

Priznavanje finansijskog sredstva prestaje po isteku prava na novčani priliv od finansijskog sredstva, odnosno kada Banka prenese sve rizike i koristi od vlasništva nad sredstvima.

Priznavanje finansijske obaveze prestaje kada je obaveza ispunjena tj. kada je dug isplaćen, storniran ili istekao. Priznavanje knjigovodstvene vrijednosti finansijske obaveze isknižene na osnovu konverzije duga u kapital prestaje emitovanjem akcijskog kapitala u vrijednosti ekvivalentnoj tržišnoj vrijednosti akcija Banke na crnogorskoj berzi.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.7. Finansijska sredstva (Nastavak)****3.7.4. Investicije u instrumente kapitala**

Prilikom početnog priznavanja Banka može da izvrši neopoziv odabir da prezentuje naknadne promjene fer vrijednosti investicija u instrumente kapitala, koje se ne drže radi trgovanja, kroz ostali ukupan rezultat.

Investicije u instrumente kapitala i ugovori koji se odnose na te investicije treba da se odmjeravaju po fer vrijednosti. Međutim, u ograničenim okolnostima, nabavna cijena može biti odgovarajuća procjena fer vrijednosti. To može biti slučaj ukoliko nedostaju informacije iz bliske prošlosti raspoložive za odmjeravanje fer vrijednosti ili ako postoji širok raspon mogućih odmjeravanja fer vrijednosti i nabavna vrijednost predstavlja najbolju procjenu fer vrijednosti u tom rasponu.

3.8. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja***Obračun obezvrjeđenja finansijskih sredstava i rezervisanja za vanbilansne stavke***

U skladu sa Odlukom o kriterijumima i načinu klasifikacije i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke kreditne institucije ("Službeni list Crne Gore", br. 127/20 od 29.12.2020, 140/21 od 30.12.2021), je dužna da za stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku, najmanje kvartalno, vrši procjenu obezvrjeđenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke). Stavke aktive po osnovu kojih je Banka izložena kreditnom riziku čine krediti, pozajmice, kamate, naknade, depoziti kod banaka i avansi i druge stavke bilansne aktive kod kojih je Banka izložena riziku neispunjenja obaveze dužnika, kao i vanbilansne izloženosti: izdate garancije, date kreditne obligacije, ostala jemstva, otvoreni akreditivi, kao i druge vanbilansne stavke koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke.

Za svrhe procjene obezvrjeđenja za stavke bilansne aktive, odnosno procjenu vjerovatnog gubitka za vanbilansne stavke, Banka je usvojila Metodologiju za obračun ispravke vrijednosti u skladu sa MSFI 9. Polazna osnova u Metodologiji su istorijske matrice. Banka je kreirala vremensku seriju podataka (najmanje pet godina). Migracione matrice se odnose na cjelokupan portfolio, a PD-evi (probability of default) se obračunavaju posmatrajući godišnje migracije klijenata iz rejting kategorija A, B1, B2 u kategoriju default-a (po broju) za period od 31. januara 2017. godine do 31. decembra 2021. godine. Na dan 31. decembar 2023. godine Banka je primijenila stare PD vrijednosti (na bazi migracionih matrica 2017-2021)

Plan je da se na dan 31. mart 2024. primijene novi PD utvrđeni na bazi dana kašnjenja, ali navedeno nismo smatrali relevantnim za navođenje u ovom izvještaju.

Kod početnog priznavanja finansijskih instrumenata priznaje se obezvrjeđenje u iznosu koji je jednak očekivanim dvanaestomjesečnim kreditnim gubicima (finansijska sredstva u nivou 1).

Ukupni očekivani gubitak će se priznati za sve instrumente čiji se kreditni rizik povećao nakon početnog priznavanja. Dakle, obezvrjeđenje se priznaje u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tokom živornog vijeka, ukoliko je kreditni rizik za taj finansijski instrument značajno porastao od početnog priznavanja ili postoji identifikovan objektivni dokaz obezvrjeđenja (finansijska sredstva u nivou 2 i 3).

Na osnovu procjene kreditnog rizika, svi instrumenti se klasifikuju u:

Nivo 1: Nema značajnih promjena kreditnog rizika od datuma inicijalnog priznavanja sredstva (obračunavaju se očekivani kreditni gubici u narednih 12 mjeseci),

Nivo 2: Značajna promjena kreditnog rizika od momenta odobravanja kredita (obračunavaju se očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja),

Nivo 3: Obezvrjeđena sredstva (problematici klijenti, obračunavaju se očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (Nastavak)*****Obračun obezvrjeđenja finansijskih sredstava i rezervisanja za vanbilansne stavke (Nastavak)***

Za potrebe analize, Banka je identifikovala niz kriterijuma koje koristi za potrebe procjene i koje koristi radi poređenja sa stanjem u momentu inicijalnog priznavanja finansijskog instrumenta u skladu sa MSFI 9 i ovom Metodologijom. Identifikacija jednog ili više od navedenih indikatora može ukazivati da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika:

- Klasifikovanje klijenta u sljedeću, goru klasifikacionu grupu ili podgrupu
- Materijalno značajno kašnjenje duže od 30 dana i do 90,
- Restrukturiranje usled finansijskih poteškoća,
- Blokada računa od strane Banke ili drugih povjerilaca duže od 30 dana.
- Intervencija po izdatoj garanciji ili drugim vanbilansnim izloženostima,
- Nedostavljanje ugovorenih instrumenata obezbeđenja u rokovima u skladu sa ugovorima.

Značajno povećanje kreditnog rizika za segment izloženosti prema državama i finansijskim institucijama je utvrđen kao pad od 3 rejting kategorije, posmatrano u odnosu na rejting skale renomiranih eksternih rejting agencija (Moody's, Fitch, S&P).

Banka je identifikovala i listu indikatora sa ciljem identifikovanja nekvalitetne aktive:

- Klasifikacija klijenta u C, D i E klasifikacionu grupu,
- Materijalno značajno kašnjenje duže od 90 dana,
- Blokada računa od strane Banke ili drugih povjerilaca duže od 90 dana u kontinuitetu ukoliko je dužnik u kašnjenju 30 i više dana,
- Ponovno restrukturiranje usled finansijskih poteškoća,
- Jednostrani raskid ugovora od strane Banke,
- Brisanje dužnika iz CRPS,
- Oznaka u stečaju ili likvidaciji iz CRPS,
- Smrt klijenta.

Procjena obračuna ispravke vrijednosti u skladu sa Metodologijom za izloženosti koje se nalaze u nivou 3 se vrši za:

- sve izloženosti sa identifikovanim statusom neizmirenja obaveza, tj. statusom default-a;
- sve finansijske instrumente koji ispunjavaju definiciju POCL u skladu sa MSFI 9;
- sve izloženosti za koje je Banka definisala individualan pristup uzimajući u obzir specifičnost konkretnog finansijskog sredstva.

Banka vrši procjenu obezvrjeđenja stavki bilanse aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki na pojedinačnoj osnovi za:

- finansijske instrumente u nivou 3, koji prelaze prag materijalnosti od EUR 300.000;
- finansijske instrumente koji ne prelaze prag materijalnosti od EUR 300.000 za fizička i pravna lica, ukoliko Banka ima informacije o očekivanim tokovima gotovine na osnovu kojih će adekvatnije procijeniti očekivane kreditne gubitke.

Procjena obezvrjeđenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki na pojedinačnoj osnovi vrši se na bazi više mogućih scenarija naplate prilikom procjene očekivanih budućih tokova gotovine na osnovu kojih se definišu očekivani kreditni gubici.

Pri obračunavanju iznosa obezvrjeđenja stavki bilansne aktive, odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, na pojedinačnoj osnovi Banka uzima u obzir novčane tokove iz primarnih izvora, kao i novčane tokove po osnovu realizacije kolaterala kroz nekoliko scenarija koja su primjenjiva za konkretno potraživanje. Tom prilikom, scenariji koji se uzimaju u obzir su realizacija kolaterala, restrukturiranje i reprogramiranje, stečaj, prodaja potraživanja, namirenje i sve ostalo što smatra relevantnim.

Za sve ostale izloženosti u nivou 3 primenjuje se grupni pristup u zavisnosti od broja dana u docnji.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (Nastavak)*****Obračun obezvrjeđenja finansijskih sredstava i rezervisanja za vanbilansne stavke (Nastavak)***

Za dužnike koji se nalaze u docnji do 3 godine, obračun očekivanih kreditnih gubitaka vrši se poređenjem agregirane bruto knjigovodstvene vrijednosti svih instrumenata u okviru određene grupe sa ponderisanim prosjekom realizovane vrijednosti dobijene iz narednih scenarija:

- sa vjerovatnoćom od 85% scenario naplate iz svih raspoloživih kolaterala diskontovanjem prosječnom ponderisanom inicijalnom efektivnom kamatnom stopom, kao i uzimanjem u obzir naplate mimo sredstava obezbeđenja na preostali iznos (1-LGD unsecured),
- sa vjerovatnoćom od 10% scenario namirenja u iznosu od 5% bruto knjigovodstvene vrijednosti,
- sa vjerovatnoćom od 5% scenario prodaje potraživanja po 2% bruto knjigovodstvene vrijednosti.

Za dužnike koji se nalaze u docnji preko 3 godine, obračun očekivanih kreditnih gubitaka vrši se poređenjem agregirane bruto knjigovodstvene vrijednosti svih instrumenata u okviru određene grupe sa ponderisanim prosjekom realizovane vrijednosti dobijene iz narednih scenarija:

- sa vjerovatnoćom od 85% scenario naplate iz svih raspoloživih kolaterala,
- sa vjerovatnoćom od 10% scenario namirenja u iznosu od 5% bruto knjigovodstvene vrijednosti,
- sa vjerovatnoćom od 5% scenario prodaje potraživanja po 2% bruto knjigovodstvene vrijednosti.

Banka na kvartalnom nivou obračunava obezvrjeđenje u skladu sa Metodologijom za obračun ispravke vrijednosti u skladu sa MSFI 9 u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tokom životnog vijeka, ako je finansijski instrument u nivou 2 ili 3, odnosno po iznosu koji je jednak očekivanim dvanaestomjesečnim kreditnim gubicima za sve finansijske instrumente u nivou 1.

Banka obračunati iznos obezvrjeđenja stavki bilansne aktive knjigovodstveno evidentira na teret rashoda, a u korist obezvrjeđenja tih stavki aktive. Obračunati iznos vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki Banka knjigovodstveno evidentira na teret rashoda, a u korist rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama.

U skladu sa Odlukom o kriterijumima i načinu klasifikacije i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke kreditne institucije ("Službeni list Crne Gore", br. 127/20 od 29.12.2020, 140/21 od 30.12.2021) Banka je dužna da na mjesečnom nivou vrši klasifikaciju stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki po kojima je izložena kreditnom riziku i da obračunava rezervacije za procijenjene gubitke. Odlukom su definisani kriterijumi za klasifikaciju stavki aktive i vanbilansa, kao i način utvrđivanja rezervacija za potencijalne gubitke.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (Nastavak)

Obračun rezervacija za potencijalne gubitke

U skladu sa navedenom Odlukom, krediti i druga aktiva izložena riziku klasifikuju se u sljedeće klasifikacione grupe :

- grupa A (dobra aktiva) – u koju se klasifikuju krediti kod kojih postoje čvrsto dokumentovani dokazi da će biti naplaćeni u skladu sa ugovorenim uslovima u punom iznosu;
- grupa B (aktiva sa posebnom napomenom) sa podgrupama B1 i B2, u koje se klasifikuje kredit za koji postoji mala vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali koji mora biti predmet posebne pažnje, jer bi potencijalni rizik ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do poteškoća u pogledu njegove naplate;
- grupa C (substandardna aktiva) – sa podgrupama C1 i C2 u koje se klasifikuje kredit za koji postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju njegovu naplatu;
- grupa D (sumnjiva aktiva) – u koju se klasifikuje kredit za koje je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost dužnika, vrijednost i mogućnost realizacije kolaterala, malo vjerovatna;
- grupa E (gubitak) – u koju se klasifikuje kredit koji će biti u potpunosti nenaplativ, ili će biti naplaćen u neznatnom iznosu.

Klasifikacija vanbilansnih stavki po osnovu kojih je kreditna institucija izložena kreditnom riziku, vrši se primjenom kriterijuma koji se koriste pri klasifikaciji kredita. Klasifikacija ugovorenog, a neiskorišćenog kredita vrši se ako je Banka neopozivo dužna da ispuni neizvršene obaveze po tom kreditnom aranžmanu.

Na osnovu klasifikacije stavki bilansne aktive i vanbilansne stavke, na mjesečnom nivou, Banka obračunava rezervacije za potencijalne gubitke, primjenom procenata iz sljedeće tabele:

Kategorija Rizika	Na dan 31. decembra 2023. godine		Na dan 31. decembra 2022. godine	
	% Rezervisanja	Dani kašnjenja	% Rezervisanja	Dani kašnjenja
A	0,5	<30	0,5	<30
B1	2	31-60	2	31-60
B2	7	61-90	7	61-90
C1	20	91-150	20	91-150
C2	40	151-270	40	151-270
D	70	271-365	70	271-365
E	100	>365	100	>365

Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa obračunatih rezervacija za procijenjene i potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa gore navedenom tabelom i zbira iznosa obezvrjeđenja za stavke bilansne aktive i vjerovatnog rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa odredbama Odluke kojima se propisuje način vrednovanja stavki aktive primjenom MSFI 9 na nivou ugovora.

Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za procijenjene i potencijalne gubitke i zbira iznosa obezvrjeđenja za stavke bilansne aktive i vjerovatnog gubitka za vanbilansne stavke, predstavlja potrebne odnosno nedostajuće rezerve za procijenjene i potencijalne gubitke.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.9. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja***Nekretnine, postrojenja i oprema*

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i obezvrjeđenje. Nabavna vrijednost uključuje izdatke direktno pripisive nabavljenom sredstvu.

Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost sredstava, s ciljem da se u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Ulaganja u tuđe nekretnine se amortizuju u skladu sa periodom trajanja ugovora o zakupu. Obračun amortizacije počinje kada se sredstva stave u upotrebu.

	<u>Stopa u %</u>
Nekretnine	3,3
Kompjuterska oprema	20,0
Namještaj i druga oprema	15,0
Klimatizacioni sistem	10,0
Vozila	15,0

Period amortizacije počinje od prvog u mjesecu nakon mjeseca u kome su sredstva raspoloživa za upotrebu. Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru 'Ostalih prihoda/(rashoda)'.

Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i obezvrjeđenje. Amortizacija se priznaje u bilansu uspjeha proporcionalnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka.

	<u>Stopa u %</u>
Nematerijalna ulaganja	20,0-33,3

3.10. Obezvrjeđenje materijalne i nematerijalne imovine

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrijednosti po kojima je prikazana nematerijalna i materijalna imovina Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvrjeđeno, nadoknativ iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrijednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrijednosti.

Gubitak po osnovu obezvrjeđenja vrijednosti imovine priznaje se kao rashod tekućeg perioda i iskazuje se u okviru ostalih poslovnih rashoda. Ako naknadno dođe do situacije da gubitak zbog obezvrjeđenja priznat u ranijim godinama ne postoji ili se smanjio, vrijednost sredstva se povećava do revidirane procjene o njegovoj naknativnoj vrijednosti, ali tako da povećana vrijednost po kojoj se sredstvo vodi ne bude veća od vrijednosti po kojoj bi se sredstvo vodilo da nije bio u prethodnim godinama priznat utvrđeni gubitak zbog obezvrjeđivanja sredstava.

3.11. Stečena aktiva

Stečena aktiva je imovina koja postaje vlasništvo Banke preuzimanjem sredstava obezbijedenja za plasmane koji su obezbijedeni tom imovinom. Vlasništvo nad stečenom aktivom se stiče u izvršnom postupku, stečajnom postupku, postupku likvidacije ili reorganizacije dužnika, bilateralnim sporazumom sa dužnikom ili drugom vrstom prenosa sredstava obezbijedenja na kreditnu instituciju. Stečena aktiva može da uključuje finansijsku i nefinansijsku aktivu i trebalo bi da uključuje sva stečena sredstva obezbijedenja nezavisno od njihove računovodstvene klasifikacije.

Banka inicijalno priznaje preuzeta sredstva obezbijedenja po vrijednosti utvrđenoj u postupku sticanja, odnosno po nižoj od neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja i tržišne vrijednosti sredstava obezbijedenja umanjenoj za troškove prodaje. Stečena aktiva se naknadno vrednuje po nižoj od knjigovodstvene i tržišne vrijednosti imovine.

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za ulaganja kreditnih institucija u nepokretnosti i osnovna sredstva ("Sužbeni list Crne Gore", br. 126/20 od 25.12.2020), ukupna ulaganja kreditne institucije u nepokretnosti i osnovna sredstva ne smiju biti veća od iznosa redovnog osnovnog kapitala kreditne institucije.

Izuzetno, kreditna institucija može imati ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva u iznad nivoa redovnog osnovnog kapitala, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.11. Stečena aktiva (nastavak)**

- 1) iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi iznos redovnog osnovnog kapitala, kreditna institucija tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju redovnog osnovnog kapitala kreditne institucije;
- 2) nakon umanjena redovnog osnovnog kapitala kreditne institucije izvršenog u skladu sa tačkom 1, nivo regulatornog kapitala i koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala kreditne institucije prelaze zakonom propisani minimum.

Za nepokretnost koju je kreditna institucija stekla u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, postupku likvidacije nad dužnikom kreditne institucije, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja, kreditna institucija je dužna da pri obračunavanju ukupnog iznosa ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva u obračun uključi vrijednost te nepokretnosti najmanje u sljedećim procentima:

- 1) 0%, ako od dana sticanja nepokretnosti nije proteklo više od četiri godine;
- 2) 30%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od četiri, ali ne više od pet godina;
- 3) 50%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo pet, ali ne više od šest godina;
- 4) 75%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od šest godina.

Na dan 31. decembar 2023. godine Banka nema stečenu aktivu.

3.12. Vremenska razgraničenja

Unaprijed plaćeni, odnosno fakturisani troškovi i rashodi vremenski se razgraničavaju i uračunavaju u rashode srazmjerno periodu na koji se odnose.

Prihodi tekućeg perioda koji nisu mogli da budu fakturisani, a za koje su nastali troškovi u tekućem periodu vremenski se razgraničavaju, a iskazuju kao potraživanja kada se fakturišu.

U pasivnim vremenskim razgraničenjima iskazuju se unaprijed naplaćeni prihodi i troškovi tekućeg perioda za koje nije primljena isprava ili kad obaveza plaćanja nastaje u budućem periodu.

3.13. Zalihe

Zalihe se u momentu pribavljanja vrednuju po nabavnim cenama. Za vrednovanje trošenja zaliha koristi se FIFO metoda.

Sitan inventar, ambalaža, auto gume, radne uniforme i drugi materijal u momentu stvarnog stavljanja u upotrebu terete troškove obračunskog perioda u ukupnom iznosu od 100%.

3.14. Kapital

Akcionarski kapital Banke predstavlja iznos gotovine uplaćene od strane akcionara za sve obične akcije. Akcionarski kapital Banke čine obične akcije i evidentiraju se kao posebna pozicija u bilansu stanja.

Dividende od akcija evidentiraju se kao obaveza u periodu u kojem je donijeta odluka o njihovoj isplati. Dividende odobrene za godinu nakon datuma bilansa stanja se objelodanjuju u napomeni o događajima nakon datuma bilansa stanja.

U skladu sa MSFI kapital se ne procjenjuje. U skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore, adekvatnost kapitala Banke se obračunava kvartalno.

Za interne potrebe Banka obračunava koeficijent adekvatnosti kapitala na mjesečnom nivou.

3.15. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Banka ima važeću zakonsku ili izvedenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja, kada je u većoj mjeri vjerovatno da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv sredstava i kada se iznos obaveza može pouzdano procijeniti.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka potrebnih za izmirenje obaveza.

Rezervisanja se revidiraju na datum svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ukoliko više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji generišu ekonomske koristi biti potreban za izmirenje date obaveze, rezervisanje se ukida u korist bilansa uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.16. Naknade zaposlenima****Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih**

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se evidentiraju na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina ili drugih dugoročnih naknada zaposlenima

U skladu sa Opštim kolektivnim ugovorom ("Sl. List CG" br. 150/22), Banka je u obavezi da prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplati otpremninu u visini 3 minimalne neto zarade. Pravo na navedenu naknadu je obično uslovljeno preostalaj dobi zaposlenog u radu do penzionisanja i/ili završetku minimalnog perioda rada. Očekivani troškovi tih naknada su nastali u periodu od zapošljavanja.

U finansijskim izvještajima Banke na dan 31. decembra 2023. godine izvršeno je rezervisanje za otpremnine na osnovu procijenjene sadašnje vrijednosti sredstava za otpremnine zaposlenima za odlazak u penziju nakon ispunjenja uslova.

Politika primanja

Banka je 25. februara 2022.godine usvojila Politiku primanja koja predstavlja okvirni i temeljni dokument koji utvrđuje sve vrste primanja i odnosi se na sve zaposlene Banke, a izmjene Politike primanja su izvršene 30. novembra 2023. godine.

3.17. Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za nastale troškove transakcije. Finansijske obaveze se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrijednosti primjenom metode efektivne kamatne stope. Razlika između ostvarenog priliva (umanjenoj za troškove transakcije) i vrijednosti otplata, priznaje se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.18. Finansijske garancije

U redovnom poslovanju, Banka daje finansijske garancije, koje se sastoje od garancija, činidbenih garancija i mjenica. Finansijske garancije početno se priznaju u finansijskim izvještajima po fer vrijednosti, sa primljenom naknadom. Naknadno vrjednovanje obaveze banke, po svakoj garanciji vrši se po većoj od amortizovane naknade i najbolje procjene troška potrebnog za izmirenje obaveze koja može nastati kao rezultat date garancije.

Svako povećanje obaveze po osnovu finansijskih garancija se prenosi u bilans uspjeha. Primljena naknada je priznata u bilansu uspjeha po pravolinijskoj metodi, tokom čitavog perioda za koji je data garancija.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.19. Pravična (fer) vrijednost**

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtjeva korišćenje različitih tehnika vrednovanja. Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtjeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument.

Po procjeni rukovodstva Banke, knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza objelodanjenih u finansijskim izvještajima aproksimira fer vrijednost na dan bilansa, usljed toga što su finansijska sredstva i finansijske obaveze nastale nakon početka rada Banke sto predstavlja relativno kratak period.

Principi mjerenja fer vrijednosti finansijskih instrumenata imaju za cilj da regulišu mjerenja:

- finansijske aktive za koju se u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima i međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja zahtjeva mjerenje po fer vrijednosti;
- finansijske aktive za koju se u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima i međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja ne zahtjeva mjerenje po fer vrijednosti radi prezentacije u finansijskim izvještajima Banke, ali za koje se zahtjeva objelodanjivanje fer vrijednosti tih instrumenata.

Ključni termin u cjelokupnom procesu mjerenja je „fer vrijednost“ – to je cijena (vrijednost) koja bi se dobila za prodaju sredstava ili cijena (vrijednost) koja bi bila plaćena za transfer obaveze u regularnim transakcijama između tržišnih učesnika na dan vrednovanja.

U primjeni MSFI 13 Banka se pridržava sljedećeg redosleda aktivnosti:

- a) Utvrditi da li je konkretan finansijski instrument predmet mjerenja po fer vrijednosti – ova aktivnost podrazumijeva identifikovanje karakteristika instrumenta, jedinice mjere i tržišta i tržišnih učesnika,
- b) Izabrati odgovarajući pristup (metod) i tehnike za vrednovanje – tržišni (kotirane cijene na aktivnom tržištu), prihodni (diskontovani novčani tok) i troškovni (trošak zamjene),
- c) Definisati inpute za mjerenje fer vrijednosti – razvrstavanje instrumenta po nivoima (nivo 1 – kotirane cijene za identičan instrument na aktivnom tržištu, nivo 2 - kotirane cijene za sličan instrument na aktivnom tržištu, nivo 3 – diskontovani novčani tok),
- d) Mjeriti fer vrijednost
- e) Objelodaniti informacije o mjerenju fer vrijednosti.

3.20. Upravljanje i čuvanje sredstava klijenata (Custody)

Banka pruža usluge upravljanja i čuvanja imovine pravnim i fizičkim licima i vrši ulaganja sredstava klijenata u različite finansijske instrumente po njihovom nalogu. Pošto ova sredstva nijesu imovina Banke ne priznaju se u finansijskim izvještajima, za razliku od novčanih sredstava primljenih od ovih klijenata koje se prikazuju u okviru obaveza Banke. Po osnovu usluga od ovih poslova Banka priznaje prihode od naknada.

3.21. Transakcije sa povezanim licima

Za svrhe ovih finansijskih izvještaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i poslovne odluke drugog lica, što je definisano u MRS 24 „Objelodanjivanje povezanih strana“.

Odnosi između Banke i njenih povezanih lica regulisani su na ugovornoj osnovi. Stanja potraživanja i obaveza na dan izvještavanja, kao i transakcije u toku izvještajnih perioda nastale sa povezanim licima posebno se objelodanjuju (Napomena 27).

Kada kreditna institucija pruža ili koristi usluge lica povezanih sa kreditnom institucijom, ne smije tim licima pružati usluge po uslovima koji su povoljniji od uslova po kojima te usluge pruža drugim licima, niti smije koristiti usluge lica povezanih sa kreditnom institucijom po uslovima koji su nepovoljniji od uslova po kojima bi druga lica pružala te usluge kreditnoj instituciji.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.21. Transakcije sa povezanim licima (nastavak)**

Lica povezana sa kreditnom institucijom su:

1. akcionari kreditne institucije koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili akcijama kreditne institucije sa pravom glasa;
2. članovi nadzornog ili upravnog odbora i prokuristi kreditne institucije;
3. lica odgovorna za rad kontrolnih funkcija, ovlašćeno lice za sprječavanje pranja novca, lice odgovorno za poslovanje sa pravnim licima, lice odgovorno za rad sa stanovništvom;
4. druga lica koja sa kreditnom institucijom imaju ugovor o radu čije odredbe ukazuju na značajan uticaj tih lica na poslovanje kreditne institucije, odnosno sadrži odredbe kojim se određuje nagrada za rad tih lica po posebnim kriterijumima koji se razlikuju od uslova za lica koja imaju zaključene standardne ugovore o radu, a koja nijesu lica iz prethodnih tačaka;
5. pravno lice u kojem kreditna institucija, član nadzornog ili upravnog odbora ili prokurista kreditne institucije imaju značajno učešće;
6. pravno lice čiji je član organa upravljanja istovremeno i član nadzornog ili upravnog odbora ili prokurista kreditne institucije;
7. pravno lice čiji član organa upravljanja ima 10% ili više akcija kreditne institucije sa pravom glasa;
8. član organa upravljanja društva koje je, direktno ili indirektno, matično ili zavisno društvo kreditne institucije;
9. lice koje djeluje za račun lica iz tačaka 1 do 7 stava u vezi sa poslovima iz kojih bi nastala ili bi se povećala izloženost kreditne institucije;
10. lice koje sa licem iz tačke 1 do 8 predstavlja povezano lice;
11. član uže porodice fizičkih lica iz tačaka 1 do 8;

Članom uže porodice jednog lica smatra se:

1. bračni drug ili lice sa kojim to lice živi u zajednici koja je po zakonu izjednačena sa bračnom zajednicom;
2. djeca i usvojena djeca tog lica i lica iz prethodne tačke;
3. lice koje nema punu poslovnu sposobnost i koje je je pod starateljstvom tog lica.

Poslovanje sa licima povezanim sa kreditnom institucijom propisuje Centralna banka.

3.22. Eksternalizacija

Politikom eksternalizacije definisani su osnovni principi i uslovi za angažovanje lica izvan Banke za obavljanje poslova za Banku, pravila za upravljanje rizicima koji su povezani s eksternalizacijom, kao i zahtjevi u vezi sa pristupom podacima i dokumentaciji, obavljanje nadzora od strane Banke, kao i minimalni sadržaj ugovora s pružaocem usluga. Eksternalizacija je definisana kao aranžman bilo koje vrste sa pružaocem usluge po kojem pružalac usluge obavlja proces, uslugu ili aktivnost za Banku koje bi, da eksternalizacija nije izvršena, Banka obavljala samostalno.

Prije donošenja odluke o eksternalizaciji, odluke o promjeni pružaoca usluge, Banka vrši planiranje eksternalizacije i to na način što :

- definiše poslovne zahtjeve u odnosu na eksternalizaciju;
- utvrđuje, procjenjuje, smanjuje ili sprečava stvarne i moguće sukoba interesa i upravljanje tim sukobima interesa;
- definiše plan za kontinuitet poslovanja u vezi sa eksternalizovanim poslovima
- vrši procjenu i kritičnosti i značaja poslova za eksternalizaciju
- vrši dubinsku analizu pružaoca usluga

Takođe, u procesu eksternalizacije, Banka je dužna da utvrdi dodatne kriterijume, u cilju identifikacije i procjene rizika koji proizilaze iz eksternalizacije i upravljanje tim rizicima, kao i ostale bitne elemente, a prije donošenja konačne odluke o eksternalizaciji.

Banka je u obavezi da prati sprovođenje eksternalizovane usluge i njen kvalitet u skladu sa sklopljenim ugovorom i usklađenost eksternog pružaoca usluga sa standardima na nacionalnom i međunarodnom nivou. Direktor organizacione jedinice koja inicira angažovanje spoljnog pružaoca usluga zadužen je za blagovremeno identifikovanje i redovno izvještavanje o svim potencijalnim rizicima. Takođe je u obavezi da na kontinuiranoj osnovi obezbijedi da aranžmani o eksternalizaciji, naročito za kritične i značajne poslove, zadovolje standarde učinka i kvaliteta obavljanja eksternalizovanog posla, koji su definisani u internim aktima Banke.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.22. Eksternalizacija (Nastavak)

Svi direktori organizacionih jedinica koji iniciraju angažovanje eksternog pružaoca usluga na godišnjem nivou dužni su dostaviti Ovlašćenom licu za operativni rizik Izvještaj o kontroli kvaliteta pruženih usluga i da prilikom identifikovanih anomalija klasifikovanih kao operativni rizik dostavi prijavu operativnih rizika Ovlašćenom licu za operativni rizik.

Nosilac politike (Odjeljenje za nabavku i logistiku) je dužan da na godišnjem nivou Upravnom odboru banke da dostavi Izvještaj o kontroli kvaliteta pruženih usluga.

Banka vodi detaljan i ažuran registar eksternalizovanih poslova, u koji se unose informacije o svim realizovanim kritičnim i značajnim eksternalizacijama, kao i o eksternalizacijama koje nijesu kritične i značajne.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

4.1. Upravljanje rizicima

Banka identifikuje rizike kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju. Za sve identifikovne rizike Banka određuje njihovu značajnost koja je zasnovana na sveobuhvatnoj procjeni rizika koji su svojstveni pojedinim poslovima, proizvodima, aktivnostima i procesima Banke. Banka je razdvojila poslove ugovaranja transakcija od poslova kontrole rizika kao i podrške poslovanju, na način što je u politikama za upravljanje pojedinačnim rizicima jasno definisala nadležnosti i odgovornosti u procesu upravljanja rizicima.

Banka je u svom poslovanju najviše izložena kreditom riziku i time je najveći fokus dat na upravljanju i kontinuiranom razvoju i unaprjeđenju upravljanja kreditnim rizikom, ali ne zanemaruje se uticaj drugih rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju kao što su rizik likvidnosti, operativni rizik, tržišni rizik, rizik zemlje, rizik koncentracije i drugi rizici kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju

Strategija upravljanja rizicima predstavlja sveobuhvatan opšti dokument kojim se uređuje oblast upravljanja rizicima u Banci. Strategija ima za cilj da uspostavi opšti okvir za predostrožno i kontinuirano upravljanje rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju. U cilju efikasnijeg upravljanja rizicima, na operativnom nivou, Banka je razvila posebne politike i procedure za upravljanje rizicima koje su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Shodno Zakonu o kreditnim institucijama, Banka je dužna da periodično, a najmanje jednom godišnje, preispituje adekvatnost usvojenih politika i procedura za upravljanje pojedinim rizicima.

Nadzorni odbor je dao saglasnost na sledeće politike upravljanja rizicima:

- Kreditnu politiku
- Sklonost ka preuzimanju rizika
- Politiku upravljanja kreditnim rizikom
- Politiku upravljanja operativnim rizikom
- Politiku upravljanja rizikom zemlje
- Politiku upravljanja rizikom likvidnosti
- Politika upravljanja tržišnim rizicima
- Politika upravljanja kamatnim rizikom iz pozicija kojima se ne trguje
- Politiku upravljanja tržišnim rizicima
- Politiku upravljanja rizikom koncentracije
- Politiku procenjivanja adekvatnosti internog kapitala

Strategijom, politikama i procedurama se definišu osnovni principi za preuzimanje i upravljanje rizicima: utvrđivanje jasnih pravila za upravljanje rizicima; prikupljanje potpunih, pravovremenih i istinitih podataka važnih za upravljanje rizicima i obezbeđenje adekvatnih kapaciteta za čuvanje i obradu podataka; donošenje poslovnih odluka na temelju kvalitativnih i kvantitativnih analiza; korišćenje većeg broja metoda za identifikaciju i mjerenje rizika; sveobuhvatnost upravljanja rizicima; efektivnost upravljanja rizicima; cikličnost upravljanja rizicima.

Sklonost ka preuzimanju rizika Banke predstavlja definisanje maksimalno prihvatljivog nivoa rizika kojim se obezbeđuje da ukupni nivo rizika bude u skladu sa očekivanjima svih stejkholdera.

Banka identifikuje nekvalitetne kredite (NPL) i nekvalitetne izloženosti (NPE) u skladu sa kriterijumima koje je definisala u Politici za upravljanje kreditnim rizikom. Praćenje i kontrola kreditnog rizikom podrazumijeva uspostavljanje kontrolnih mehanizama u vidu graničnih vrijednosti za pokazatelje pomoću kojih Banka prati kreditni rizik definisanih od strane Sektora za upravljanje rizicima, i praćenje usklađenosti sa definisanim graničnim vrijednostima tih pokazatelja. Takođe Banka je definisala postupke/mjere koji se moraju ispoštovati ukoliko pokazatelji ostvare vrijednosti veće od graničnih vrijednosti za zelenu zonu.

Nadzorni odbor ima sveobuhvatnu odgovornost za uspostavljanje i nadzor nad okvirom za upravljanje rizicima.

Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima o čemu mjesečno izvještava Upravni odbor.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom****Kreditni rizik u užem smislu**

Kreditni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed neizvršenja obaveza dužnika prema Banci. Banka odobrava kredite u saglasnosti sa poslovnom strategijom, usaglašavajući rokove dospjeća odobrenih kredita i politiku kamatnih stopa sa namjenom kredita i kreditnom sposobnošću dužnika.

Politika upravljanja kreditnim rizikom polazi od zakonske obaveze Banke propisane Zakonom o kreditnim institucijama i podzakonskim aktima, ali i od opšteprihvaćenih međunarodnih načela za upravljanje kreditnim rizikom i pozitivne prakse za procjenu kreditnog rizika.

Cilj politike je uspješno ostvarivanje Kreditne politike i Strategije upravljanja rizicima na način što će se preciznije utvrditi oblasti u kojima se vrši identifikacija izvora kreditnog rizika, metode za identifikaciju, metode i vremenski okviri za mjerenje kreditnog rizika, limite i postupke kontrolisanja pojedinačnih i ukupnih izloženosti kreditnom riziku uz uvažavanje veličine Banke i složenosti proizvoda, način i dinamika izvještavanja i informisanja Nadzornog odbora i Upravnog odbora o upravljanju kreditnim rizikom, kao i metode i vremenske okvire naknadne provjere kvaliteta upravljanja kreditnim rizikom.

Upravljanje izloženosti kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze po osnovu kamate i glavnice.

Upravljanje kreditnim rizikom obuhvata sve aspekte procjene rizika prije odobravanja plasmana, kao i praćenje plasmana do konačne otplate.

Banka je razdvojila poslove ugovaranja transakcija od poslova kontrole rizika kao i podrške poslovanju, na način što je u Politici za upravljanje kreditnim rizikom jasno definisala nadležnosti i odgovornosti u procesu upravljanja kreditnim rizikom.

Sistem odlučivanja o kreditnom riziku predstavlja dio sveobuhvatnog sistema upravljanja rizicima. Postupak odobrenja pojedinačnih izloženosti obuhvata predlog Sektora za upravljanje sredstvima / Sektora za poslovanje sa fizičkim licima i malim i srednjim preduzećima / Sektora za poslovanje sa korporativnim klijentima. Sektor za upravljanje rizicima daje stav/mišljenje za odobrenje plasmana koji se dostavlja nadležnim organima za donošenje odluke o odobrenju istih. Kreditni odbor odlučuje o svim vrstama plasmana pojedinačnim licima ili grupama povezanih lica.

Banka je uspostavila sistem ranog upozorenja kako bi blagovremeno utvrdila u početnoj fazi pogoršanja kreditnog kvaliteta na nivou fizičkih i pravnih lica, i vodila evidenciju o izloženostima sa povećanim kreditnim rizikom. Banka je definisala kvalitativne i kvantitativne indikatore ranog upozorenja pomoću kojih prati izloženost kreditnom riziku na nivou pojedinačnih izloženosti.

Banka razmatra indikatore koji ukazuju na malu vjerovatnoću izmirenja obaveza dužnika za utvrđivanje nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, pored dana kašnjenja.

Postoje dvije vrste indikatora koji ukazuju na malu vjerovatnoću izmirenja obaveza dužnika:

- Hard indikatori koji će automatski prouzrokovati status neizmirenja obaveza nakon njihove identifikacije, bez potrebe za dodatnom analizom.
- Soft indikatori su pokazatelji potencijalnog pogoršanja finansijskog ili ekonomskog položaja dužnika ili sposobnosti dužnika da u potpunosti otplati svoju obavezu, koji zahtijevaju dodatnu analizu kako bi se procijenilo da li je nastupio status neizmirenja obaveza.

Banka prati cjelokupnu strukturu i kvalitet kreditnog portfolija, odnosno kreditni rizik koji proizilazi iz ukupnog portfolija, kao i rizike vezane za pojedinačne kredite i transakcije. Krediti koji zapadnu u docnju ili krediti koji budu klasifikovani u neku od kategorija nekvalitetne aktive su predmet posebne pažnje. Praćenje rizika je organizovano tako da omogućava pravovremeno preduzimanje odgovarajućih mjera radi smanjenja kreditnog rizika u slučaju pogoršanja kreditne sposobnosti dužnika.

Za potrebe sprovođenja mjera restrukturiranja, Banka nastoji da u ranoj fazi otkrije naznake mogućih budućih finansijskih poteškoća. S tim u vezi, procjena finansijskog stanja dužnika nije ograničena samo na izloženosti sa očiglednim znakovima finansijskih poteškoća već i za izloženosti u pogledu kojih dužnik nije suočen sa očiglednim finansijskim poteškoćama, ali za koje su se znatno promijenili uslovi na tržištu tako da bi mogli uticati na dužnikovu sposobnost otplate.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)****Rizici povezani sa krediznim rizikom**Rezidualni rizik

Banka u kontekstu procjene adekvatnosti internog kapitala vrši analizu uticaja rezidualnog rizika polazeći od pretpostavke umanjena vrijednosti primljenih sredstava obezbjeđenja.

Rizik zemlje

Banka mjeri izloženost riziku zemlje u kojoj njeni dužnici imaju sjedište/prebivalište. Banka vrši rangiranje zemalja, koristeći dugoročni kreditni rejting zemlje dužnika, utvrđen od strane međunarodno priznatih eksternih institucija. U skladu sa rejtingom međunarodno priznatih rejting agencija, Banka svrstava svaku od zemalja u jednu od četiri rizične kategorije. Upravljanje rizikom zemlje uređeno je internim aktima.

Kamatno indukovani kreditni rizik i valutno indukovani kreditni rizik

Banka je uspostavila odgovarajuće sisteme upravljanja rizicima od gubitka koji proizilazi iz izloženosti koje su vezane za promjenjivu kamatnu stopu (kamatno indukovani kreditni rizik) i od gubitka koji proizilazi iz izloženosti koje su denominovane u stranoj valuti ili koje su vezane za stranu valutu (valutno indukovani rizik), koji podrazumijevaju upravljanje ovim rizicima na nivou pojedinačne izloženosti ali i na nivou ukupnog portfolija. Upravljanje ovim rizicima detaljnije je uređeno internim aktima koja se odnose na kreditni rizik.

Rizik koncentracije

Banka je uspostavila sistem identifikacije koji podrazumijeva blagovremenu i sveobuhvatnu analizu svih faktora u cilju identifikacije rizika koncentracije kojem je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju. Mjerenje, odnosno procjena rizika koncentracije vrši se kroz odgovarajuću procjenu identifikovanog rizika koncentracije na nivou izloženosti prema pojedinačnim licima, odnosno grupi povezanih lica, na nivou privredne grane / delatnosti kao i na nivou proizvoda. Upravljanje rizikom koncentracije uređeno je internim aktima.

4.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom

Konkretno, upravljanje kreditnim rizikom pokriva dva glavna aspekta kreditnih aktivnosti:

- 1.) Prethodnu procjenu rizika koji se preuzima - prethodnom analizom, koja se formalizuje kreiranjem kreditnog fajla koji odobravaju nadležni organi;
- 2.) Redovno praćenje plasmana, odnosno preuzetog rizika. Nakon odobrenja plasmana, Banka je izložena rizicima koji stalno evoluiraju u zavisnosti od stanja klijenta i drugih internih ili eksternih faktora. Stoga je potrebno redovno pratiti rizike sa ciljem zaštite interesa Banke.

Banka je uspostavila sistem za praćenje plasmana na pojedinačnom i na portfolio nivou, kao i sistem za adekvatno rezervisanje i izdvajanje ispravki vrijednosti za kreditni rizik. Na ovaj način na vrijeme se identifikuju potencijalno problematični krediti i omogućava blagovremeno preuzimanje aktivnosti za naplatu.

Preuzete i potencijalne obaveze po osnovu kredita

Primarna svrha ovih instrumenta je da se obezbijedi da sredstva budu dostupna klijentu na zahtjev. Garancije i akreditivi predstavljaju neopozivu pisanu obavezu Banke da će izvršiti plaćanje prema trećoj strani u slučaju da klijent ne može da ispuni svoje obaveze, i stoga nose isti kreditni rizik kao i krediti. Dokumentarni i komercijalni akreditivi – koji predstavljaju pisanu izjavu o obavezi Banke preuzetog u ime klijenta, a kojom se trećem licu daje ovlaštenje da kod Banke vuče mjenice do iznosa dogovorenog posebnim uslovima – su obezbijeđeni osnovnom isporukom robe na koju se odnose, te stoga, nose manji rizik nego direktna pozajmica.

4.2.2. Rezervisanja za gubitke po osnovu umanjena vrijednosti u skladu sa MSFI 9

U skladu sa Odlukom o kriterijumima i načinu klasifikacije i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke kreditne institucije ("Službeni list Crne Gore", br. 127/20 od 29.12.2020, 140/21 od 30.12.2021), Banka je dužna da za stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku, najmanje kvartalno, vrši procjenu obezvrjeđenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke). Za svrhe procjene obezvrjeđenja za stavke bilansne aktive, odnosno procjenu vjerovatnog gubitka za vanbilansne stavke, Banka je usvojila Metodologiju za obračun ispravke vrijednosti u skladu sa MSFI 9.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)****4.2.2. Rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti u skladu sa MSFI 9 (Nastavak)**

Banka na kvartalnom nivou obračunava obezvrjeđenje u skladu sa Metodologijom za obračun obezvrjeđenja u skladu sa MSFI 9 u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tokom životnog vijeka, ako je kreditni rizik za taj finansijski instrument značajno porastao od početnog priznavanja, ili postoji identifikovan objektivan dokaz obezvrjeđenja (finansijska sredstva u nivou 2 i 3), odnosno po iznosu koji je jednak očekivanim dvanaestomjesečnim

kreditnim gubicima za sve finansijske instrumente kod kojih kreditni rizik nije značajno porastao od početnog priznavanja (finansijska sredstva u nivou 1).

Za potrebe analize, Banka je identifikovala niz kriterijuma koje koristi za potrebe procjene i koje koristi radi poređenja sa stanjem u momentu inicijalnog priznavanja finansijskog instrumenta u skladu sa MSFI 9 i ovom Metodologijom. Identifikacija jednog ili više indikatora može ukazivati da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika.

4.2.3. Izvještavanje o kreditnom riziku

Banka je uspostavila sistem izvještavanja o kreditnom riziku sa ciljem da podrži proces donošenja odluka. Izvještavanje o kreditnom riziku obuhvata regulatorno i interno izvještavanje. Regulatorno izvještavanje podrazumijeva mjesečno i kvartalno dostavljanje obrazaca o kreditnoj izloženosti Centralnoj Banci Crne Gore definisanih Odlukom o izvještajima koji se dostavljaju CBCG. Regulatorno izvještavanje vrši Sektor za računovodstvo, kontroling i izvještavanje i Sektor za upravljanje rizicima Banke.

Interno izvještavanje podrazumijeva redovnu komunikaciju (izvještavanje) između Sektora za upravljanje rizicima i organizacionih jedinica koje preuzimaju rizike kao i mjesečno izvještavanje Upravnog odbora i Odbora za reviziju i rizike, odnosno kvartalno izvještavanje Nadzornog odbora Banke.

4.2.4. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Sljedeća tabela prikazuje maksimalnu izloženost kreditnom riziku bilansnih i vanbilansnih pozicija:

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.		31. decembar 2022.	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
Bilansne stavke				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	112.484	112.484	250.520	250.517
Kreditni i potraživanja od kreditnih institucija	47.364	46.897	25.708	25.606
Kreditni i potraživanja od klijenata	100.124	96.375	68.299	64.794
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	233.812	233.454	142.358	141.958
Hartije od vr. po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	39.978	39.978	36.629	36.629
Ostala finansijska sredstva	11	11	11	11
Odložena poreska sredstva	475	475	943	943
Ostala sredstva	1.482	1.350	524	458
	535.730	531.024	524.992	520.916
Vanbilansne stavke				
Plative garancije	4.118	4.078	3.622	3.406
Činidbene garancije	7.802	7.686	8.650	8.600
Ostale garancije	612	584	427	422
Nepovučene kreditne linije	4.093	4.081	5.219	5.199
	16.625	16.429	17.918	17.627
Maksimalna izloženost kreditnom riziku	552.505	547.603	542.910	538.543

U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, granska koncentracija kredita je predmet kontinuiranog praćenja.

Izloženost kreditnom riziku se djelimično kontroliše pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica. Upotreba i upravljanje sredstvima obezbjeđenja je jedna od osnovnih komponenti upravljanja kreditnim rizikom. Zajedno sa sagledavanjem finansijskog stanja dužnika, sredstva obezbjeđenja se smatraju veoma važnom determinantom za određivanje izloženosti kreditnom riziku jer se izloženost kreditnom riziku djelimično kontroliše pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)

4.2.4. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (Nastavak)

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo hipoteke na nepokretnostima;
- pravo zaloge na opremi, hartijama od vrijednosti, zalihama, vozilima i potraživanjima;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti i solidarni jemci;
- garancije i jemstva;
- polise osiguranja.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)

4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I KLIJENATA

31.12.2023.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrijednosti	Neto
Kredit i potraživanja od banaka	42.575	4.789	-	47.364	(98)	(369)	-	(467)	46.897
Stambeni i hipotekarni krediti	23.062	136	137	23.335	(70)	(2)	(31)	(104)	23.232
Gotovinski krediti	1.746	756	53	2.555	(50)	(17)	(39)	(107)	2.448
Potrošački krediti	64	-	-	64	(1)	-	-	(1)	63
Minusi po tekućim računima	3	-	-	3	-	-	-	-	3
Kartice fizička lica	23	-	-	23	-	-	-	-	23
Kredit i dati srednjim i malim privatnim preduzećima	33.330	17.085	5.653	56.068	(165)	(1.336)	(1.824)	(3.326)	52.743
Kredit i dati državnim preduzećima	12.492	-	460	12.952	(56)	-	(81)	(137)	12.815
Kredit i dati velikim privatnim preduzećima	4.553	-	570	5.123	(36)	-	(39)	(75)	5.048
Kredit i potraživanja od klijenata	75.272	17.977	6.874	100.124	(378)	(1.356)	(2.015)	(3.748)	96.375
Ukupno	117.847	22.766	6.874	147.488	(476)	(1.724)	(2.015)	(4.216)	143.272

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I KLIJENATA

31.12.2022.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrijednosti	Neto
Kredit i potraživanja od banaka	25.641	67	-	25.708	(97)	(5)	-	(102)	25.606
Stambeni i hipotekarni krediti	12.012	117	144	12.273	(58)	(1)	(19)	(78)	12.195
Gotovinski krediti	2.590	35	36	2.661	(35)	(3)	(31)	(69)	2.592
Potrošački krediti	47	-	-	47	(1)	-	-	(1)	46
Minusi po tekućim računima	2	2	-	4	-	-	-	-	4
Kartice fizička lica	89	-	-	89	-	-	-	-	89
Kredit i dati srednjim i malim privatnim preduzećima	22.552	12.733	8.903	44.188	(242)	(642)	(2.154)	(3.038)	41.150
Kredit i dati državnim preduzećima	3.712	-	489	4.202	(17)	-	(99)	(116)	4.086
Kredit i dati velikim privatnim preduzećima	4.123	713	-	4.835	(33)	(171)	-	(204)	4.632
Kredit i potraživanja od klijenata	45.127	13.600	9.572	68.299	(386)	(817)	(2.303)	(3.506)	64.794
Ukupno	70.768	13.667	9.572	94.007	(483)	(822)	(2.303)	(3.608)	90.400

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)

4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

31.12.2023.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti i S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrijednosti	Neto
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	233.812	-	-	233.812	(358)	-	-	(358)	233.454
Euroobveznice - Crna Gora	69.183	-	-	69.183	(309)	-	-	(309)	68.874
Euroobveznice - Nerezidenti	10.268	-	-	10.268	(31)	-	-	(31)	10.237
Državni zapisi - Nerezidenti	154.361	-	-	154.361	(18)	-	-	(18)	154.343
*Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	39.978	-	-	39.978	-	-	-	-	39.978
Euroobveznice – Crna Gora	25.661	-	-	25.661	-	-	-	-	25.661
Euroobveznice - nerezidenti	14.317	-	-	14.317	-	-	-	-	14.317
Ukupno	273.790	-	-	273.790	(358)	-	-	(358)	273.432

*Ispravka vrijednosti za Hartije od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat knjiže se na kapitalu i na 31.12.2023. godine iznose EUR 115.

31.12.2022.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrijednosti	Neto
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	142.358	-	-	142.358	(400)	-	-	(400)	141.958
Državni zapisi	11.823	-	-	11.823	(53)	-	-	(53)	11.770
Euroobveznice - Crna Gora	68.695	-	-	68.695	(307)	-	-	(307)	68.388
Euroobveznice - Nerezidenti	61.840	-	-	61.840	(40)	-	-	(40)	61.800
*Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	36.629	-	-	36.629	-	-	-	-	36.629
Euroobveznice – Crna Gora	22.758	-	-	22.758	-	-	-	-	22.758
Euroobveznice - nerezidenti	13.871	-	-	13.871	-	-	-	-	13.871
Ukupno	178.987	-	-	178.987	(400)	-	-	(400)	178.587

*Ispravka vrijednosti za Hartije od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat knjiže se na kapitalu i na 31.12.2022. godine iznose EUR 104.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)

4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

VANBILANSNE STAVKE

31.12.2023.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrijednosti	Neto
Vanbilansne stavke	15.803	598	225	16.626	53	21	121	196	16.430
Garancije	11.826	481	225	12.532	43	19	121	184	12.349
Nepovučene kreditne linije	3.977	116	-	4.093	10	2	-	12	4.081
Ukupno	15.803	598	225	16.626	53	21	121	196	16.430

VANBILANSNE STAVKE

31.12.2022.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrijednosti	Neto
Vanbilansne stavke	16.880	822	216	17.918	(198)	(21)	(73)	(291)	17.627
Garancije	11.755	727	216	12.699	(178)	(20)	(73)	(270)	12.428
Nepovučene kreditne linije	5.125	95	-	5.219	(20)	-	-	(20)	5.199
Ukupno	16.880	822	216	17.918	(198)	(21)	(73)	(291)	17.627

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)

4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I KLIJENATA PO DANIMA DOCNJE - STAGE 1

31.12.2023.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31- 60 dana	Od 61- 90 dana	Docnja preko 90 dana	Ukupno
Kreditni i potraživanja od banaka	42.575	-	-	-	-	42.575
Stambeni i hipotekarni krediti	23.062	-	-	-	-	23.062
Gotovinski krediti	1.741	4	-	-	-	1.746
Potrošački krediti	64	-	-	-	-	64
Minusi po tekućim računima	3	-	-	-	-	3
Kartice fizička lica	23	-	-	-	-	23
Kreditni dati srednjim i malim privatnim preduzećima	32.659	671	-	-	-	33.330
Kreditni dati državnim preduzećima	12.492	-	-	-	-	12.492
Kreditni dati velikim privatnim preduzećima	4.553	-	-	-	-	4.553
Kreditni i potraživanja od klijenata	74.597	675	-	-	-	75.272
od čega: restrukturirani:	-	-	-	-	-	-

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I KLIJENATA PO DANIMA DOCNJE- STAGE 2

31.12.2023.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31- 60 dana	Od 61- 90 dana	Docnja preko 90 dana	Ukupno
Kreditni i potraživanja od banaka	4.789	-	-	-	-	4.789
Stambeni i hipotekarni krediti	72	-	64	-	-	136
Gotovinski krediti	17	731	8	-	-	756
Potrošački krediti	-	-	-	-	-	-
Minusi po tekućim računima	-	-	-	-	-	-
Kartice fizička lica	-	-	-	-	-	-
Kreditni dati srednjim i malim privatnim preduzećima	15.221	1.712	152	-	-	17.085
Kreditni dati državnim preduzećima	-	-	-	-	-	-
Kreditni dati velikim privatnim preduzećima	-	-	-	-	-	-
Kreditni i potraživanja od klijenata	15.310	2.443	224	-	-	17.977
od čega: restrukturirani:	1.432	1.098	111	-	-	2.641

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I KLIJENATA PO DANIMA DOCNJE- STAGE 3

31.12.2023.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31- 60 dana	Od 61- 90 dana	Docnja preko 90 dana	Ukupno
Kreditni i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-
Stambeni i hipotekarni krediti	131	-	-	-	6	137
Gotovinski krediti	32	-	-	-	21	53
Potrošački krediti	-	-	-	-	-	-
Minusi po tekućim računima	-	-	-	-	-	-
Kartice fizička lica	-	-	-	-	-	-
Kreditni dati srednjim i malim privatnim preduzećima	4.649	(3)	19	83	906	5.654
Kreditni dati državnim preduzećima	460	-	-	-	-	460
Kreditni dati velikim privatnim preduzećima	-	570	-	-	-	570
Kreditni i potraživanja od klijenata	5.272	567	19	83	933	6.874
od čega: restrukturirani:	3.054	572	19	-	1	3.646

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)

4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I KLIJENATA PO DANIMA DOCNJE - STAGE 1

31.12.2022.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31- 60 dana	Od 61- 90 dana	Docnja preko 90 dana	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka	25.641	-	-	-	-	25.641
Stambeni i hipotekarni krediti	11.120	892	-	-	-	12.012
Gotovinski krediti	2.497	93	-	-	-	2.590
Potrošački krediti	38	10	-	-	-	48
Minusi po tekućim računima	2	-	-	-	-	2
Kartice fizička lica	87	2	-	-	-	89
Kredit i dati srednjim i malim privatnim preduzećima	19.979	2.573	-	-	-	22.552
Kredit i dati državnim preduzećima	3.712	-	-	-	-	3.712
Kredit i dati velikim privatnim preduzećima	4.123	-	-	-	-	4.123
Kredit i potraživanja od klijenata	41.558	3.570	-	-	-	45.128
od čega: restrukturirani:	-	-	-	-	-	-

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I KLIJENATA PO DANIMA DOCNJE- STAGE 2

31.12.2022.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31- 60 dana	Od 61- 90 dana	Docnja preko 90 dana	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka	67	-	-	-	-	67
Stambeni i hipotekarni krediti	117	-	-	-	-	117
Gotovinski krediti	19	-	6	10	-	35
Potrošački krediti	-	-	-	-	-	-
Minusi po tekućim računima	-	2	-	-	-	2
Kartice fizička lica	-	-	-	-	-	-
Kredit i dati srednjim i malim privatnim preduzećima	6.997	4.974	670	92	-	12.733
Kredit i dati državnim preduzećima	-	-	-	-	-	-
Kredit i dati velikim privatnim preduzećima	713	-	-	-	-	713
Kredit i potraživanja od klijenata	7.846	4.976	676	102	-	13.600
od čega: restrukturirani:	1.244	561	504	58	-	2.367

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I KLIJENATA PO DANIMA DOCNJE- STAGE 3

31.12.2022.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31- 60 dana	Od 61-90 dana	Docnja preko 90 dana	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-
Stambeni i hipotekarni krediti	27	108	-	-	9	144
Gotovinski krediti	4	2	3	-	26	35
Potrošački krediti	-	-	-	-	-	-
Minusi po tekućim računima	-	-	-	-	-	-
Kartice fizička lica	-	-	-	-	-	-
Kredit i dati srednjim i malim privatnim preduzećima	7.562	207	-	-	1.134	8.903
Kredit i dati državnim preduzećima	489	-	-	-	-	489
Kredit i dati velikim privatnim preduzećima	-	-	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata	8.082	317	3	-	1.169	9.571
od čega: restrukturirani:	1.792	108	3	-	-	1.903

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)

4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO DANIMA DOCNJE

Cjelokupan iznos hartija od vrijednosti na dan 31.12.2023. godine i 31.12.2022. godine klasifikovan je u STAGE-u 1 i bez identifikovane je docnje.

VANBILANS PO DANIMA DOCNJE

31.12.2023.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31- 60 dana	Od 61-90 dana	Docnja preko 90 dana	Ukupno
Vanbilansne stavke	16.317	302	7	-	-	16.626
Garancije	12.242	283	7	-	-	12.532
Nepovučene kreditne linije	4.075	19	-	-	-	4.093
Ukupno	16.317	302	7	-	-	16.626

VANBILANS PO DANIMA DOCNJE

31.12.2022.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31- 60 dana	Od 61- 90 dana	Docnja preko 90 dana	Ukupno
Vanbilansne stavke	17.044	495	363	-	16	17.918
Garancije	12.259	61	363	-	16	12.699
Nepovučene kreditne linije	4.785	434	0	-	-	5.219
Ukupno	17.044	495	363	-	16	17.918

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)

4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

UČEŠĆE PROBLEMATIČNIH KREDITA I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I KLIJENATA – STAGE 3 U UKUPNIM KREDITIMA

31.12.2023.	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	S3 potraživanja	Ispravka vrijednosti S3	Restruktuirana S3 potraživanja	Ispravka vrijednosti restrukturirana S3 potraživanja	Učešće S3 potraživanja u bruto izloženosti
Kreditni i potraživanja od banaka	47.364	467	-	-	-	-	0%
Stambeni i hipotekarni krediti	23.335	104	137	31	109	17	1%
Gotovinski krediti	2.555	107	53	39	1	1	2%
Potrošački krediti	64	1	-	-	-	-	0%
Minusi po tekućim računima	3	-	-	-	-	-	0%
Kartice fizička lica	23	-	-	-	-	-	0%
Kreditni dati srednjim i malim privatnim privrednim društvima	56.068	3.326	5.653	1.824	2.488	429	10%
Kreditni dati državnim preduzećima	12.492	56	460	81	460	81	4%
Kreditni dati velikim privatnim preduzećima	5.583	156	570	39	570	39	10%
Kreditni i potraživanja od klijenata	100.123	3.748	6.874	2.015	3.628	567	7%

31.12.2022.	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	S3 potraživanja	Ispravka vrijednosti S3	Restruktuirana S3 potraživanja	Ispravka vrijednosti restrukturirana S3 potraživanja	Učešće S3 potraživanja u bruto izloženosti
Kreditni i potraživanja od banaka	25.708	102	-	-	-	-	0%
Stambeni i hipotekarni krediti	12.273	78	144	19	108	13	1%
Gotovinski krediti	2.661	69	36	31	3	2	1%
Potrošački krediti	47	1	-	-	-	-	0%
Minusi po tekućim računima	4	-	-	-	-	-	0%
Kartice fizička lica	89	-	-	-	-	-	0%
Kreditni dati srednjim i malim privatnim privrednim društvima	44.188	3.038	8.903	2.154	1.303	307	20%
Kreditni dati državnim preduzećima	4.202	116	489	99	489	99	12%
Kreditni dati velikim privatnim preduzećima	4.835	203	-	-	-	-	0%
Kreditni i potraživanja od klijenata	68.299	3.505	9.571	2.303	1.903	421	14%

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)

4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

UČEŠĆE PROBLEMATIČNIH KREDITA I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I KLIJENATA – STAGE 3 U UKUPNIM KREDITIMA (NASTAVAK)

	Bruto 31.12.2022.	Novi S3 klijenti	Smanjenje S3 klijenata	Druge promjene	Bruto 31.12.2023.	Neto 31.12.2023.
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-
Stambeni i hipotekarni krediti	144	111	118	-	137	106
Gotovinski krediti	36	38	19	-	53	14
Potrošački krediti	-	-	-	-	-	-
Minusi po tekućim računima	-	0	-	-	-	-
Kartice fizička lica	-	88	89	-	-	-
Kredit i dati srednjim i malim privatnim preduzećima	8.903	5.477	8.727	-	5.654	3.829
Kredit i dati državnim preduzećima	489	-	29	-	460	379
Kredit i dati velikim privatnim preduzećima	-	570	-	-	570	531
Kredit i potraživanja od klijenata	9.572	6.284	8.982	-	6.874	4.859
	Bruto 31.12.2021.	Novi S3 klijenti	Smanjenje S3 klijenata	Druge promjene	Bruto 31.12.2022.	Neto 31.12.2022.
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-
Stambeni i hipotekarni krediti	146	27	29	-	144	125
Gotovinski krediti	47	2	13	-	36	5
Potrošački krediti	2	-	2	-	-	-
Minusi po tekućim računima	-	-	-	-	-	-
Kartice fizička lica	-	-	-	-	-	-
Kredit i dati srednjim i malim privatnim preduzećima	236	7.552	651	1.766	8.903	6.749
Kredit i dati državnim preduzećima	-	489	-	-	489	390
Kredit i dati velikim privatnim preduzećima	1.766	-	-	(1.766)	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata	2.197	8.070	695	-	9.572	7.269

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)

4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

UČEŠĆE PROBLEMATIČNIH VANBILANSNIH IZLOŽENOSTI – STAGE 3 U VANBILANSNIM IZLOŽENOSTIMA

	Bruto 31.12.2022.	Novi S3 kljenti	Smanjenje S3 kljenata	Druge promjene	Bruto 31.12.2023.	Neto 31.12.2023.
Vanbilansne stavke	216	238	229	-	225	104
Garancije	216	172	163	-	225	104
Nepovučene kreditne linije	-	66	66	-	-	-
Ukupno	216	238	229	-	225	104

	Bruto 31.12.2021.	Novi S3 kljenti	Smanjenje S3 kljenata	Druge promjene	Bruto 31.12.2022.	Neto 31.12.2022.
Vanbilansne stavke	200	16	-	-	216	143
Garancije	200	16	-	-	216	143
Nepovučene kreditne linije	-	-	-	-	-	-
Ukupno	200	16	-	-	216	143

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)

4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

Kvalitet kredita i potraživanja od banaka i klijenata izloženih kreditnom riziku prikazan je kako slijedi:

	Neobezvrijeđeni nedospjeli	Neobezvrijeđeni dospjeli	Grupno procijenjeni	Individualno procijenjeni	Ukupno bruto	Ukupno obezvrjeđenje	Ukupno neto
Stambeni i hipotekarni krediti	-	-	23.226	109	23.335	103	23.232
Gotovinski krediti	-	-	2.555	-	2.555	107	2.448
Potrošački krediti	-	-	64	-	64	1	63
Minusi po tekućim računima	-	-	3	-	3	0	3
Kreditni dati srednjim i malim privatnim preduzećima	-	-	48.767	7.301	56.068	3.326	52.742
Kreditni dati državnim preduzećima	-	-	12.492	460	12.492	137	12.355
Kreditni dati velikim privatnim preduzećima	-	-	4.553	570	5.583	75	5.508
kartice fizička lica	-	-	23	-	23	-	23
Kreditni i potraživanja od banaka	-	-	47.364	-	47.364	467	46.897
Vanbilansna aktiva	-	-	16.626	-	16.626	196	16.430
31. decembar 2023.	-	-	155.673	8.440	164.113	4.412	159.701
Stambeni i hipotekarni krediti	-	-	12.164	108	12.272	78	12.194
Gotovinski krediti	-	-	2.661	-	2.661	69	2.592
Potrošački krediti	-	-	47	-	47	1	46
Minusi po tekućim računima	-	-	4	-	4	-	4
Kreditni dati srednjim i malim privatnim preduzećima	-	-	35.242	8.946	44.188	3.038	41.150
Kreditni dati državnim preduzećima	-	-	-	4.202	4.202	116	4.086
Kreditni dati velikim privatnim preduzećima	-	-	4.123	713	4.836	204	4.632
kartice fizička lica	-	-	89	0	89	-	89
Kreditni i potraživanja od banaka	-	-	25.708	-	25.708	102	25.606
Vanbilansna aktiva	31	-	17.702	-	17.702	291	17.411
31. decembar 2022.	31	-	97.740	13.969	111.709	3.899	107.810

Neobezvrjeđena nedospjela finansijska sredstva uključuju plasmane kod kojih ne postoji kašnjenje u plaćanju. na dan 31. decembra 2023. godine.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)

4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

a) Dospjeli ali neobezvrijeđeni krediti i plasmani

Banka u svom portfoliju nije identifikovala dospjele ali neobezvrijeđene kredite i plasmane.

b) Fer vrijednost sredstava obezbjeđenja

	<u>31. decembar 2023.</u>	<u>31. decembar 2022.</u>
Depozit	16.685	16.270
Hipoteke	174.347	108.013
Zaloga	3.921	3.656
Polise osiguranja	<u>223</u>	<u>228</u>
Ukupno	<u>195.175</u>	<u>128.167</u>

Nekretnine koje se uzimaju kao kolateral su stambeni prostori, porodične stambene zgrade, poslovni prostori, industrijski objekti, građevinsko zemljište i ostalo zemljište zavisno od lokacije i njegove buduće namjene.

Opšteprihvaćeni pristupi procjene vrijednosti

Postoje tri opšteprihvaćena pristupa procjene vrijednosti imovine (nematerijalnih i materijalnih sredstava) i kapitala koji su definisani u okviru Međunarodnih standarda za procjenu vrijednosti:

- tržišni pristup;
- prinosni pristup i
- troškovni pristup.

Najčesće primjenjivani tržišni pristup bazira se na direktnom upoređivanju prodajnih cijena i/ili ponuđenih cijena na tržištu za imovinu sličnih karakteristika. Tržišni pristup se zasniva na principu supstitucije, koji pretpostavlja da informisan kupac neće platiti više za određeno sredstvo nego što bi platio za sredstvo istih ili sličnih karakteristika. U slučaju da se u izvještaju o procjeni analiziraju cijene koje su ponuđene na tržištu za imovinu koja je slična imovini koja je predmet procjene, neophodno je u analizi obračunati i dodatnu korekciju za razliku između ponuđenih i ostvarenih cijena na tržištu.

Prinosni pristup procjene se zasniva na principu anticipacije. U skladu sa ovim principom, tipični investitor/kupac na tržištu će investirati u samo u onu imovinu od koje očekuje buduće prilive, odnosno buduće koristi.

Troškovni pristup se zasniva na principu supstitucije, pri čemu se polazi od pretpostavke da racionalan kupac neće za konkretnu imovinu platiti cijenu višu nego što bi bilo potrebno da iznova nabavi imovinu koja bi imali istu upotrebnu vrijednost kao procjenjivana imovina. Troškovni pristup se koristi u slučajevima kada nema dovoljno podataka za pouzdanu primjenu prinosnog i tržišnog pristupa, odnosno kada je predmet procjene specifičnih karakteristika te ne postoji aktivno tržište takvih sredstava i pouzdani uporedivi podaci za sredstva sličnih karakteristika i korisnosti.

Banka po pravilu koristi tržišni pristup procjene vrijednosti kolaterala.

Metode procjene materijalne imovine koja služi kao kolateral

Prije donošenja odluke koja metoda procjene je primjenljiva za konkretno materijalno sredstvo koje je predmet procjene, ovlašćeni procjenitelj je dužan da izvrši sljedeće:

- identifikaciju predmeta procjene i svih prava i obaveza koja se odnose na predmet procjene, uz listu izvora podataka i dokumentacije na osnovu koje vrši procjenu;
- analizu imovinsko-pravne dokumentacije i svih prava, oblika svojine i obima udjela u predmetu procjene. Na osnovu izvršene analize ovlašćeni procjenitelj treba da navede ograničenja koja se tiču imovinsko - pravnih odnosa i načina korišćenja predmetnih materijalnih sredstava, a koja su od značaja i mogu imati uticaj na procijenjenu vrijednost predmetnog materijalnog sredstva.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)****4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)****Metode procjene materijalne imovine koja služi kao kolateral (Nastavak)**

Na osnovu tako izvršene analize, ovlašćeni procjenitelj primjenjuje jedan ili više opšteprihvaćenih pristupa:

I. u okviru tržišnog pristupa – metod direktnog upoređivanja cijena

Prvi korak u primjeni **metoda direktnog upoređivanja cijena** je identifikacija sredstva koje je predmet procjene i njegovih karakteristika kao što su: lokacija, veličina, starost, kvalitet, namjena. U sljedećoj fazi prikupljaju se informacije o izvršenim transakcijama i/ili ponuđenim cijenama identičnih ili uporedivih sredstava, koja imaju slične karakteristike, kao i sredstvo koje je predmet procjene. U slučaju da se u izvještaju o procjeni analiziraju cijene koje su ponuđene na tržištu za imovinu, neophodno je u analizi uzeti u obzir korekciju koja se odnosi na razliku između ponuđenih cijena na tržištu i ostvarenih kupoprodajnih cijena. Podaci do kojih se dolazi prikupljanjem na tržištu rijetko se odnose na sredstva koja su identična sa sredstvom koje je predmet procjene. U skladu sa tim neophodno je izvršiti korekcije kojima će biti minimizirane razlike između vrijednosti transakcija uporedivih sredstava i vrijednosti sredstva koje je predmet procjene:

- starosti, površini, strukturi, tehničkim karakteristikama;
- ograničenjima pri korišćenju predmeta procjene u planiranoj upotrebi i namjeni (eksproprijacija, restitucija, konverzija, prenamjena i slično).
- ograničenjima predmeta procjene (tehnička, imovinska ili pravna ograničenja);
- mikrolokaciji, kao i regulatornom i/ili ekonomskom okruženju;
- specifičnim uslovima u komparativima, ukoliko postoje;
- stepenu utrživosti;
- kvalitativnim karakteristikama.

U situacijama kada nema dovoljno podataka o adekvatnim uporedivim sredstvima i kada postoje značajne razlike između uporedivih sredstava i predmeta procjene, ovlašćeni procjenitelj se ne može osloniti samo na procjenu primjenom metoda direktnog upoređivanja cijena u okviru tržišnog pristupa. U tom slučaju, ovlašćeni procjenitelj je dužan da izvrši provjeru dobijenog rezultata primjenom drugih mogućih pristupa i metoda.

II. u okviru prinostnog pristupa – metod direktne kapitalizacije, metod diskontovanih novčanih tokova i/ili rezidualni metod

Metod direktne kapitalizacije se najčešće koristi u procjeni vrijednosti nekretnina koje se drže u vlasništvu radi ostvarivanja koristi, odnosno generisanja novčanih tokova, i to u situaciji kada je predmetna imovina dostigla stabilan nivo neto operativnog prihoda i kada na tržištu postoji dovoljan broj nekretnina sa uporedivim prihodima, rashodima, fizičkim i lokacijskim karakteristikama i budućim očekivanjima. Ovaj metod ovlašćeni procjenitelj upotrebljava u postupku procjene vrijednosti poslovnih objekata, objekata koji se izdaju u zakup i sl. Ekonomska korist od vlasništva nad takvom nekretninom se odražava kroz sadašnju vrijednost dobiti koju bi vlasnik građevinskog objekta ostvario ukoliko bi ga dao pod zakup u toku njegovog korisnog vijeka. U postupku primjene ovog metoda, potrebno je da ovlašćeni procjenitelj utvrdi jedinstveni neto operativni prihod od izdavanja nekretnine i da ga kapitalizuje primjenom stope kapitalizacije.

Procijenjena vrijednost = Neto operativni prihod koji se ostvaruje od zakupa/Stopa kapitalizacije

Metod diskontovanih novčanih tokova („metod DNT“ ili „DNT metod“) je metod u okviru prinostnog pristupa procjene vrijednosti koji se najčešće primjenjuje u postupku procjene vrijednosti nekretnina, a rjeđe za procjenu vrijednosti opreme. Metod DNT definiše vrijednost imovine, kao iznos jednak sadašnjoj vrijednosti budućih koristi koje pripadaju vlasniku imovine koja je predmet procjene. Polazna pretpostavka za primjenu DNT metoda u postupku procjene materijalnih sredstava je njihov korisni vijek i ovlašćeni procjenitelj vrši procjenu pod pretpostavkom njihove kontinuirane upotrebe. Imajući u vidu da je ekonomski korisni vijek sredstava vremenski ograničen, potrebno je da ovlašćeni procjenitelj izvrši diskontovanje novčanog toka koji projektuje u procijenjenom prosječnom preostalom korisnom vijeku predmetnih sredstava tokom kojeg su sredstva u upotrebi. Pored ekonomskog vijeka, ovlašćeni procjenitelj može projektovati novčane tokove i na osnovu poznate dužine trajanja zakupa. Po isteku ekonomskog korisnog vijeka, predmetna imovina i dalje ima određenu vrijednost (terminalna ili likvidaciona vrijednost) koju je potrebno da ovlašćeni procjenitelj takođe obračuna dok po isteku dužine trajanja zakupa, ovlašćeni procjenitelj treba da obračuna rezidualnu vrijednost imovine.

Rezidualni metod se najčešće koristi za procjene vrijednosti razvojnih projekata i u postupku procjene, ovlašćeniproccjenitelj polazi od razvojnih potencijala lokacije – zemljišta, uvažavajući princip najbolje moguće namjene. Na osnovu tako sagledanog razvojnog potencijala predmeta procjena, ovlašćeni procjenitelj projektuje buduću korist koju bi potencijalni investitor imao od takve lokacije i/ili izgradnje novog građevinskog objekta na takvoj lokaciji.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)****4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)****Metode procjene materijalne imovine koja služi kao kolateral (Nastavak)****III. u okviru troškovnog pristupa – metod amortizovanih troškova zamjene i metod troškova reprodukcije.**

Metod amortizovanih troškova zamjene u procjeni vrijednosti materijalnih sredstava polazi od identifikacije aktuelnih troškova zamjene imovine koja je predmet procjene novom imovinom sličnih karakteristika, a zatim se oduzima gubitak vrijednosti koji je prouzrokovan fizičkom, funkcionalnom i ekonomskom (eksternom) zastarjelošću.

Metod troškova reprodukcije je baziran na istom principu kao i metod amortizovanih troškova zamjene, tj. na principu supstitucije s tim što se bazira na aktuelnom trošku reprodukcije nove replike predmetnog materijalnog sredstva sa identičnim karakteristikama i korisnošću na dan procjene.

Banka izbjegava troškovni pristup procjene vrijednosti kolaterala koji se koristi u slučajevima kada nema dovoljno podataka za pouzdanu primjenu prinostnog i tržišnog pristupa, odnosno kada je predmet procjene specifičnih karakteristika te ne postoji aktivno tržište takvih sredstava i pouzdani uporedivi podaci za sredstva sličnih karakteristika i korisnosti.

c) Restrukturirani krediti i plasmani

Restrukturiranje se smatra ustupak kreditne institucije prema dužniku koji ima poteškoća sa ispunjavanjem svojih finansijskih obaveza ili je vjerovatno da će ih imati. Takav ustupak se odnosi na neku od sljedećih mjera:

- izmjenu uslova obaveze dužnika, ako takva izmjena ne bi bila odobrena da dužnik nije imao poteškoća sa ispunjavanjem svojih finansijskih obaveza;
- potpuno ili djelimično refinansiranje obaveze dužnika, ako takvo refinansiranje ne bi bilo odobreno da dužnik nije imao poteškoća sa ispunjavanjem svojih finansijskih obaveza.

Izloženost se ne tretira kao restrukturirana ako klijent nije ili ne bi bio u finansijskim poteškoćama. U tom smislu Banka, klijente koji ne zadovoljavaju ovaj kriterijum, odnosno, nisu u finansijskim poteškoćama, a imaju zahtjev za izmjene ugovornih uslova zbog komercijalnih potreba, tretira i označava kao Poslovne izmjene ugovornih uslova. Promjene zbog razloga koji jasno ukazuju na pogoršanje finansijskog stanja tretiraju se i označavaju kao restrukturirane.

Izloženost se odnosi na bilansnu aktivu i vanbilansne stavke.

Upravljanje restrukturiranim izloženostima dio je procesa upravljanja kreditnim rizikom stoga postoji potpuna usklađenost sa opštim principima utvrđenim u Politici za upravljanje kreditnim rizikom.

Finansijske poteškoće dužnika

Procjena finansijskih poteškoća se procjenjuju na nivou klijenta, uzimajući u obzir sve izloženosti prema klijentu, a ne uzimajući u obzir kolateral ili bilo koja jamstva izdata od strane klijenta ili treće strane.

Smatra se da je kreditna sposobnost klijenta pogoršana kada je zadovoljen neki od sledećih kriterijuma:

- zabilježeno je kašnjenje u izmirivanju dospelih obaveza od strane klijenta više od 30 dana tokom tri mjeseca prije izmjene ili refinansiranja
- postojalo bi kašnjenje u izmirivanju dospelih obaveza od strane klijenta više od 30 dana bez odobravanja mjera restrukturiranja,
- blokada računa klijenta
- Klijent je na Watch listi.

Za potrebe sprovođenja mjera restrukturiranja, Banka nastoji da u ranoj fazi otkrije naznake mogućih budućih finansijskih poteškoća. S tim u vezi, procjena finansijskog stanja dužnika nije ograničena samo na izloženosti sa očiglednim znakovima finansijskih poteškoća već i za izloženosti u pogledu kojih dužnik nije suočen sa očiglednim finansijskim poteškoćama, ali za koje su se znatno promijenili uslovi na tržištu tako da bi mogli uticati na dužnikovu sposobnost otplate kao što su krediti sa jednokratnom otplatom glavnice čija otplata zavisi od prodaje nepokretnosti ili krediti u stranoj valuti.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)****4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)****c) Restrukturirani krediti i plasmani (Nastavak)**

Prilikom odobravanja mjera restrukturiranja za kvalitetne izloženosti (engl. performing exposures), Banka vrši procjenu da li te mjere vode do potrebe da se te izloženosti preklasifikuju u nekvalitetne.

Prilikom procjene da li da se restrukturirane izloženosti klasifikuju kao nekvalitetne, vrši se procjena:

- da li su izloženosti podržane neadekvatnim planovima otplate (početnim ili naknadnim, u zavisnosti od slučaja) koji uključuju, između ostalog, ponovno nepoštovanje plana otplate, izmjene plana otplate radi izbjegavanja kršenja ili oslanjanje plana otplate na očekivanja koja ne podržavaju makroekonomske prognoze ili jasne pretpostavke o dužnikovoj sposobnosti otplate ili spremnosti na plaćanje;
- da li izloženosti uključuju ugovorne uslove koji odlažu redovnu otplatu anuiteta (rate) navedene izloženosti, tako da se otežava procjena pravilne klasifikacije izloženosti.

Banka u kategoriju nekvalitetnih restrukturiranih izloženosti klasifikuje izloženosti:

- 1) koje su prije restrukturiranja ispunjavali uslove da budu klasifikovani u kategoriju nekvalitetnih,
- 2) izloženosti koje su u trenutku restrukturiranja klasifikovane u kategoriju nekvalitetnih,
- 3) restrukturirane izloženosti klasifikovane u kategoriju nekvalitetnih,
- 4) restrukturirane izloženosti iz kategorije nekvalitetnih koje su klasifikovane u kategoriju kvalitetnih u skladu sa uslovima za isto, a za koje je Banka tokom probnog perioda dala dodatne povoljnosti dužniku, odnosno ako dužnik obaveze po tom potraživanju izmiruje sa kašnjenjem dužim od 30 dana,
- 5) koje su u trenutku restrukturiranja bile klasifikovane u kategoriju kvalitetnih, za koje je Banka nakon drugog restrukturiranja dala dodatne povoljnosti dužniku.

Banka razlikuje kratkoročne i dugoročne mjere restrukturiranja. Kratkoročne mjere restrukturiranja imaju za cilj rješavanje privremenih problema, dok se dugoročne mjere moraju preduzeti ako finansijska situacija klijenta zahtijeva srednji i duži vremenski period za poboljšanje. Banka razmatra primjenu mjera restrukturiranja za period od najviše dvije godine (jedne godine u slučaju finansiranja projekata i izgradnje poslovnih nepokretnosti) ako je dužnik u situaciji koja je prouzrokovana događajem koji je izazvao privremene poteškoće, dužnik je prije događaja ispunjavao svoje ugovorne obaveze, i dužnik je jasno pokazao spremnost na saradnju sa Bankom.

Mjere koje zbog pogoršanja kreditne sposobnosti Banka odobrava dužnicima su sledeće:

- 1) Plaćanje samo kamate;
 - 2) Smanjena plaćanja;
 - 3) Period odlaganja /moratorijum na plaćanje;
 - 4) Neplaćene dospelje obaveze/kapitalizacija kamata;
 - 5) Smanjenje kamatne stope;
 - 6) Produženje roka dospjeća/trajanja;
 - 7) Dodatni kolateral;
 - 8) Prodaja na osnovu sporazuma;
 - 9) Reprogramirana otplata;
 - 10) Konverzija valute;
 - 11) Refinansiranje/nove kreditne linije;
 - 12) Konsolidacija duga.
- 1) Plaćanje samo kamate

Banka na 31. decembar 2023. godine ima osamnaest restrukturiranih kredita ukupne izloženosti EUR 6.287 (na 31.decembar 2022: EUR 4.274 hiljada).

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)

4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

c) Restrukturirani krediti i plasmani (Nastavak)

Restrukturiranje zbog posledica COVID 19

Banka je u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti COVID 19 na finansijski sistem odobrila moratorijum ili druge mjere restrukturiranja klijentima koji su u najvećoj mjeri pogođeni pandemijom. Banka je, u skladu sa Odlukom, odobrila povoljnosti kojih je na 31. decembar 2023.godine bilo 2 za pravna lica (na 31.decembar 2022.godine 3 za pravna lica i 1 za fizičko lice).

Ukupna izloženost ovih plasmana na dan 31.decembar 2023.godine iznosi EUR 109 hiljade (31.decembra 2022.godine EUR 362 hiljada). U skladu sa Odlukom navedene izloženosti se ne tretiraju kao restrukturirane. Ipak, Banka ih je klasifikovala u B1 i gore klasifikacione kategorije i u stage 2.

RESTRUKTURIRANI KREDITI iz tačke 4 važeće Odluke o privremenim mjerama

Klasifikacija	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
B1	-	-	-
B2	-	87	-
C1	-	-	-
Ukupno	-	87	-

RESTRUKTURIRANI OSTALI KREDITI iz tačke 5 važeće Odluke o privremenim mjerama

Klasifikacija	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
B1	-	22	-
C1	-	-	-
Ukupno	-	22	-

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)

4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

d) Geografska koncentracija

Geografska koncentracija neto izloženosti Banke kreditnom riziku za kredite i potraživanja od klijenata i banke je prikazana u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	Crna Gora	Rusija	Bosna i Herceg.	Svajc. arska	Srbija	SAD	Evropska unija	Kanada	Velika Britanija	Ostalo	Ukupno
Krediti i potraživanja od banaka	1.652	1.511	2.968	9.783	3.826	1	13.068	3.689	1.910	8.489	46.897
Krediti i potraživanja od klijenata	74.323	5.809	-	-	2.587	697	1.188	7.438	4.028	305	96.375
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	68.875	-	-	-	2.015	-	154.343	-	-	8.221	233.454
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	25.661	-	-	-	-	-	14.317	-	-	-	39.978
31. decembar 2023. godine	170.511	7.320	2.968	9.783	8.428	698	182.916	11.127	5.938	17.015	416.704
Krediti i potraživanja od banaka	3.149	63	2.817	4.593	2.561	12	8.603	-	-	3.808	25.606
Krediti i potraživanja od klijenata	50.759	5.809	-	-	2.642	1.759	250	-	-	3.575	64.794
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	80.158	-	-	-	2.044	-	57.689	-	-	2.067	141.958
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	22.759	-	-	-	-	-	13.870	-	-	-	36.629
31. decembar 2022. godine	156.825	5.872	2.817	4.593	7.246	1.771	80.412	-	-	9.450	268.987

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)

4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

e) Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima neto izloženosti Banke kreditnom riziku za kredite i potraživanja od banaka i klijenata, prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	Finansije	Prerađ. indus.	Snabdij. el.energ.	Snabdij. vodom	Građev.	Trgo. vina	Saobr. ačaj	Smještaj ishr.	Adminis. tracija	Infor. i komunik.	Poslovanje nekr.	Držav. uprava	Stručne, naučne i tehničke djelatn.	Usluge	Pollopriv reda	Fizička lica	Ukupno
Krediti i potraživanja od banaka	46.897	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	46.897
Krediti i potraživanja od klijenata	837	1.062	1.540	134	17.014	5.353	1.937	7.464	2.516	4.006	3.460	12.425	2.898	1.794	438	33.497	96.375
31. decembar 2023. godine	47.734	1.062	1.540	134	17.014	5.353	1.937	7.464	2.516	4.006	3.460	12.425	2.898	1.794	438	33.497	143.272
Krediti i potraživanja od banaka	25.606	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25.606
Krediti i potraživanja od klijenata	4.153	1.140	2.373	2.224	11.995	5.965	1.337	5.753	4.514	2.517	1.548	3.696	-	2.234	418	14.927	64.794
31. decembar 2022. godine	29.759	1.140	2.373	2.224	11.995	5.965	1.337	5.753	4.514	2.517	1.548	3.696	-	2.234	418	14.927	90.400

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)7

4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)

4.2.5. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA POKRIVENA KOLATERALIMA

31.12.2023.	S1				S2				S3			
	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno
Stambeni i hipotekarni krediti	60.144	7.311	247	67.702	328	-	38	366	102	-	-	102
Gotovinski krediti	172	143	61	376	-	-	1.206	1.206	15	-	-	15
Potrošački krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Minusi po tekućim računima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kartice fizička lica	-	111	-	111	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni datu srednjim i malim privatnim preduzećima	68.716	6.665	2.163	77.543	42.244	806	294	43.343	1.379	1.650	135	3.164
Kreditni datu državnim preduzećima	-	-	-	-	-	-	-	-	1.246	-	-	1.246
Kreditni datu velikim privatnim preduzećima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni i potraživanja od klijenata	129.032	14.229	2.471	145.733	42.572	806	1.537	44.915	2.742	1.650	135	4.527

31.12.2022.	S1				S2				S3			
	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno
Stambeni i hipotekarni krediti	34.711	3.811	212	38.734	245	-	-	245	131	-	38	168
Gotovinski krediti	-	3.757	47	3.805	87	-	-	87	-	-	-	-
Potrošački krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Minusi po tekućim računima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kartice fizička lica	-	244	-	244	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni datu srednjim i malim privatnim preduzećima	48.972	4.114	131	53.217	16.765	2.694	1.297	20.756	5.312	1.650	2.159	9.121
Kreditni datu državnim preduzećima	-	-	-	-	-	-	-	-	1.246	-	-	1.246
Kreditni datu velikim privatnim preduzećima	-	-	-	-	545	-	-	545	-	-	-	-
Kreditni i potraživanja od klijenata	83.683	11.926	390	95.999	17.642	2.694	1.297	21.633	6.688	1.650	2.197	10.535

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik i rizici povezani sa kreditnim rizikom (Nastavak)

4.2.6. Vanbilansna evidencija

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Ukupno
Do 1 godine	1.419	3.611	5.030
Od 1 do 2 godine	111	3.585	3.696
Preko 2 godine	2.563	5.336	7.899
31. decembar 2023. godine	4.093	12.532	16.625
Do 1 godine	1.600	3.953	5.553
Od 1 do 2 godine	1.376	4.046	5.422
Preko 2 godine	2.243	4.700	6.943
31. decembar 2022. godine	5.219	12.699	17.918

Rizici povezani sa kreditnim rizikom

Rizik zemlje

Banka mjeri izloženost riziku zemlje u kojoj njeni dužnici imaju sjedište/prebivalište. Upravljanje rizikom zemlje uređeno je internim aktima.

Ostvarene vrijednosti pokazatelja na dan 31.12.2023:

Izloženost prema zemljama niskog rizika sa ponderom 50% iznosi 40.88%.
Izloženost prema zemljama niskog rizika sa ponderom 100% iznosi 45.21%.
Izloženost prema zemljama srednjeg rizika sa ponderom 150% iznosi 0.00%.
Izloženost prema zemljama srednjeg rizika sa ponderom 200% iznosi 30.53%.

Ostvareni rezultati na dan 31. decembar 2023. godine su u okviru interno propisanih limita izuzev za izloženost prema zemljama srednjeg rizika sa ponderom 200%.

Kamatno indukovani kreditni rizik i valutno indukovani kreditni rizik

Banka je uspostavila odgovarajuće sisteme upravljanja rizicima od gubitka koji proizilazi iz izloženosti koje su vezane za promjenjivu kamatnu stopu (kamatno indukovani kreditni rizik) i od gubitka koji proizilazi iz izloženosti koje su denominovane u stranoj valuti ili koje su vezane za stranu valutu (valutno indukovani rizik), koji podrazumijevaju upravljanje ovim rizicima na nivou pojedinačne izloženosti ali i na nivou ukupnog portfolija. Upravljanje ovim rizicima detaljnije je uređeno internim aktima koja se odnose na kreditni rizik.

Ostvarene vrijednosti pokazatelja na dan 31.12.2023:

Odnos bruto izloženosti koje su vezane za promjenjivu kamatnu stopu/ Ukupna bruto vrijednost izloženosti, izuzev izloženosti prema finansijskom i državnom sektoru iznosi 0.00%.

Odnos bruto izloženosti koje su denominovane u stranoj valuti ili koje su vezane za stranu valutu/Ukupna bruto vrijednost izloženosti, izuzev izloženosti prema finansijskom i državnom sektoru iznosi 0.00%.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.2. Kreditni rizik (Nastavak)****4.2.5. Vanbilansna evidencija (Nastavak)**Rizik koncentracije

Banka je uspostavila sistem identifikacije koji podrazumijeva blagovremenu i sveobuhvatnu analizu svih faktora u cilju identifikacije rizika koncentracije kojem je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju. Upravljanje rizikom koncentracije uređeno je internim aktima.

Ostvarene vrijednosti pokazatelja na dan 31.12.2023:

Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica iznosi 23.86%.

Pokazatelj sektorske koncentracije iznosi 5.50%.

Ostvarene vrijednosti su u okviru interno propisanih limita.

4.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija i promjene kursa valute.

Banka je identifikovala aktivnosti koje je izlažu tržišnim rizicima: plasiranje sredstava, pribavljanje sredstava i transakcije sa valutama, razgraničila i propisala jasne odgovornosti u ovom procesu. Organizacione jedinice zadužene za preuzimanje tržišnog rizika dužne su da postupaju u skladu sa standardima koji su propisani internim aktima. S druge strane, kontrola i praćenje izloženosti tržišnim rizicima rezervisana je za Funkciju kontrole rizika, koja je identifikovala kriterijume i mehanizme za praćenje izloženosti u skladu sa propisanim limitima.

4.3.1. Devizni rizik

Upravljanje deviznim rizikom je definisano Strategijom upravljanja rizicima i Politikom upravljanja tržišnim rizicima. U ovim aktima je definisan način na koji banka identifikuje, mjeri, kontroliše i ublažava te nadzire devizni rizik. Mjerenje deviznog rizika se vrši primjenom GAP analize za devizni rizik, dok je kontrola uspostavljena kroz sistem limitiranja dugih, kratkih i neto pozicija pojedinačno po valutama i agregatno posmatrano, kao i primjenom Var analize i stresnog testiranja. Na dnevnoj osnovi Sektor za upravljanje sredstvima prati i upravlja valutnim pozicijama, vodeći računa o iznosu i karakteru valutnih pozicija. Sektor za upravljanje rizicima na mjesečnoj osnovi izvještava Komitet za upravljanje aktivom i pasivom o bitnim aspektima upravljanja deviznim rizikom.

Pokazatelj deviznog rizika koji predstavlja odnos ukupne vrijednosti (duge ili kratke) neto otvorene pozicije i regulatornog kapitala Banke, na dan 31.12.2023. godine ostvario je vrijednost 6.36%.

Ostvarene vrijednosti su u okviru interno propisanih limita.

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

ADRIATIC BANK A.D., PODGORICA
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE 31. DECEMBAR 2023. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.3. Tržišni rizik (Nastavak)

4.3.1. Devizni rizik (Nastavak)

Izloženost riziku od promjena kursa valuta prikazana je u sljedećoj tabeli:

<i>U hiljadama EUR</i>	USD	CHF	GBP	Ostalo	Ukupno
Devizna sredstva	20.009	198	1.447	6.573	28.227
Obaveze u devizama	19.953	197	1.430	8.122	29.702
Neto otvorena pozicija:					
- 31. decembra 2023. godine	56	1	17	(1.549)	(1.475)
- 31. decembra 2022. godine	54	1	(4)	(1)	50
% osnovnog kapitala:					
- 31. decembra 2023. godine	0,23%	0,00%	0,07%	-6,36%	-6,36%
- 31. decembra 2022. godine	0,34%	0,01%	-0,03%	-0,01%	-0,01%
Agregatna otvorena pozicija:					
- 31. decembra 2023. godine	(1.475)				
- 31. decembra 2022. godine	50				

Upravljanje izloženosti deviznom riziku, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

	Iznos u stranoj valuti	<i>U hiljadama EUR</i> Promjena kursa	
		10%	-10%
Sredstva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	244	24	(24)
Kredit i potraživanja od banaka	25.991	2.599	(2.599)
Hartije od vrijednosti	1.992	199	(199)
Ukupno sredstva	28.227	2.823	(2.823)
Obaveze			
Obaveze po osnovu kastodi poslova	2.519	252	(252)
Depoziti klijenata	27.183	2.718	(2.718)
Ukupno obaveze	29.702	2.970	(2.970)
Neto izloženost deviznom riziku:			
- 31. decembar 2023. godine		(148)	148
- 31. decembar 2022. godine		6	(6)

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.3. Tržišni rizik (Nastavak)****4.3.1. Devizni rizik (Nastavak)**

Na dan 31. decembra 2023. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni promjenom deviznog kursa EUR u odnosu na ostale valute za +10% odnosno -10%, dobit Banke bi se smanjila, odnosno povećala za iznos od EUR 148 hiljada (31. decembar 2022. godine EUR 6 hiljadu). Uzrok umjerene izloženosti Banke riziku promjene deviznog kursa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke izražen u EUR i da Banka vodi računa o usklađenosti sredstava i obaveza po valutama uključujući i korišćenje valutnih swopova odnosno ugovora o kupovini stranih valuta kao instrumenata zaštite.

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži, međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

Ekonomska vrijednost kapitala predstavlja sadašnju vrijednost očekivanih novčanih tokova sredstava umanjenu za sadašnju vrijednost očekivanih novčanih tokova po osnovu obaveza, korigovanu za sadašnju vrijednost očekivanih novčanih tokova po osnovu vanbilansnih stavki. Banka vrši obračun ekonomske vrijednosti kapitala kako bi odredila promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige kao rezultat različitih scenarija promjene kamatnih stopa u odnosu na regulatorni kapital, koja na 31.12.2023. godine iznosi 34%. Banka je definisala mjere kako bi rizik držala pod kontrolom.

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2023. godine:

U hiljadama EUR	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	99.358	13.126	112.484
Kredit i potraživanja od banaka	46.897	-	46.897
Kredit i potraživanja od klijenata	96.375	-	96.375
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	233.454	-	233.454
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	39.978	-	39.978
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	150	-
Ostala finansijska sredstva	-	11	11
Tekuća poreska sredstva	-	475	475
Ostala sredstva	-	1.350	1.350
Ukupna sredstva	516.062	15.112	531.174
OBAVEZE			
Depoziti klijenata	221.350	263.227	484.577
Kredit klijenata koje nisu banke	1.662	2.531	4.193
Ostale obaveze	-	6.490	6.490
Ukupno obaveze	223.012	272.248	495.260
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2023. godine	293.050	(257.136)	35.914
- 31. decembar 2022. godine	349.055	(332.570)	16.485

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.3. Tržišni rizik (Nastavak)

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)

Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2023. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR

	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
Kamatno osjetljiva aktiva						
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	99.358	-	-	-	-	99.358
Kredit i potraživanja od banaka	46.897	-	-	-	-	46.897
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	-	80.703	30.371	43.269	79.111	233.454
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	39.978	39.978
Kredit i potraživanja od klijenata	23.281	1.629	4.450	21.676	45.339	96.375
Ostala sredstva	-	-	-	-	-	-
Ukupno	169.536	82.332	34.821	64.945	164.428	516.062
% od ukupne kamatonosne aktive	32,85%	15,95%	6,75%	12,58%	31,86%	100,00%
Kamatno osjetljiva pasiva						
Kamatonosni depoziti klijenata	170.824	18.713	6.957	6.496	18.360	221.350
Kamatonosne krediti klijenata koje nijesu banke	36	18	22	84	1502	1.662
Ukupno	170.860	18.731	6.979	6.580	19.862	223.012
% od ukupne kamatonosnih obaveza	76,61%	8,40%	3,13%	2,95%	8,91%	100,00%
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:						
- 31. decembra 2023.	(1.324)	63.601	27.842	58.365	144.566	293.050
- 31. decembra 2022.	154.571	9.359	35.253	23.980	125.892	349.055
	105.440	(2.563)	613	4.899	100.990	209.379
Kumulativni GAP:						
- 31. decembra 2023.	(1.324)	62.277	90.119	148.484	293.050	
- 31. decembra 2022.	154.571	163.930	199.183	223.163	349.055	

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.4. Rizik likvidnosti**

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirenje obaveza morati da obezbijedi novčana sredstava uz troškove koji su veći od uobičajenih.

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka.

U cilju obezbjeđivanja da su komponente likvidne aktive uključene u bafer za likvidnost u svakom trenutku adekvatno diversifikovane, Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti uspostavljanji su odgovarajući limiti.

Svoje obaveze iz poslovanja Banka izvršava iz sljedećih izvora:

- Tekućih novčanih priliva
- Priliva od prodaje likvidnih instrumenata
- Pozajmljenih sredstava sa tržišta

Za potrebe izračunavanja pokazatelja likvidne pokrivenosti kreditna institucija koristi tržišnu vrijednost svoje likvidne aktive. Tržišna vrijednost likvidne aktive umanjuje se, tamo gdje je propisano, korektivnim faktorima u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti.

LCR – Basel III kratkoročni koeficijent pokriva likvidnosti koji pokazuje da li Banka ima dovoljno visoke kvalitetne aktive da pokrije potrebe likvidnosti u slučaju stresnog scenarija likvidnosti na 30 dana i na dan 31.12.2023. godine iznosio je 385% .

Postavljeni interni limit visokolikvidna aktiva / neto novčani odliv je minimum 110%.

Banka obezbjeđuje valutnu usklađenost svoje likvidne aktive sa valutnom distribucijom svojih neto odliva po osnovu likvidnosti, i obezbjeđuje da se na zahtjev Centralne banke ograniči valutna neusklađenost uspostavljanjem limita za učešće neto odliva po osnovu likvidnosti u određenoj valuti koji se mogu pokriti tokom perioda stresa držanjem likvidne aktive koja nije iskazana u toj valuti.

Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospjeću obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva.

Na dan 31. decembra 2023. godine Banka je upravljala rizikom likvidnosti u skladu sa usvojenom Strategijom upravljanja rizicima, Politikom upravljanja rizikom likvidnosti i drugim aktima kojima je regulisano upravljanje rizikom likvidnosti. Za mjerenje rizika likvidnosti Banka koristi GAP analizu. Pored dnevnog praćenja rizik likvidnosti se prati na desetodnevnoj i mjesečnoj osnovi kroz sistem izvještavanja supervizora i Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (Nastavak)

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po preostalom ugovorenom roku dospjeća sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

U hiljadama EUR

	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Gotovina i gotovinski ekvivalenti:							
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	91.890	-	-	-	-	-	91.890
Sredstva izdvojene obavezne rezerve	10.304	-	-	-	-	10.304	20.608
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti:							
Potraživanja od banaka	43.950	-	-	-	3.400	-	47.350
Potraživanja od klijenata	24.169	1.691	4.620	22.503	42.062	5.004	100.049
Hartije od vrijednosti	93.900	62.942	-	-	60.095	19.130	236.067
Ostala finansijska sredstva	11						11
Kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti*	(1.504)	(374)	(170)	(827)	(3.017)	(850)	(6.742)
Finansijska sredstva po po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat:							
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	28.500	16.500	45.000
kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti*	-	-	-	-	(2.229)	(2.793)	(5.022)
Ostala sredstva	1.303	2	3	12	2	26	1.348
Ukupno	265.527	64.635	4.623	22.515	134.059	50.964	542.323
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti:							
Depoziti klijenata	434.048	10.410	14.500	6.553	18.054	306	483.871
Kreditni klijenata, koji nijesu banke	36	18	22	84	1.948	2.080	4.188
Kamate i vremenska razgraničenja*	19	91	133	110	349	8	710
Ostale obaveze	1.875	2.724	46	311	1.479	169	6.604
Ukupno	435.959	13.152	14.568	6.948	21.481	2.555	494.663
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2023. godine	(170.432)	51.483	(9.946)	15.567	112.578	48.409	47.660
- 31. decembra 2022. godine	(67.585)	(16.743)	(57.566)	27.374	54.938	90.828	31.246
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2023. godine	(170.432)	(118.949)	(128.894)	(113.327)	(749)	47.660	
- 31. decembra 2022. godine	(67.585)	(84.328)	(141.894)	(114.520)	(59.582)	31.246	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2023. godine	-34,45%	-24,05%	-26,06%	-22,91%	-0,15%	9,63%	
- 31. decembra 2022. godine	-13,43%	-16,75%	-28,19%	-22,75%	-11,84%	6,21%	

*Kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravka vrijednosti prikazani su zasebno i ne čine zbir u tabeli za ročnu usklađenost finansijske aktive i finansijske obaveze prema preostalom ugovorenom roku dospjeća, u skladu sa izvještavanjem prema CBCG.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (Nastavak)

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po očekivanom dospjeću sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

U hiljadama EUR

	<u>Do mjesec dana</u>	<u>Od 1 do 3 mjeseca</u>	<u>Od 3 do 6 mjeseci</u>	<u>Od 6 do 12 mjeseci</u>	<u>Od 1 do 5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti:							
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	91.890	-	-	-	-	-	91.890
Sredstva izdvojene obavezne rezerve	10.304	-	-	-	-	10.304	20.608
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti:							
Potraživanja od banaka	43.950	-	-	-	3.400	-	47.350
Potraživanja od klijenata	24.169	1.691	4.620	22.503	42.062	5.004	100.049
Hartije od vrijednosti	99.300	62.942	-	-	60.095	19.130	236.067
Ostala finansijska sredstva	11	-	-	-	-	-	11
Kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti*	(1.504)	(374)	(170)	(827)	(3.017)	(850)	(6.742)
Finansijska sredstva po po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat:							
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	30.000	15.000	45.000
kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti	-	-	-	-	(2.295)	(2.727)	(5.022)
Ostala sredstva	1.303	2	3	12	2	26	1.348
Ukupno	265.527	64.635	4.623	22.515	135.559	49.464	542.323
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti:							
Depoziti klijenata i banaka	221.747	96.664	6.112	20.286	138.746	316	483.871
Kreditni klijenata, koji nijesu banke	36	18	22	84	1.948	2.080	4.188
Kamate i vremenska razgraničenja*	19	91	133	110	349	8	710
Ostale obaveze	1.875	2.724	46	311	1.479	169	6.604
Ukupno	223.658	99.406	6.180	20.681	142.173	2.564	494.663
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2023. godine	41.869	(34.771)	(1.557)	1.834	(6.614)	46.936	47.660
- 31. decembra 2022. godine	41.261	(40.559)	(214)	9.559	(9.128)	30.327	31.246
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2023. godine	41.869	7.098	5.541	7.375	761	47.660	
- 31. decembra 2022. godine	41.261	702	488	10.047	919	31.246	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2023. godine	8,46%	1,43%	1,12%	1,49%	0,15%	9,63%	
- 31. decembra 2022. godine	8,20%	0,14%	0,10%	2,00%	0,18%	6,21%	

*Kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravka vrijednosti prikazani su zasebno i ne čine zbir u tabeli za ročnu usklađenost finansijske aktive i finansijske obaveze prema preostalom ugovorenom roku dospjeća, u skladu sa izvještavanjem prema CBCG.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (Nastavak)

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po preostalom ugovorenom roku dospjeća sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine:

U hiljadama EUR

	<u>Do mjesec dana</u>	<u>Od 1 do 3 mjeseca</u>	<u>Od 3 do 6 mjeseci</u>	<u>Od 6 do 12 mjeseci</u>	<u>Od 1 do 5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti:							
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	238.268	-	-	-	-	-	238.268
Sredstva izdvojene obavezne rezerve	6.126	-	-	-	6.126	-	12.252
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti:							
Potraživanja od banaka	16.864	3.143	-	3.200	-	-	23.207
Potraživanja od klijenata	4.849	4.477	2.892	18.399	37.322	2.881	70.820
Hartije od vrijednosti	-	14.000	37.594	12.000	22.342	58.895	144.831
Ostala finansijska sredstva	11	-	-	-	-	-	11
Kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti*	(992)	(209)	(283)	(891)	(685)	(3.440)	(6.500)
Finansijska sredstva po po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat:							
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	13.500	31.500	45.000
kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti*	-	-	-	-	(801)	(7.571)	(8.372)
Ostala sredstva	199	1	36	9	3	26	274
Ukupno	266.317	21.621	40.522	33.608	79.293	93.302	534.663
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti:							
Depoziti klijenata	331.041	37.733	98.007	6.107	22.476	763	496.127
Kreditni klijenata, koji nijesu banke	16	15	36	82	1.519	1.508	3.176
Kamate i vremenska razgraničenja*	29	35	35	76	278	7	460
Ostale obaveze	2.845	616	45	45	360	203	4.114
Ukupno	333.902	38.364	98.088	6.234	24.355	2.474	503.417
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2022. godine	(67.585)	(16.743)	(57.566)	27.374	54.938	90.828	31.246
- 31. decembra 2021. godine	16.291	(28.280)	(83.273)	5.268	19.039	87.684	16.729
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2022. godine	(67.585)	(84.328)	(141.894)	(114.520)	(59.582)	31.246	
- 31. decembra 2021. godine	16.291	(11.989)	(95.261)	(89.993)	(70.955)	16.729	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2022. godine	-13,43%	-16,75%	-28,19%	-22,75%	-11,84%	6,21%	
- 31. decembra 2021. godine	6,05%	-4,45%	-35,36%	-33,40%	-26,34%	6,21%	

*Kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravka vrijednosti prikazani su zasebno i ne čine zbir u tabeli za ročnu usklađenost finansijske aktive i finansijske obaveze prema preostalom ugovorenom roku dospjeća, u skladu sa izvještavanjem prema CBCG.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po očekivanom dospjeću sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

U hiljadama EUR

	<u>Do mjesec dana</u>	<u>Od 1 do 3 mjeseca</u>	<u>Od 3 do 6 mjeseci</u>	<u>Od 6 do 12 mjeseci</u>	<u>Od 1 do 5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti:							
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	238.268	-	-	-	-	-	238.268
Sredstva izdvojene obavezne rezerve	6.126	-	-	-	6.126	-	12.252
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti:							
Potraživanja od banaka	16.864	3.143	-	3.200	-	-	23.207
Potraživanja od klijenata	4.849	4.477	2.892	18.399	37.322	2.881	70.820
Hartije od vrijednosti	-	44.000	32.594	-	38.342	29.895	144.831
Ostala finansijska sredstva	11	-	-	-	-	-	11
Kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti*	(992)	(209)	(283)	(891)	(685)	(3.440)	(6.500)
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat:							
Hartije od vrijednosti	-	45.000	-	-	-	-	45.000
kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti	-	(8.372)	-	-	-	-	(8.372)
Ostala sredstva	199	1	36	9	3	26	274
Ukupno	266.317	96.621	35.522	21.608	81.793	32.802	534.663
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti:							
Depoziti klijenata i banaka	222.195	136.549	35.655	11.922	89.042	764	496.127
Pozajmice od ostalih klijenata	16	15	36	82	1.519	1.508	3.176
Kamate i vremenska razgraničenja*	29	35	35	76	278	7	460
Ostale obaveze	2.845	616	45	45	360	203	4.114
Ukupno	225.056	137.180	35.736	12.049	90.921	2.474	503.417
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2022. godine	41.261	(40.559)	(214)	9.559	(9.128)	30.327	31.246
- 31. decembra 2021. godine	38.613	(38.166)	1.000	2.169	(2.571)	15.684	16.729
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2022. godine	41.261	702	488	10.047	919	31.246	
- 31. decembra 2021. godine	38.613	447	1.447	3.616	1.045	16.729	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2022. godine	8,20%	0,14%	0,10%	2,00%	0,18%	6,21%	
- 31. decembra 2021. godine	14,33%	0,17%	0,54%	1,34%	0,39%	6,21%	

*Kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravka vrijednosti prikazani su zasebno i ne čine zbir u tabeli za ročnu usklađenost finansijske aktive i finansijske obaveze prema preostalom ugovorenom roku dospjeća, u skladu sa izvještavanjem prema CBCG

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (Nastavak)

Prilikom obračuna pojedinačnih gapova dospijea, a samim tim i kumulativnih gapova, ne uzimaju se u obzir: kamatna potraživanja, obaveze za kamate, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti. Imajući u vidu da tabela prikazuje novčane prilive i odlive (cash flow) ispravke vrijednosti i vremenska razgraničenja mogli bi negativno uticati na sliku ročne usklađenosti aktive i pasive po pojedinim periodima dospijea tako da se iz navedenih razloga ove pozicije isključuju.

Likvidnost Banke, kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava.

4.5. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propusta (namjernih i nenamjernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usled nastupanja nepredviđenih eksternih događaja. Operativni rizik obuhvata i pravni rizik, ali isključuje strateški i reputacioni rizik. Pravni rizik je rizik ostvarivanja gubitaka u poslovanju Banke koji može nastati zbog nepoštovanja i kršenja zakona i ostale regulative, vršenja protivpravnih radnji, postupanja koja nisu u skladu sa ugovorenim uslovima, neprimjenjivanja preporuka i dobre bankarske prakse, kao i etičkih standarda.

Banka je usvojila set dokumenata za upravljanje operativnim rizikom: Politiku upravljanja operativnim rizikom, Proceduru prikupljanja podataka o događajima operativnog rizika, Proceduru izdvajanja rezervacija za operativne gubitke, Proceduru sprovođenja procesa samoprocjene rizika i kontrole, Proceduru sprovođenja scenario analize i Proceduru sprovođenja permanentne supervizije.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala, Banka koristi jednostavan metod za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik.

Odbor za upravljanje operativnim rizikom kvartalno izvještava Upravni odbor o aktivnostima koje su preduzete u cilju upravljanja operativnim rizikom.

Ostvareni godišnji bruto gubitak po osnovu operativnog rizika na dan 31. decembar 2023. godine je iznosio EUR 0,00.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.6. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

Na dan 31. decembra 2023. godine Banka ima finansijskih sredstava inicijalno klasifikovanih po fer vrijednosti i odnose se na hartije od vrijednosti nabavljane u novembru 2021. godine. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza na dan 31. decembar 2023. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR

	Knjigovodstvena vrijednost		Fer vrijednost	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Finansijska sredstva				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	112.484	250.517	112.484	250.517
Kredit i potraživanja od banaka	46.897	25.606	46.897	25.606
Kredit i potraživanja od klijenata	96.375	64.794	96.375	64.794
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku	233.454	141.958	233.454	141.958
Hartije od vrjednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	39.978	36.629	39.978	36.629
Ostala finansijska sredstva	11	11	11	11
Tekuća poreska sredstva	475	943	475	943
Ostala sredstva	1.350	458	1.350	458
Finansijske obaveze				
Depoziti klijenata	484.577	496.587	484.577	496.587
Kredit klijenata koje nijesu banke	4.193	3.176	4.193	3.176
Ostale obaveze	6.490	4.668	6.490	4.668

Finansijska sredstva koja se ne vrednuju po fer vrijednosti, prema hijerarhiji fer vrijednosti, data je u narednoj tabeli:

31.12.2023	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva:				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	112.484	-	112.484
Kredit i potraživanja od banaka	-	46.897	-	46.897
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	96.375	96.375
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku	233.454	-	-	233.454
Ostala finansijska sredstva	-	11	-	11
Tekuća poreska sredstva	-	-	475	475
Ostala sredstva	-	-	1.350	1.350
Ukupno	233.454	159.392	98.200	491.046

ADRIATIC BANK A.D., PODGORICA
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE 31. DECEMBAR 2023. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.6. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)

31.12.2022	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva:				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	250.517	-	250.517
Kredit i potraživanja od banaka	-	25.606	-	25.606
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	64.794	64.794
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku	141.958	-	-	141.958
Ostala finansijska sredstva	-	11	-	11
Tekuća poreska sredstva	-	-	943	943
Ostala sredstva	-	-	458	458
Ukupno	141.958	276.134	66.195	484.287

Prilikom procjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata za koje se može utvrditi ovakva vrijednost primijenjeni su sljedeći metodi i pretpostavke:

a) Krediti i potraživanja od banaka

Potraživanja od drugih banaka obuhvataju međubankarske plasmane i pozicije u procesu naplate.

Pravična vrijednost plasmana sa varijabilnom kamatnom stopom i prekonocnih depozita je približno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti ovih finansijskih sredstava iskazanoj na dan izvještaja o finansijskoj poziciji.

b) Krediti i potraživanja od klijenata

U cilju utvrđivanja pravične vrijednosti kredita klijentima sa fiksnom kamatnom stopom iskazanih po amortizovanoj vrijednosti, izvršeno je poređenje kamatnih stopa po kojima su krediti odobravani klijentima sa raspoloživim informacijama o preovlađujućim tržišnim kamatnim stopama u bankarskom sektoru Crne Gore, odnosno prosječnim ponderisanim kamatnim stopama po djelatnostima.

Rukovodstvo Banke smatra da kamatne stope Banke ne odstupaju značajno od preovlađujućih tržišnih kamatnih stopa u bankarskom sektoru Crne Gore, te shodno tome pravična vrijednost kredita klijentima obračunata kao sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova diskontovanih primjenom važećih tržišnih stopa, odnosno prosječnih ponderisanih kamatnih stopa za bankarski sektor, ne odstupa značajno od iskazanih knjigovodstvenih vrijednosti kredita na dan izvještaja o finansijskom položaju.

d) Depoziti

Za depozite po viđenju, kao i depozite sa preostalim rokom dospjeća kraćim od godinu dana, pretpostavka je da procijenjena pravična vrijednost ne odstupa značajno od knjigovodstvenih vrijednosti.

Procijenjena fer vrijednost kamatonosnih depozita sa fiksnom kamatnom stopom i preostalim rokom dospjeća preko godinu dana, bez navedene tržišne cijene bazira se na diskontovanom toku gotovine primjenom važeće kamatne stope na nove obaveze sa sličnim preostalim dospjećem. Prema mišljenju rukovodstva kamatne stope Banke su usklađene sa važećim tržišnim kamatnim stopama, i shodno tome iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja u datim okolnostima najvjerodostojnije odražava pravičnu vrijednost navedenih finansijskih instrumenata.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.7. Upravljanje kapitalom**

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora,
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore (Sl. list CG, br. 128/20 i 140/21). Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva odnosno Regulatorni kapital Banke sastoje se od:

- Osnovnog kapitala (Tier 1);
- Dopunskog Kapitala (Tier 2).

Osnovni kapital (Tier 1) se sastoji od:

- Redovnog osnovnog kapitala (CET 1)
- Dopunskog kapitala (CET 2)

Redovni osnovnog kapital (CET 1) se sastoji od uplaćenog akcijskog kapitala u iznosu od EUR 11.945 hiljada:

- uvećanog za neraspoređenu dobit iz prethodnih godina u iznosu od EUR 10.459 hiljada i priznate dobiti tekuće godine koja zadovoljava uslove za priznavanje u iznosu od EUR 7.433 hiljada;
- i umanjenog za gubitke nastale ponovnim vrednovanjem HOV koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat u skladu sa MSFI 9 u iznos od EUR 2.611 hiljada, usklađivanja vrednovanja zbog zahtjeva za oprezno (prudencijalno) vrednovanje (AVA) prema jednostavnom pristupu u iznosu od EUR 40 hiljada, nematerijalna ulaganja u iznosu od EUR 913 hiljada i nedostajuće rezerve u iznos od EUR 1.803 hiljada.

Iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti jednak ili veći od:

- a) minimalnog novčanog dijela osnovnog kapitala u iznosu od EUR 7.500 hiljada, kao što propisuje Zakon o kreditnim institucijama,
- b) 8% koliko minimalno mora iznositi Koeficijent ukupnog kapitala (Koeficijent redovnog osnovnog kapitala (CET1) – min 4,5%, Koeficijent osnovnog kapitala (Tier 1) – min 6%),
- c) ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

Rizična aktiva se sastoji od stavki aktive i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive Banke koje su izložene riziku. Kreditni ekvivalenti vanbilansnih stavki aktive predstavljaju iznos koji je rezultat množenja knjigovodstvene vrijednosti vanbilansnih stavki aktive sa propisanim faktorima konverzije. Ukupnu rizikom ponderisanu aktivu čini zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive izloženih riziku (rizična aktiva Banke), klasifikovanih u određene kategorije i pomnoženih sa odgovarajućim propisanim ponderima rizika.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala, izražen koeficijentom adekvatnosti kapitala od 15,75%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o kreditnim institucijama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2023. godine, koeficijent ukupnog kapitala obračunat od strane Banke u finansijskim izvještajima iznosi 23,10%.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.7. Upravljanje kapitalom**

Zahtjev za kombinovani bafer je redovni osnovni kapital koji je potreban za ispunjavanje zahtjeva za bafer za očuvanje kapitala, uvećan za sljedeće bafere, zavisno od toga koji su primjenljivi:

- kontraciklični bafer kapitala,
- bafer za GSV kreditnu instituciju,
- bafer za OSV kreditnu instituciju,
- bafer za strukturni sistemski rizik

Kominovani bafer koji se primjenjuje na kreditnu instituciju je na dan 31. decembar 2023. godine iznosio 3,25% a baferi koji ga sačinjavaju imali su sledeće vrijednosti:

OPIS POZICIJE	Iznos u %
Bafer za očuvanje kapitala	1,25%
Kontraciklični bafer kapitala (specifična stopa)	0,00%
Bafer za strukturni sistemski rizik	1,50%
Bafer za globalnu sistemski važnu (GSV) kreditnu instituciju	-
Bafer za ostale sistemski važne (OSV) kreditne institucije	2,00%
Kominovani bafer	3,25%

5. PRIHODI I RASHODI KAMATA I SLIČNI PRIHODI I RASHODI**5.1. Prihodi od kamata i slični prihodi**

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Depoziti kod:		
- inostranih banaka	338	69
Kredit:		
- privrednim društvima u privatnom vlasništvu	2.119	1.939
- finansijske institucije	52	21
- Vlada Crne Gore	128	150
- privrednim društvima u državnom vlasništvu	-	6
- preduzetnicima	1	2
- fizičkim licima	1.072	615
	3.372	2.734
Naknade za odobravanje kredita	180	169
Prihod od kamata na obezvrjeđena finansijska sredstva (napomena 14.2)	546	203
	4.098	3.105
Hartije od vrijednosti:		
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	8.347	2.595
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	1.139	1.177
	9.486	3.772
	13.922	6.946

Povećanje prihoda od kamata po osnovu hartija od vrijednosti u iznosu od EUR 5,752 hiljada rezultat je investiranja u kratkoročne HOV koje su emitovale država koje imaju visok kreditni rejting.

5.2. Rashodi kamata i slični rashodi

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Hartije od vrijednosti:		
- Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	54
	-	54
Depoziti:		
- Investiciono-razvojni fond (IRF)	64	62
- privrednim društvima u državnom vlasništvu	10	5
- privrednim društvima u privatnom vlasništvu	197	207
- fizičkim licima	571	602
	841	876
Lizing - MSFI 16:		
- Sjedište banke i poslovnica	26	28
- Filijale	6	-
	32	28
Pozajmice:		
- Investiciono-razvojni fond (IRF)	22	10
	22	10
	895	968

6. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

6.1. Prihodi od naknada i provizija

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Platni promet u zemlji	2.695	2.382
Platni promet u inostranstvu	5.621	4.489
Odobrene garancije	170	119
Kartice	989	482
Investiciono bankarstvo	86	140
Ostalo	351	42
	9.912	7.654

6.2. Rashodi od naknada i provizija

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Naknade Centralnoj banci Crne Gore	134	295
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	875	674
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	701	300
Naknade za kartično poslovanje	543	253
Naknade za elektronsko bankarstvo	67	24
Investiciono bankarstvo	28	48
Doprinos za sanaciju banaka	208	130
Naknada za posredovanje	783	318
	3.337	2.042

7. NETO DOBITAK OD KURSNIH RAZLIKA

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Realizovane kursne razlike, neto	10.350	3.373
Nerealizovane kursne razlike, neto	48	144
	10.398	3.517

Veći iznos prihoda od kursnih razlika se odnosi na povećanje broja novih klijenata kao i na povećanje obima prometa kod postojećih klijenata, koji su koristili usluge konverzije stranih valuta. Takođe, povećan je broj destinacija prema kojima klijenti mogu da vrše plaćanja u njihovoj lokalnoj valuti, što je imalo dodatni podsticaj za povećanje FX zahtjeva.

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Neto zarade	3.384	1.847
Naknade odboru direktora	276	149
Porezi, prirezi i doprinosi na zarade	1.044	788
Ostale neto naknade zaposlenima	9	3
Ugovori o djelu	-	3
Putni troškovi i dnevnice	42	45
Troškovi rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmore (napomena 18)	35	11
Troškovi rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju (napomena 18)	48	(3)
Obuka zaposlenih	21	33
	4.860	2.876

Povećanje troškova zaposlenih u iznosu od EUR 1.984 hiljada su najvećim dijelom rezultat obračunatih troškova varijabilnih primanja za zaposlene i članove organa upravljanja na osnovu Odluke o primanjima u kreditnim institucijama (Sl. list CG br. 127/20) koji su se povećali u iznosu od EUR 1.310 hiljada i koji su obračunati u skladu sa odlukama Skupštine i Nadzornog odbora na bazi ostvarenih rezultata poslovanja.

S obzirom na neusaglašenost određenih članova pomenute Odluke, Banka se pri tumačenju Odluke o primanjima u kreditnim institucijama (Sl. list br. 127/2020) bazirala na mišljenju pravnika. U skladu sa navedenim mišljenjem, Banka je imala pravo da obračuna članu nadzornog odbora varijabilna primanja u tekućoj godini u iznosu koji je veći od njegovih fiksnih primanja za tu godinu.

9. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Troškovi zakupa	101	55
Troškovi obezbjeđenja	46	22
Troškovi električne energije, goriva i komunalnih usluga	24	22
Čišćenje	24	16
Troškovi licenci i održavanja softvera	435	219
Troškovi održavanja objekata, opreme, IT opreme, bankomata	121	99
Advokatske usluge	17	3
Osiguranje	30	21
Troškovi eksternih kontrola	413	292
Konsultantske usluge	751	685
Telefon	16	12
Troškovi komunikacionih mreža	50	45
Kancelarijski materijal	20	24
Troškovi reprezentacije	28	19
Reklamiranje i marketing	274	172
Doprinos udruženju banaka	16	16
Troškovi pretplata	66	57
Troškovi održavanja vozila i registracija	7	6
Troškovi vezani za HOV	212	105
Troškovi provizija posrednika	2.855	-
Razni troškovi	290	380
	5.795	2.270

Banka ima zaključene ugovore o poslovnoj saradnji sa agentima čiji je zadatak da promovišu Banku odnosno njene usluge u inostranstvu u cilju povećanja broja klijenta. Banka obračunava i plaća naknadu posredniku zavisno od vrijednosti usluge koje je pružila klijentu. Troškovi provizija posrednika iznose EUR 2.855 hiljada

10. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Nekretnina i opreme (napomena 15)	147	108
Nematerijalnih ulaganja (napomena 16)	79	45
Imovina sa pravom korišćenja (napomena 15)	122	86
	348	239

11. NETO PRIHODI/RASHODI PO OSNOVU OBEZVRJEDJENJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE NE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Neto povećanje Ispravje vrijednosti/rezervisanja po osnovu:		
- kredita i potraživanja od klijenata (napomena 14.2)	296	1.678
- kredita bankama (napomena 14.1)	(20)	20
- krediti i potraživanja od banaka (napomena 14.1)	392	(36)
- hartija od vrijednosti (napomena 14.3)	(31)	121
- odobrenih garancija (napomena 19)	(87)	153
- odobrenih neiskorišćenih kredita (napomena 19)	(7)	(6)
- naknada (napomena 18)	68	27
	611	1.957

12. POREZ NA DOBIT

12.1. Komponente poreza na dobit

U hiljadama EUR	2023.	2022.
Tekući porez na dobit	(2.718)	(648)
Obračunati odloženi porez	(40)	(6)
	(2.758)	(654)
U hiljadama EUR	2023.	2022.
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	18.478	7.770
Porez na dobit po zakonskoj stopi	(2.724)	(1.118)
Priznati/Nepriznati poreski kredit na ime poreskih gubitaka	-	494
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	(139)	(24)
Iznos sredstava uloženi u udjele startapova	(33)	-
Iznos poreza plaćenog u drugoj državi	150	-
Poreski efekti transfernih cijena	3	-
Ostalo	25	-
	(2.718)	(648)
Efekti različitog tretmana stalnih sredstava za poreske svrhe	(40)	(6)
Odloženi porez na dobit	(40)	(6)
Porez na dobit iskazan u bilansu uspjeha	(2.758)	(654)
Efektivna poreska stopa	14,93%	8,42%

12. POREZ NA DOBIT (Nastavak)

Poreska stope za 2023. godinu su progresivne i primjenjuju se na oporezivu dobit pravnih lica u Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica i to na sledeći način:

- za poresku osnovicu do 100.000,00 EUR obračunava se porez po stopi od 9%;
- za poresku osnovicu od 100.000,01 EUR do 1.500.000,00 EUR obračunava se porez po stopi 12%;
- za poresku osnovicu preko 1.500.000,01 EUR obračunava se porez po stopi 15%.

12.2. Odloženi porez

U hiljadama EUR	Poresko sredstvo	Poreska obaveza	Neto sredstvo/ (obaveza)
Stanje na 31. decembar 2022. godine	942	(2)	940
Obračunata obaveza po osnovu privremene razlike između knjigovodstvene i poreske vrijednosti nekretnina, opreme i nematerijalnih sredstava	-	-	-
Obračunata poreska obaveza kao rezultat knjiženih nerealizovanih dobitaka po osnovu hartija od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat	(468)	(40)	(507)
Stanje na 31. decembar 2023. godine	475	(42)	433

U skladu sa Zakonom o porezu na dobit Crne Gore, gubici nastali iz poslovnih odnosa, izuzev onih iz kojih proizilaze kapitalni dobiti i gubici mogu se prenositi na račun dobiti iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

13. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Gotovina u blagajni:		
- u EUR	2.395	1.984
- u stranoj valuti	225	285
Žiro račun:		
- u EUR	79.852	235.878
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	20.608	12.251
Sredstva u procesu naplate	8.018	72
Sredstva na računima – platne kartice	1.385	47
	112.484	250.517

Na prekonočna salda na transakcionom računu kod Centralne banke Crne Gore, primjenjuje se kamatna stopa Evropske centralne banke na depozitne olakšice (ECB Deposit facility rate) umanjena za 10 baznih poena, na godišnjem nivou, i to primjenom stope ne više od nule, na saldo na početku narednog poslovnog dana RTGS sistema.

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi kreditnih institucija kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG” 19/22), koja propisuje da banke izdvajaju obaveznu rezervu primjenom stope od:

- 5,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju, depoziti ugovoreni sa ročnošću do 365 dana , odnosno do 366 dana;
- 4,5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko 365 dana, odnosno preko 366 dana.

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko 365 dana, odnosno 366 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razoročenja tih depozita u roku kraćem od 365 dana, odnosno u roku krećem od 366 dana primjenjuje se stopa od 5,5%.

Obračunavanje obavezne rezerve vrši se primjenom propisanih stopa na prosječan iznos depozita tokom prethodnog mjeseca, dva dana prije isteka perioda održavanja.

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. U skladu sa Odlukom, 50% sredstava obavezne rezerve predstavlja kamatonosni dio, na koji Centralna banka isplaćuje do osmog u mjesecu za prethodni mjesec naknadu obračunatu po stopi koja je jednaka €STR (eurska kratkoročna kamatna stopa) umanjena za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

14. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

14.1. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Korespondentni računi kod inostranih banaka	34.238	16.194
Oročeni depoziti kod inostranih banaka	11.452	6.344
Računi kod domaćih banaka	1.660	670
Kreditni finansijskim institucijama	-	2.500
Ispravka vrijednosti	(453)	(102)
	46.897	25.606

Oročeni depoziti kod inostranih banaka u iznosu od EUR 11.452 hiljada se odnose na: depozit kod Raiffeisenbank Austria DD Hrvatska u iznosu od EUR 2.262 hiljada (USD 2.500 hiljada), po kamatnoj stopi od 5,10% uz rok oročenja od 14 dana, depozit kod Kent banke DD Hrvatska u iznosu od EUR 1.000 hiljada po kamatnoj stopi od 2,35% uz rok oročenja od 7 dana, depozit kod Kent banke DD Hrvatska u iznosu od EUR 1.151 (GBP 1.000 hiljada) po kamatnoj stopi od 3,70% uz rok oročenja od 7 dana, depozit kod Asa banke DD BiH u iznosu od EUR 3.000 hiljada po kamatnoj stopi od 2,2% uz rok oročenja od 13 mjeseci, depozit kod Addiko banke DD Hrvatska u iznosu od EUR 1.719 hiljada (USD 1.900 hiljada) po kamatnoj stopi od 4,4% uz rok oročenja od 7 dana, depozit kod Addiko banke DD Hrvatska u iznosu od EUR 911 hiljada (USD 1.007 hiljada) po kamatnoj stopi od 4,4% uz rok oročenja od 7 dana, na depozit kod Aik Banka AD Srbija u iznosu od EUR 400 hiljada, po kamatnoj stopi od 0,00% uz rok oročenja od 16 mjeseci i na depozit kod Adriatic Banke AD Srbija u iznosu od EUR 1.008 hiljada (RUB 100.000 hiljada), po kamatnoj stopi od 7,00% uz rok oročenja od 7 dana.

Na dan 31. decembra 2023. godine, Banka ima otvorene kastodi i novčane račune za trgovanje i čuvanje HOV, kod sljedećih domaćih banaka: Hipotekarna banka, Crnogorska komercijalna i Erste banka. Depoziti kod domaćih banaka na dan 31. decembra 2023. godine iznose EUR 1.660 hiljada (31. decembra 2022. godine EUR 670 hiljada) i predstavljaju avista depozite.

Banka je, u skladu sa zahtjevima MSFI 9, obračunala ispravku vrijednosti kredita i potraživanja od banaka u iznosu od EUR 467 hiljada.

Promjena na računima ispravke vrijednosti kredita i potraživanja od banaka:

U hiljadama EUR	Stanje na 31. decembar 2022.godine	Obezbvredjenje u toku godine	Ukidanje obezbvredjenja u toku godine	Stanje na 31. decembar 2023.godine
Promjena ispravke vrijednosti kredita i potraživanja od banaka	102	1.144	(793)	453

U hiljadama EUR	Stanje na 31. decembar 2021.godine	Obezbvredjenje u toku godine	Ukidanje obezbvredjenja u toku godine	Stanje na 31. decembar 2022.godine
Promjena ispravke vrijednosti kredita i potraživanja od banaka	41	61	-	102

ADRIATIC BANK A.D., PODGORICA
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE 31. DECEMBAR 2023. GODINE

14. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

14.2. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Dospjeli krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	6.467	6.638
- privredna društva nerezidenti	1.339	500
- privredna društva u državnom vlasništvu	-	-
- ostale finansijske institucije	200	-
- preduzetnici	-	35
- fizička lica	1.483	473
Kratkoročni krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	8.303	8.229
- privredna društva nerezidenti	100	352
- ostale finansijske institucije	100	-
- fizička lica	25	1.518
Dugoročni krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	36.580	27.991
- privredna društva u državnom vlasništvu	465	495
- Vlada Crne Gore, Ministarstvo finansija	12.481	3.713
- privredna društva nerezidenti	7.517	4.824
- preduzetnici	5	-
- fizička lica	24.436	13.055
- ostale finansijske institucije	549	501
	100.050	68.324
Kamatna potraživanja:		
- krediti	78	63
Vremenska razgraničenja:		
- kamata po kreditima	372	162
- naknade	(377)	(250)
	73	(25)
Ukupno	100.123	68.299
<i>Minus:</i>		
Obezvrjeđenje kredita	(3.748)	(3.505)
Ukupno	96.375	64.794

14. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

14.2. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (Nastavak)

U tabelama u nastavku dat je prikaz kretanja kredita i potraživanja od klijenata po Stage-vima u 2023 i 2022. godini, za iznose glavnice potraživanja i očekivanih kreditnih gubitaka.

Promjena kredita i potraživanja po nivoima rizika je prikazana u tabeli u nastavku:

	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	<u>Ukupno</u>
Bruto krediti i potraživanja od klijenata				
31 decembar 2022. godine	45.128	13.600	9.571	68.299
Nova potraživanja	54.700	8.669	4.360	67.729
Smanjenje/otplata potraživanja	(19.151)	(9.620)	(7.133)	(35.904)
Prelazak u nivo 1	716	(716)	-	-
Prelazak u nivo 2	(5.574)	7.683	(2.109)	-
Prelazak u nivo 3	(545)	(1.640)	2.185	-
Druge promjene	-	-	-	-
Bruto krediti i potraživanja od klijenata				
31 decembar 2023. godine	75.274	17.976	6.874	100.124
	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	<u>Ukupno</u>
Bruto krediti i potraživanja od klijenata				
31 decembar 2021. godine	43.739	7.932	2.197	53.868
Nova potraživanja	35.949	10.634	4.582	51.165
Smanjenje/otplata potraživanja	(27.651)	(7.783)	(1.301)	(36.735)
Prelazak u nivo 1	1.310	(1.310)	-	-
Prelazak u nivo 2	(7.121)	7.154	(33)	-
Prelazak u nivo 3	(1.098)	(3.027)	4.126	1
Druge promjene	-	-	-	-
Bruto krediti i potraživanja od klijenata				
31 decembar 2022. godine	45.128	13.600	9.571	68.299

Promjena ispravke vrijednosti kredita i potraživanja po nivoima rizika je prikazana u tabeli u nastavku:

	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	<u>Ukupno</u>
Ispravka vrijednosti. 31. decembar 2022. godine	386	817	2.302	3.505
Nova potraživanja	356	749	1.116	2.221
Smanjenje/otplata potraživanja	(273)	(671)	(1.369)	(2.313)
Prelazak u nivo 1	15	(18)	-	(4)
Prelazak u nivo 2	(87)	659	(447)	125
Prelazak u nivo 3	(18)	(180)	412	214
Druge promjene	-	-	-	-
Ispravka vrijednosti. 31. decembar 2023. godine	379	1.355	2.014	3.748
	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	<u>Ukupno</u>
Ispravka vrijednosti. 31. decembar 2021. godine	811	495	545	1.851
Nova potraživanja	462	585	734	1.781
Smanjenje/otplata potraživanja	(576)	(491)	343	(724)
Prelazak u nivo 1	3	(7)	-	(4)
Prelazak u nivo 2	(242)	602	(31)	329
Prelazak u nivo 3	(72)	(367)	734	295
Druge promjene	-	-	(23)	(23)
Ispravka vrijednosti. 31. decembar 2022. godine	386	817	2.302	3.505

14. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

14.2. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (Nastavak)

Kratkoročni krediti privrednim društvima se najvećim dijelom odobravaju za obrtna sredstva uz kamatnu stopu od 3,8% do 9% na godišnjem nivou. Dugoročni krediti odobreni su na period od 13 do 120 mjeseci i uglavnom se odnose na državnu upravu, privredna društva iz oblasti trgovine, prerađivačke industrije i usluge pružanja smještaja i ishrane, građevinarstva itd. Kratkoročni i dugoročni krediti privrednim društvima se najčešće odobravaju uz nominalnu kamatnu stopu u visini od 2,3% do 10% godišnje.

Kratkoročni krediti stanovništvu se odobravaju na period do 12 mjeseci sa kamatnom stopom u rasponu od 5,5% do 9,95% na godišnjem nivou. Dugoročni krediti stanovništvu obuhvataju gotovinske kredite, kredite za stambenu izgradnju, adaptaciju stambenog prostora, finansiranje kupovine potrošnih dobara i ostale namjene, odobrene na period od 15 do 300 mjeseci uz kamatnu stopu na godišnjem nivou, u rasponu od 2,5% do 9,95%.

Promjene na računima ispravke vrijednosti kredita i potraživanja od klijenata su prikazani u tabeli niže:

Stanje 1 januar 2022.godine	1.851
Obezvrjeđenje u toku godine (napomena 11)	4.555
Ukidanje obezvrjeđenja u toku godine (napomena 11)	(2.877)
Kamata obračunata na obezvrjeđene plasmane (Napomena 5.1)	(24)
Stanje 31. decembra 2022.godine	3.505
Obezvrjeđenje u toku godine (napomena 11)	5.042
Ukidanje obezvrjeđenja u toku godine (napomena 11)	(4.746)
Kamata obračunata na obezvrjeđene plasmane (Napomena 5.1)	(53)
Stanje 31. decembra 2023.godine	3.748

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke u kreditnom portfoliju obuhvata najvećim dijelom komitente sa sjedištem na području Crne Gore.

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Crna Gora	74.323	50.759
Srbija	2.587	2.642
Rusija	5.809	5.809
SAD	697	1.759
Kanada	1.188	-
Velika Britanija	7.438	-
Evropska unija	4.028	250
Ostalo	305	3.576
	96.375	64.795

14. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

14.2. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (Nastavak)

Koncentracija kredita i potraživanja od klijenata po djelatnostima:

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Državna uprava	12.425	3.696
Trgovina	5.353	5.965
Građevinarstvo	17.014	11.995
Prerađivačka industrija	1.062	1.140
Usluge pružanja smještaja i ishrane	7.464	5.753
Snabdijevanje električnom energijom	1.540	2.373
Snabdijevanje vodom	134	2.224
Saobraćaj i skladištenje	1.937	1.337
Informisanje i komunikacije	4.006	2.517
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	2.516	4.514
Ostale uslužne djelatnosti	1.794	2.234
Poslovanje nekretninama	3.460	1.548
Finansijske djelatnosti	837	4.153
Poljoprivreda	438	418
Sport	2.898	-
Stanovništvo	33.497	14.928
	96.375	64.795

14.3. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

Na dan 31. decembra 2023. godine stanje hartija od vrijednosti se vrednuju po amortizovanom trošku iznosi EUR 233.454 hiljada i sastoji se iz sljedećeg:

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Državni zapisi	-	12.000
Dugoročni dugovni instrumenti - Euro obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	71.225	71.225
Dugoročni dugovni instrumenti - Euro obveznice - nerezidenti	8.000	10.012
Kratkoročni dugovni instrumenti - nerezidenti	156.842	51.594
Neamortizovana premija/diskont	(2.599)	(3.266)
Neamortizovana premija/diskont - nerezidenti	(358)	55
Potraživanja za kamatu	701	738
Ispravka vrijednosti hartija od vrijednosti	(357)	(400)
	233.454	141.958

Promjena na računima ispravke vrijednosti hartija od vrijednosti po amortizovanom trošku:

U hiljadama EUR	Stanje na 31. decembar 2022.godine	Obezvredenje u toku godine	Ukidanje obezvredjenja u toku godine	Stanje na 31. decembar 2023.godine
Promjena ispravke vrijednosti hartija od vrijednosti	400	-	(43)	357

14. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)**14.3. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI (Nastavak)**

Euro obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore u nominalnom iznosu od EUR 71.225 hiljada (2022: EUR 71.225 hiljada) se odnose obveznice čije je rok dospijea u periodu od 2025. godine do 2029. godine, sa kuponskom kamatnom stopom koja iznosi 3,375% za seriju koja dospijeva 2025. godine, 2,875% za seriju koja dospijeva 2027 godine i 2,55% za seriju koja dospijeva 2029. godine.

Euro obveznice nerezidenata u nominalnom iznosu od EUR 8.000 hiljada (2022: EUR 10.012 hiljada) se odnose na obveznice čiji je rok dospijea u periodu od 2024. godine do 2032. godine sa kamatnom stopom koja se kreće od 1,13% do 4,375%.

Kratkoročni dugovni instrumenti – nerezidenata u nominalnom iznosu od EUR 156.900 (2022: EUR 51.594) se odnose na državne zapise zemalja članica EU sa stopom prinosa od 0,41% do 3,81%.

Na dan 31. decembra 2023. godine stanje hartija od vrijednosti se vrednuju kroz ostali ukupan rezultat iznosi EUR 39.978 hiljada i sastoji se iz sljedećeg:

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Dugoročni dugovni instrumenti - Euro obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore FVOCI	30.000	30.000
Dugoročni dugovni instrumenti - Euro obveznice - nerezidenti FVOCI	15.000	15.000
Neamortizovana premija/diskont FVOCI MNE	(4.450)	(7.353)
Neamortizovana premija/diskont - nerezidenti FVOCI	(711)	(1.158)
Potraživanja za kamatu	139	140
	39.978	36.629

Euro obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore u nominalnom iznosu od EUR 30.000 hiljada (2022: EUR 30.000 hiljada) se odnose obveznice čije je rok dospijea u periodu od 2027. godine do 2029. godine, sa kuponskom kamatnom stopom koja iznosi 2,875% za seriju koja dospijeva 2027 godine i 2,55% za seriju koja dospijeva 2029. godine.

Euro obveznice nerezidenata (EFSF i EU) u nominalnom iznosu od EUR 15.000 hiljada (2022: EUR 15.000 hiljada) se odnose na obveznice čiji je rok dospijea u periodu od 2025. godine do 2031. godine sa kamatnom stopom koja se kreće od 0% do 0,50%.

U skladu sa zahtjevima MSFI 9 Banka je obračunala ispravku vrijednosti na hartije od vrijednosti koje se vrednuju po amortizovanom trošku i kroz ostali ukupan rezultat.

Promjena na računima ispravke vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju kroz ostali ukupan rezultat:

U hiljadama EUR	Stanje na 31. decembar 2022.godine	Povećanja/ (Smanjenja)	Stanje na 31. decembar 2023.godine
Ispravka vrijednosti hartija od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	104	11	115

ADRIATIC BANK A.D., PODGORICA
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE 31. DECEMBAR 2023. GODINE

15. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Kretanja na nekretninama, opremi i ostalim sredstvima u toku 2023. godine prikazano je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	Ulaganje u zakupljene objekte	Sredstva u pripremi	Namještaj i ostala oprema	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje, 1. januar 2022. godine	68	132	821	1.021
Povećanja	60	369	270	699
Smanjenja	-	-	(1)	(1)
Stanje, 31. decembar 2022. godine	128	501	1.090	1.719
Povećanja	79	895	400	1.374
Aktivacija/Smanjenja	-	(1.144)	(12)	(1.156)
Stanje, 31. decembar 2023. godine	207	252	1.478	1.937
Ispravka vrijednosti				
Stanje, 1. januar 2022. godine	10	-	562	572
Amortizacija (napomena 10)	9	-	99	108
Smanjenja	-	-	(1)	(1)
Stanje, 31. decembar 2022. godine	19	-	660	679
Amortizacija (napomena 10)	19	-	128	147
Smanjenja	-	-	(8)	(8)
Stanje, 31. decembar 2023. godine	38	-	780	818
Sadašnja vrijednost:				
- 31. decembar 2023. godine	169	252	698	1.119
- 31. decembar 2022. godine	109	501	430	1.040

Na dan 31. decembra 2023. godine Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

Na dan 31. decembra 2023. godine vrijednost nekretnine, postrojenja, opreme i imovine sa pravom korišćenja (napomena 15 b) iznosi EUR 1.839 hiljada (2022: EUR 1.688 hiljada).

15. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (Nastavak)

Imovina sa pravom korišćenja

Ugovori o zakupu, odnose se na uzimanje u zakup poslovnih i stambenih prostora. Banka je poslovne prostore uzete u zakup nakon od 1. januara 2020.godine tretirala u skladu sa zahtjevima novog MSFI.

Imovina sa pravom korišćenja i dugoročne obaveze po ugovorima o zakupu poslovnih prostorija prikazane su u tabeli koja slijedi:

Imovina sa pravom korišćenja (u hiljadama EUR)

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Stanje na dan 1. januar	648	588
Nove nabavke	194	146
Amortizacija	<u>(122)</u>	<u>(86)</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>720</u>	<u>648</u>

Obaveze po osnovu lizinga (u hiljadama EUR)

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Stanje na dan 1. januar	675	604
Nove nabavke	194	146
Trošak kamate	32	28
Lizing plaćanja	<u>(147)</u>	<u>(103)</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>754</u>	<u>675</u>

Banka je 31. marta 2020. godine zaključila ugovor o zakupu poslovnog i komercijalnog prostora sa zakupodavcem Capital Plaza d.o.o., Podgorica na period od 10 godina, a 1. januara 2023.godine ugovor o zakupu komercijalnog prostora za filijalu sa zakupodavcem fizičkim licem na period od 5 godina.

Analiza dospjeća obaveza u skladu sa MSFI 16, paragraf 58 je predstavljena u tabeli koja slijedi:

	<u>Do mjesec dana</u>	<u>Od 1 do 3 mjeseca</u>	<u>Od 3 do 6 mjeseci</u>	<u>Od 6 do 12 mjeseci</u>	<u>Od 1 do 5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>
Dospjeće obaveza po lizingu	<u>10</u>	<u>19</u>	<u>29</u>	<u>58</u>	<u>468</u>	<u>170</u>	<u>754</u>
Ukupno	<u>10</u>	<u>19</u>	<u>29</u>	<u>58</u>	<u>468</u>	<u>170</u>	<u>754</u>

16. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Nematerijalna sredstva se najvećim dijelom sastoje od licenci i softvera. U pregledu koji slijedi prikazana su kretanja na nematerijalnim sredstvima u toku 2023. godine:

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Nabavna vrijednost		
Stanje, 1. januar	742	719
Povećanja u toku perioda	913	23
	1.655	742
Ispravka vrijednosti		
Stanje, 1. januar	663	618
Amortizacija (napomena 10)	79	45
	742	663
Neotpisana vrijednost na dan	913	79

Nematerijalna sredstva u iznosu od EUR 913 hiljada sastoje se od: kompjuterskih programa (softvera) u iznosu od EUR 720 hiljada i ostalih nematerijalnih sredstava u iznosu od EUR 193 hiljade.

17. OSTALA SREDSTVA

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Unaprijed plaćeni troškovi	361	316
Zalihe plastike za kartice	14	8
Potraživanja od fondova (porodiljsko odsustvo)	-	1
Potraživanja od zaposlenih	5	5
Potraživanja za naknade	307	165
Ostala potraživanja	796	28
Ispravka vrijednosti ostalih sredstava	(133)	(65)
	1.350	458

Promjena na računima ispravke vrijednosti ostalih sredstava:

U hiljadama EUR	Stanje na 31. decembar 2022.godine	Obezvredjenje u toku godine	Ukidanje obezvređenja u toku godine	Stanje na 31. decembar 2023.godine
Promjena ispravke vrijednosti	65	73	(5)	133

18. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

18.1. DEPOZITI KLIJENATA

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Depoziti po viđenju:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	152.627	103.716
- privredna društva u državnom vlasništvu	13	8
- Investiciono-razvojni fond (IRF)	1.683	557
- preduzetnici	1.301	233
- osiguravajuća društva	9	-
- neprofitne organizacije	94	47
- ostale finansijske institucije	17	92
- fizička lica	277.602	346.810
	433.346	451.463
Kratkoročni depoziti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	1.078	192
- Investiciono-razvojni fond (IRF)	3.000	3.000
- fizička lica	9.582	1.291
	13.660	4.483
Dugoročni depoziti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	11.415	13.749
- Investiciono-razvojni fond (IRF)	633	632
- fizička lica	24.818	25.802
	36.866	40.183
	483.872	496.129
<i>Obaveze za kamate i ostala pasiva</i>		
Vremenska razgraničenja: obračunata kamata na depozite	705	458
	705	458
	484.577	496.587

Na depozite po viđenju fizičkih i pravnih lica ne obračunava se kamata. Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0,2% do 3,1% godišnje, a u USD uz kamatnu stopu od 5,0%, dok se za pravna lica kreće od 0,2% do 2,5%.

18. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

18.2. KREDITI KLIJENATA KOJI NIJESU BANKE

Obaveze za pozajmljena sredstva od klijenata koje nijesu banke predstavljaju obaveze prema domaćim kreditorima i odnose se na pozajmljena sredstva od Investiciono Razvojnog Fonda (IRF) koja se odobravaju Banci za finansiranje odobrenih projekata od strane IRF-a, pri čemu Banka zaračunava svoju maržu za preuzimanje kreditnog rizika kao i na sredstva od Ministarstva finansija koja služe za podršku mikro, malim i srednjim preduzećima i preduzetnicima pogođenim pandemijom Covid-19. Ove obaveze na 31. decembar 2023. sastoje se od kreditnih zaduženja prema IRF-u i Ministarstvu finansija u iznosu od EUR 4.193 hiljade.

Kreditor	Odobreni iznos	Datum odobrenja	Datum dospjeća	Kamatna stopa	U hiljadama EUR
					Stanje na 31. decembar 2023
IRF	360	25.12.2018	31.03.2024	1,50%	24
IRF	100	12.08.2018	31.08.2024	1,50%	16
IRF	50	05.09.2019	30.09.2024	1,50%	7
IRF	495	11.03.2022	31.03.2032	1,50%	461
IRF	1.150	25.08.2023	31.07.2033	4,50%	1.154
Ministarstvo finansija CG	2.532	08.07.2021	08.07.2030	0,00%	2.531
	5.440				4.193

Kreditor	Odobreni iznos	Datum odobrenja	Datum dospjeća	Kamatna stopa	U hiljadama EUR
					Stanje na 31. decembar 2022
IRF	360	25.12.2018	31.03.2024	1,50%	96
IRF	100	12.08.2018	31.08.2024	1,50%	36
IRF	50	05.09.2019	30.09.2024	1,50%	18
IRF	495	11.03.2022	31.03.2032	1,50%	495
Ministarstvo finansija CG	2.532	08.07.2021	08.07.2030	0,00%	2.531
	5.440				3.176

Dospjeće glavnice po godinama je prikazano u tabelama za rizik likvidnosti (napomena 4.4). Banka nema uspostavljenih kovenanta po kreditnim aranžmanima.

19. REZERVE

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Rezervisanja za otpremnine zaposlenima (napomena 8)	85	38
Obračunate obaveze za neiskorišćene dane godišnjeg odmora (napomena 8)	107	71
Rezervisanje za sudske sporove	7	7
Rezervisanja ostalo	13	30
<i>Vanbilansna evidencija</i>		
Rezervisanja za gubitke po odobrenim garancijama	183	270
Rezervisanja za gubitke za odobrene neiskorišćene kredite	12	20
	407	436

19. REZERVE (Nastavak)

Promene rezervisanja u toku 2023. godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	Otpremni ne	Neiskorišćen i godišnji odmori	Sudski sporovi	Vanbilansne pozicije	Ostalo	Ukupno
Početno stanje	38	71	7	290	30	436
Povećanje	47	36	-	-	-	83
Smanjenje	-	-	-	(95)	(17)	(112)
Iskorišćen iznos	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	85	107	7	195	13	407

Promene rezervisanja u toku 2022. godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	Otpremni ne	Neiskorišće ni godišnji odmori	Sudski sporovi	Vanbilansne pozicije	Ostalo	Ukupno
Početno stanje	41	60	9	142	-	252
Povećanje	-	11	-	355	30	396
Smanjenje	(3)	-	(2)	(207)	-	(212)
Iskorišćen iznos	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	38	71	7	290	30	436

20. OSTALE OBAVEZE

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Obaveze po osnovu kastodi poslova	2.589	1.175
Obaveze po osnovu neraspoređenih priliva	40	1.041
Obaveze za lizing (napomena 15 b)	754	675
Obaveze prema dobavljačima u zemlji	72	80
Obaveze prema dobavljačima u inostranstvu	31	372
Unaprijed naplaćeni prihodi	5	432
Obračunati troškovi	2.700	729
Ostale obaveze	299	164
	6.490	4.668

ADRIATIC BANK A.D., PODGORICA
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE 31. DECEMBAR 2023. GODINE

21. KAPITAL

Kapital Banke obuhvata:

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Akcijski kapital - obične akcije (a)	11.945	11.945
Akumulirani dobitak/gubitak (b)	10.459	3.343
Revalorizacione rezerve (c)	(2.611)	(5.240)
Dobitak tekuće godine	<u>15.720</u>	<u>7.116</u>
Stanje na dan	<u>35.513</u>	<u>17.165</u>

- a) Na dan 31. decembra 2023. godine akcijski kapital Banke čini 298.625.000 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 0,04 i nije bilo promjena u odnosu na prethodnu godinu.

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2023. godine je sljedeća:

Ime i prezime/naziv kompanije	<u>31. decembar 2023.</u>		
	<u>broj akcija</u>	<u>Iznos u EUR</u>	<u>% učešća</u>
Adriatic Capital LLC, Wilmington, Delaware, Sjedinjene Američke Države	<u>298.625.000</u>	<u>11.945.000,00</u>	<u>100%</u>
	<u>298.625.000</u>	<u>11.945.000,00</u>	<u>100%</u>

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2022. godine bila je sljedeća:

Ime i prezime/naziv kompanije	<u>31. decembar 2022.</u>		
	<u>broj akcija</u>	<u>Iznos u EUR</u>	<u>% učešća</u>
Adriatic Capital LLC, Wilmington, Delaware, Sjedinjene Američke Države	<u>236.125.000</u>	<u>9.445.000,00</u>	<u>100%</u>
	<u>236.125.000</u>	<u>9.445.000,00</u>	<u>100%</u>

- b) Akumulirani rezultat obuhvata kumulirani neraspoređeni dobitak iz ranijih godina koji je proizašao iz razlike između prihoda i rashoda. Dobitak iz tekućeg perioda predstavlja razliku između prihoda i rashoda umanjenu za porez na dobitak, uvećan ili umanjeno za dobitak ili gubitak po osnovu odloženih poreza.

	<u>31.12.2023.</u>
Neraspoređeni gubitak iz ranijih godina	(7.035)
Pokriće akumuliranog gubitka iz kapitala	7.035
Dobitak iz prehodnih godina	3.417
Dobitak tekuće godine	7.116
Efekti prve primene MSFI 9	<u>(74)</u>
Akumulirani rezultat	10.459
Dobitak tekuće godine	<u>15.720</u>
Ukupno	<u>26.179</u>

21. KAPITAL (nastavak)

- c) Revalorizacione rezerve nastale su kao rezultat usklađivanja vrijednosti dužničkih instrumenata sa tržišnom vrijednošću.

Promjene na *revalorizacionim rezervama dužničkih instrumenata* koji se vrednuju kroz ostali rezultat prikazane su kako slijedi:

	31.12.2023.	31.12.2022.
Početno stanje na dan 1. januar	5.239	188
Povećanje/smanjenje revalorizacionih rezervi	3.096	(6.376)
Smanjenje po osnovu odloženih poreza	(468)	949
Stanje na dan	2.611	5.239

22. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti ukupnog kapitala od 15,75%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o kreditnim institucijama (Sl. list RCG" br. 72/19, 82/20 i 8/21) i propisima Centralne banke Crne Gore.

Koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala Banke je na dan 31. decembra 2023. godine iznosio 23,10%.

Na 31. decembar 2023. godine nivo sopstvenih sredstva Banke je iznad propisanog minimuma od EUR 7,5 miliona i iznosi EUR 24.369 hiljada (31. decembar 2022. EUR 15.966 hiljade).

Zakon o kreditnim institucijama („Sl. list CG“ br. 72/19, 82/20 i 8/21) definiše inicijalni iznos kapitala banke koji ne može biti niži 7,5 miliona.

Na dan 31. decembra 2023. godine kapital Banke je iznad propisanog minimuma.

R.Br.	OPIS	31. decembra 2023.	31. decembra 2022.
1	Regulatorni kapital	24.369	15.966
2	Osnovni kapital (Tier 1)	24.369	15.966
3	Redovni osnovni kapital (CET 1)	24.369	15.966
4	Koeficijent redovnog osnovnog kapitala (CET1) - min 4,5%	23,10%	21,56%
5	Koeficijent osnovnog kapitala (Tier 1) - min 6%	23,10%	21,56%
6	Koeficijent ukupnog kapitala (TCR) - min 8%	23,10%	21,56%
7	Koeficijent finansijskog leveridža – min 3%	4,51%	3,00%
8	Zbir velikih izloženosti	206,92%	243,85%
9	Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica (više od 10% osnovnog kapitala)	23,86%	19,59%
10	Ukupna izloženost prema licima povezanim sa Bankom	32,83%	30,33%
	Iznosi rizikom ponderisanoj izloženosti kreditnom riziku, kreditnom		
11	riziku druge ugovorne strane i slobodne isporuke	88.092	74.048
12	Ukupan iznos izloženosti pozicijskom, deviznom i robnom riziku	1.550	-
13	Ukupan iznos izloženosti operativnom riziku	15.872	6.846
14	Koeficijent likvidne pokrivenosti (%)	385%	1.015%
15	Dnevni koeficijent likvidnosti na 31. decembar (mimimalna vrijednost 0,9)	1,58	5,76
16	Dekadni koeficijent likvidnosti za dekadu koja završava 31. decembra (minimalna vrijednost 1)	1,62	5,52
17	Ukupno stanje u svim stranim valutama	(1.475)	47

Na dan 31. decembar 2023. godine Banka nema izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja prelazi 25% sopstvenih sredstava, što je u skladu sa članom 10 Odluke o velikim izloženostima kreditnih institucija u kojem je definisano da izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne smije biti veća od 25% sopstvenih sredstava.

23. VANBILANSNA EVIDENCIJA

U hiljadama EUR	31.decembar 2023.	31.decembar 2022.
Rizična vanbilasna aktiva		
Neopozive obaveze za davanje kredita	4.093	5.219
Izdane garancije	12.532	12.699
	16.625	17.918
Ostala vanbilasna evidencija		
Evidentna kamata	163	119
Kolaterali po osnovu potraživanja	195.089	122.642
Ostale stavke vanbilasne izloženosti banke	8.273	12.469
	220.150	153.148

24. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Lica povezana sa Bankom su akcionari Banke, predstavnici rukovodstva i zaposleni Banke.

U hiljadama EUR	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
<i>Ostala sredstva:</i>		
- zaposleni i članovi organa upravljanja Banke	-	99
- Adriatic Bank AD Beograd	1.087	-
	1.087	99
<i>Kredit i potraživanja od klijenata:</i>		
- krediti fizičkim licima - zaposleni i članovi organa upravljanja Banke	291	1.768
- kartice - zaposleni Banke	1	1
- West Summit Investment LP	-	1.200
- Adriatic Capital Management LLC	659	558
- 2098963 Ontario LLC	1.645	103
- Fizička lica	3.522	-
	6.118	3.630
<i>Ostala potraživanja:</i>		
- zaposleni i članovi organa upravljanja Banke	772	-
- Adriatic Bank AD Beograd	11	-
	783	
Ukupno potraživanja:	7.988	3.729
Obaveze		
<i>Depoziti klijenata</i>		
<i>Avista depoziti:</i>		
- depoziti fizičkih lica – zaposleni i članovi organa upravljanja Banke	1.232	949
- Adriatic Capital LLC	3	3
- West Summit Investment LP	-	1
- Twenty4 Enterprises Limited	133	371
- 2098963 Ontario Inc	73	10
- Texas Global Financial Services	11	3
- Fizička lica	14	-
	1.466	1.337
<i>Oročeni depoziti:</i>		
- depoziti fizičkih lica – zaposleni i akcionari Banke	7.384	13.009
- Adriatic Capital Management LLC	353	354
	7.737	13.363
<i>Ostale obaveze:</i>		
-obaveze po osnovu kastodi poslova – zaposleni i članovi organa upravljanja Banke	-	266
-obaveze po osnovu kastodi poslova - Twenty4 Enterprises Limited	1	1
-zaposleni i članovi organa upravljanja Banke	2	-
-obaveze prema dobavljačima u inostranstvu - Adriatic Capital LLC	-	298
-obaveze za obračunatu kamatu na depozite zaposlenih	4	20
-obaveze za obračunatu kamatu na depozite - Adriatic Capital LLC	1	1
	8	586
<i>Odobreni neiskorišćeni kredit:</i>		
- 2098963 Ontario LLC	-	1.097
- zaposleni i članovi organa upravljanja Banke	13	17
	13	1.114
Ukupno obaveze:	9.224	16.400
Potraživanja/(obaveze), neto	(1.236)	(12.671)

24. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

Kreditni zaposlenima se odnose na odobrene kratkoročne i dugoročne kredite sa kamatnim stopama u rasponu od 4,50% do 6,95% na godišnjem nivou. Na dan 31. decembar 2023. godine u vanbilansnoj evidenciji postoji izloženost od EUR 13 hiljada, koja se odnosi na odobreni limit povezanim licima sa bankom i zaposlenima banke po kreditnim karticama i odobrenim neiskorišćenim kreditima.

Prihodi i rashodi nastali iz transakcija sa povezanim licima u toku 2023. godine i 2022. godine su sljedeći:

U hiljadama EUR

	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
<i>Prihodi od kamata i slični prihodi:</i>		
- Adriatic Capital Management LLC	20	20
- West Summit Investment LP	-	26
- 2098963 Ontario Inc	46	1
- Fizička lica	116	-
- Adriatic Bank AD Beograd	16	-
- zaposleni i članovi organa upravljanja Banke	28	72
Ukupno prihodi:	226	119
<i>Rashodi kamata i slični rashodi:</i>		
- Adriatic Capital Management LLC	8	8
- zaposleni i članovi organa upravljanja Banke	156	383
	164	391
<i>Troškovi upravljanja i administrativnih usluga:</i>		
- Adriatic Capital LLC	377	362
- 2098963 Ontario Inc	184	-
Ukupno rashodi:	724	753
Prihodi/(rashodi), neto	(498)	(634)

U hiljadama EUR

	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
<i>Prihodi od naknada i provizija:</i>		
- Adriatic Capital Management LLC	-	3
- West Summit Investment LP	-	1
- Texas Global Financial Services	53	3
- Twenty4 Enterprises Limited	23	5
- 2098963 Ontario Inc	7	-
- Fizička lica	4	-
- zaposleni i članovi organa upravljanja Banke	11	27
Ukupno prihodi:	98	39

24. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

U hiljadama EUR

	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
<i>Neto dobiti od kursnih razlika</i>		
<i>Pozitivne kursne razlike:</i>		
- fizička lica – zaposleni i članovi organa upravljanja Banke	427	427
- Fizička lica	6	-
- Adriatic Bank AD Beograd	101	-
- Twenty4 Enterprises Limited	664	1.216
- 2098963 Ontario Inc	21	3
Ukupno prihodi:	1.219	1.646
<i>Negativne kursne razlike:</i>		
- fizička lica – zaposleni i članovi organa upravljanja Banke	450	536
- Adriatic Bank AD Beograd	231	-
- Twenty4 Enterprises Limited	514	1.244
- 2098963 Ontario Inc	28	2
Ukupno rashodi:	1.223	1.782
Prihodi/(rashodi), neto	(4)	(136)

Naknade višem rukovodstvu po osnovu bruto zarada i naknada u 2023. godini iznose EUR 2.837 hiljada (2022. godine, EUR 1.431 hiljada).

25. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2023. godine protiv Banke se vodi dva prekršajna postupka koji je pokrenula Centralna Banke Crne Gore. Prvi spor je pokrenut jer Banka za 9 transakcionih računa pravnih lica nerezidenata do kraja radnog vremena nije dostavila podatke o otvorenim transakcionim računima CBCG, odnosno Centralnom registru transakcionih računa, a što je bila u obavezi shodno čl.65. stav 3. Zakona o platnom prometu. Nije održano nijedno ročište. Šansa za uspjeh banke u sporu je 50%. Drugi postupak je pokrenula CBCG iz domena kršenja Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Šansa za uspjeh banke u sporu je preko 50%. Takođe, na dan 31. decembra 2023. godine protiv Banke se vodi jedan sudski spor-parnični postupak koji je pokrenula bivša zaposlena Banke i kojim traži da joj se isplati minuli rad na zaradu iako je ista imala ugovorenu zaradu. Nije održano nijedno ročište. Šansa za uspjeh banke u sporu je preko 50%.

Pored navedenog, Banka vodi i više postupaka protiv pravnih i fizičkih lica radi naplate potraživanja u ukupnom iznosu od EUR 531 hiljada (2022: EUR 533 hiljada) i tri postupka aktivacije kolaterala - hipoteke a u cilju naplate potraživanja u ukupnom iznosu od EUR 115 hiljada (2022: EUR 128 hiljada).

26. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem godišnje neto dobiti koja pripada vlasnicima običnih akcija sa ponderisanim prosečnim brojem običnih akcija koje su bile u optčaju tokom perioda.

	2023.	2022.
Neto dobitak / gubitak (u hiljadama EUR)	15.720	7.116
Prosječan ponderisani broj akcija	237.220.890	237.220.890
Zarada/(gubitak) po akciji u EUR	0,053	0,030

ADRIATIC BANK A.D., PODGORICA
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE 31. DECEMBAR 2023. GODINE

27. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembar 2023. godine i 2022. godine bili su:

	<u>31.decembar 2023.</u>	<u>31.decembar 2022.</u>
USD	0,9050	0,9375
CHF	1,0799	1,0155
GBP	1,1507	1,1275
RUB	0,0101	0,0132

28. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Osim navedenog, nije bilo drugih značajnih događaja koje bi bilo neophodno objelodaniti u finansijskim izvještajima.

29. OPŠTI PODACI O BANCI

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka ("Sl. list CG", br. 34/22) opšti podaci o Banci su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: Adriatic bank AD, Podgorica;
Adresa: Bulevar Džordža Vašingtona br.98/8, 81000 Podgorica;
Matični broj: 03087158
Telefon/Fax: Tel: + 382 (0)20 680 951
Adresa internet stranice: <http://www.adriaticbank.com>
Adresa elektronske pošte:

Banka na 31.decembar 2023. godine ima centralu i 2 filijale.

Broj zaposlenih na dan 31. decembar 2023. godine je 76 (31. decembar 2022. godine – 58 zaposlenih).

Žiro račun: 907-58001-38

Centralnoj banci Crne Gore je 30. novembra 2015. godine dostavljen zahtjev za izdavanje dozvole za rad Adriatic bank AD Podgorica.

Adriatic banka AD je upisana u Centralni Registar Privrednih Subjekata pod brojem 4-0009471.

Centralna banka Crne Gore je 26. februara 2016. godine izdala dozvolu za rad Banke.

Adriatic banka AD Podgorica počela je sa radom 8. juna 2016. godine.

Podaci o predsjedniku i članovima Nadzornog i Upravnog odbora na dan 31. decembar 2023. godine:

Nadzorni odbor	Ime i prezime	Podaci o prebivalištu Država	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik	Đorđe Lukić	Podgorica, Crna Gora	Bulevar Džordža Vašingtona 108, Podgorica
2. Zamjenik predsjednika	Fraser Eliot Marcus	SAD	Ridge Road 4254, Dalas
3. član	Wolfgang Mitterberger	Beč, Austrija	Haymogasse 53 A,A-1230
4. član	Aleksandar Obradović	Beograd, Republika Srbija	Vaska Pope 16
5. član	Szilard Rehoregh	Budimšešta, Mađarska	Monostori ulica 41-43
Upravni odbor	Ime i prezime	Podaci o prebivalištu Država	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik	Enesa Bekteši	Podgorica, Crna Gora	Bulevar Knjaza Danila Petrovića 1 - 3
2. član	Andrija Đurašković	Kotor, Crna Gora	Muo 12
3. član	Mirza Redžepagić	Podgorica, Crna Gora	Bulevar Gavriła Dožića br. 1

29. OPŠTI PODACI O BANCI (Nastavak)

Banka je na 31.12.2023. bila 100% u vlasništvu kompanije Adriatic Capital LLC, Sjedinjene Američke Države.

Revizorska kuća koja je izvršila reviziju finansijskih izvještaja za 2023. godinu: BDO d.o.o., Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 149, 81000 Podgorica, Crna Gora.

Knjigovodstvena vrijednost akcija na dan 31. decembar 2023. godine iznosi EUR 0,04 po akciji.

Isplate dividende u 2023. godini nije bilo.

Enesa Bekteši

Predsjednik Upravnog odbora

Miroslav Vuković

Direktor sektora računovodstva i
finansijskog kontrolinga

ADRIATIC BANK

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA
ADRIATIC BANK A.D., Podgorica
za 2023. godinu

Mart, 2024.godine

Klasifikacija/Classification: **Javno/Public**

Sadržaj:

1.	IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA	3
2.	OPŠTE INFORMACIJE	5
2.1.	Registracija i aktivnost Banke	5
2.2.	Organizacija i zaposleni	6
2.3.	Kadrovska struktura zaposlenih	7
2.4.	Organizaciona struktura Banke	8
3.	POSLOVANJE U 2023.GODINI	9
4.	REGULATORNI ZAHTJEVI U 2023.GODINI	10
5.	BILANS STANJA ZA 2023.GODINU	10
5.1.	Bilans stanja Banke na dan 31. decembar 2023.godine	10
5.2.	Dati krediti komitentima na dan 31. decembar 2023. godine	11
5.3.	Pasiva Banke na dan 31. decembar 2023.godine	13
5.4.	Promjene na kapitalu do 31.decembra 2023. godine	14
5.5.	Vanbilansna evidencija Banke	15
6.	BILANS USPJEHA ZA 2023. GODINU	16
6.1.	Bilans uspjeha za 2023.godinu	16
6.2.	Prihodi i rashodi od kamate	16
6.3.	Prihodi i rashodi od naknada	17
6.4.	Operativni rashodi	18
7.	MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE	19
8.	PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ	19
9.	PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA	21
10.	INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA	21
11.	POSLOVNE JEDINICE	21
12.	PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA	21
13.	CILJEVI, METODE I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA	21
14.	ADEKVATNOST KAPITALA	27

1. IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima ("Službeni list CG" br. 65/20 – 146/21), Adriatic Bank A.D., Podgorica je danom registracije kao akcionarsko društvo stekla svojstvo pravnog lica. Kao akcionarsko društvo, Adriatic Bank A.D., Podgorica reguliše međusobne odnose svih zainteresovanih subjekata u skladu sa svojim Osnivačkim aktom i Statutom.

Organi Banke su Skupština akcionara, Nadzorni odbor i Upravni odbor. Uloge organa Banke definisane su Zakonom o kreditnim institucijama i Statutom Adriatic Bank A.D., Podgorica. U dijelu upravljanja, Adriatic Bank A.D., Podgorica, primjenjuje najbolje međunarodne prakse korporativnog upravljanja.

U prvom redu Zakonom o kreditnim institucijama ("Službeni list Crne Gore", br. 72/19, 82/20, 8/21) kao i Statutom Adriatic Bank A.D., Podgorica, definisani su odnosi između Skupštine, Nadzornog i Upravnog odbora.

Korporativno upravljanje se uspostavlja na način:

- Da se u svim segmentima korporativnog upravljanja poštuje pravni okvir Crne Gore i dobra praksa poslovanja;
- Da u tom okviru postavlja principe koji su fleksibilni i daju prostor Upravnom odboru da na najbolji način upravlja i rukovodi Bankom i postiže postavljene ciljeve;
- Da svi međusobni odnosi zainteresovanih strana u funkcionisanju Banke budu jasno diferencirani, da nema preklapanja niti praznina u odgovornostima i nadležnostima, te da kod svih zainteresovanih strana bude uspostavljena ravnoteža odgovornosti i obaveza, odnosno prava i nadležnosti;
- Da se odnosi među svim zainteresovanim stranama postave tako da kod svih preovlađuje zajednički interes, odnosno interes Banke u odnosu na njihove pojedinačne interese;
- Da se u potpunosti, efikasno i efektno izvršavaju sve funkcije upravljanja i rukovođenja Bankom, odnosno da se Bankom upravlja na način koji dovodi do postizanja postavljenih ciljeva i zadataka.

U primjeni pravila korporativnog upravljanja implementirana su navedena akta, kao i druga interna akta Banke i u samoj primjeni istih ne postoje odstupanja.

U cilju pouzdanosti i objektivnosti računovodstvenih iskaza i izvještaja, Sektor za računovodstvo, izvještavanje i kontroling svojim uputstvima propisuje interne računovodstvene kontrole kojima se obezbjeđuje da sve promjene budu tačno proknjižene i da poslovne knjige budu ažurne i međusobno usaglašene. Računovodstvene kontrole implementirane su u okviru glavne bankarske aplikacije, saglasno odgovarajućim računovodstvenim standardima. Kroz sistem upravljanja operativnim rizicima (proces samoprocjene rizika i kontrole i proces scenario analize) Banka utvrđuje potencijalne događaje operativnog rizika i na osnovu ocjene događaja definiše mjere koje je potrebno preduzeti da bi se spriječili eventualni događaji operativnog rizika. Na polugodišnjem nivou Banka sprovodi proces permanentne supervizije senzitivnih procedura i senzitivnih računa. Na osnovu sprovedene permanentne supervizije, Banka definiše uvođenje dodatnih kontrola za senzitivne procese, kao i aktivnosti kojim bi se eliminisale anomalije utvrđene sprovođenjem permanentne supervizije senzitivnih računa. Interna revizija u okviru revizija predviđenih godišnjim planom rada preispituje tačnost, pravovremenost i pouzdanost računovodstvenih i finansijskih izvještaja i evidencija. Interna revizija sprovodi kontrolu podobnosti, valjanosti i tačnosti podataka i informacija koje se javno objelodanjuju u skladu sa propisima Centralne banke.

Jedini akcionar Banke je privredno društvo: ADRIATIC CAPITAL LLC, iz Delavera, Sjedinjene Američke Države. Vlasnici ovog privrednog društva su fizička lica: Alexander Shnaider sa udjelom od 95,01% i Julien Seban Georges sa udjelom od 4,99%. Jedini akcionar Banke ima ovlaštenja skupštine akcionarskog društva i sve odluke donosi u pisanoj formi i vodi evidenciju donesenih odluka u knjizi odluka društva. Akcije glase na akcionare, redovne su (obične), sa pravom glasa, nedjeljive i sa jednakim pravima. Pored običnih akcija sa pravom glasa, Banka može (ali još uvijek nije) emitovati i povlašćene akcije bez prava glasa, u skladu sa posebnim aktom i pozitivnim propisima.

Akcionar Banke, koji je vlasnik običnih akcija, ima slijedeća prava:

1. pravo da prisustvuje sjednici skupštine akcionara,
2. pravo upravljanja srazmjerno učešću u kapitalu ove klase akcija,
3. pravo raspolaganja akcijama, saglasno pozitivnim propisima,
4. pravo preče kupovine akcija novih emisija,
5. pravo na besplatne akcije u slučaju povećanja osnovnog kapitala iz sredstava Banke, uz ograničenja utvrđena Zakonom,
6. pravo na dividendu, nakon raspodjele vlasnicima povlašćenih akcija, kada Skupština Banke odluči da se dividenda isplaćuje,
7. pravo dostave, na lični zahtjev, kopije bilansa stanja i bilansa uspjeha, kao i izvještaja spoljnog revizora,
8. pravo uvida, najmanje 20 dana prije održavanja Skupštine akcionara, kao i na samoj Skupštini, u finansijske izvještaje uključujući i izvještaje spoljnog revizora,
9. pravo na srazmjeran dio imovine u slučaju likvidacije Banke,
10. i druga prava, saglasno pozitivnim propisima.

1 IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA (Nastavak)

Odlukom Skupštine akcionara o emisiji akcija bliže se uređuju prava kupaca svake klase i serije akcija ponaosob. Postupak zamjene jedne klase akcija drugom, kao i zamjenjivih obveznica akcijama, uređuje se Odlukom o emisiji akcija, koju donosi Skupština akcionara na osnovu važećih propisa. U pogledu sticanja sopstvenih akcija banka primjenjuje odredbe čl.178 i 179 Zakona o kreditnim institucijama.

Organi upravljanja Bankom su Nadzorni odbor, koji obavlja funkciju nadzora nad poslovanjem Banke i Upravni odbor koji obavlja izvršnu funkciju i odgovoran je za upravljanje Bankom na dnevnoj osnovi i njeno zastupanje. Nadzorni odbor ima tri ili pet članova.

Skupština akcionara Banke donosi odluku o broju članova Nadzornog odbora i bira članove Nadzornog odbora pojedinačno na period od četiri godine, s tim da član kome istekne mandat može biti ponovo imenovan. Mandat člana Nadzornog odbora prestaje:

- 1) istekom perioda na koji je imenovan;
- 2) kada prestane da ispunjava uslove za članstvo u Nadzornom odboru u skladu sa pozitivnim propisima;
- 3) podnošenjem ostavke;
- 4) razrješenjem od strane skupštine akcionara;
- 5) oduzimanjem odobrenja za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora od strane CBCG.

Upravni odbor Banke se sastoji od najmanje tri člana koje Nadzorni odbor imenuje na period ne duži od četiri godine, s tim da član kome istekne mandat može biti ponovo imenovan. Predsjednika i članove Upravnog odbora imenuje Nadzorni odbor. Nadzorni odbor odlučuje o broju članova Upravnog odbora banke. Mandat člana Upravnog odbora prestaje:

- 1) istekom perioda na koji je imenovan;
- 2) kada prestane da ispunjava uslove za članstvo u Upravnom odboru u skladu sa pozitivnim propisima;
- 3) podnošenjem ostavke;
- 4) razrješenjem od strane nadzornog odbora;
- 5) oduzimanjem odobrenja za obavljanje funkcije člana Upravnog odbora od strane CBCG.

Banka primjenjuje politiku raznovrsnosti u vezi sa organima upravljanja po pitanju životne dobi, pola, obrazovanja i struke. Banka je u potpunosti posvećenja sprovođenju načela rodne i druge ravnopravnosti, što znači da njeni zaposleni (na svim nivoima i u svim strukturama organizacije) imaju i uživaju identične nagrade, resurse i mogućnosti - bez obzira na polnu pripadnost ili neku drugu raznolikost u smislu životne dobi, nivoa obrazovanja i slično.

2. OPŠTE INFORMACIJE

Adriatic Bank A.D., Podgorica (do 05.03.2020. godine pod imenom Nova banka) je osnovana 2016. godine od strane kompanije Azmont Investment D.O.O.

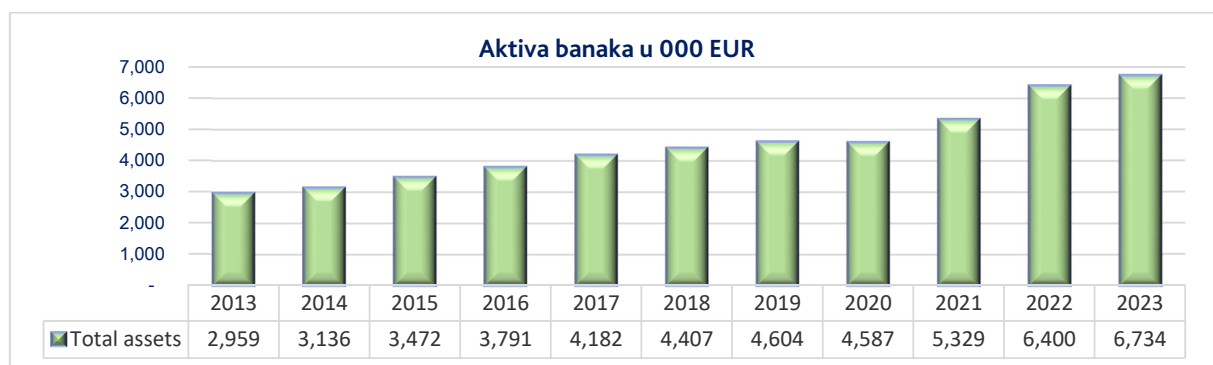
Od 15.januara 2020.godine, izvršena je promjena vlasnika banke čime je prenjeto učešće u vlasništvu od 100% sa prodavca Azmont Investment D.O.O., Herceg Novi, na kupca Adriatic Capital LLC, Sjedinjene Američke Države.

Sjedište Banke je u Podgorici, Bulevar Džordža Vašingtona br. 98/8.

Tabela 1 - Tržišno učešće Banke na 31.decembar 2023. godine

31.12.2023				
Banka	Aktiva	Krediti	Depoziti	Kapital
Bankarski sektor (000 EUR)	6.734.263	3.401.567	5.482.051	820.252
Adriatic bank AD (000 EUR)	533.926	96.375	484.577	35.513
Učešće u (%)	7,93%	2,83%	8,84%	4,33%

Grafikon 1 - Aktiva bankarskog sektora od 2013 - 2023.godine

U cilju što boljeg pozicioniranja na bankarskom tržištu, banka je vodila računa o kvalitetu kadrovskih resursa, ponudi proizvoda i usluga i razvoju informacionog sistema.

Adriatic Bank A.D., Podgorica je banka čiji je nivo kapitala omogućio stabilno i sigurno poslovanje tokom 2023, uz sposobnost apsorpcije potencijalnih rizika iz poslovanja. Na 31. decembar 2023. godine nivo sopstvenih sredstva Banke je iznad propisanog minimuma od EUR 7.500 hiljada i iznosi EUR 24.369 hiljada (2022: EUR 15.966 hiljade).

Na dan 31.decembra 2023.godine Banku čini Centrala sa sjedištem u Podgorici na adresi: Bulevar Džordža Vašingtona br. 98/8, sa jednom filijalom u Podgorici na adresi: Cetinjska 9/1, drugom u Tivtu, na adresi: Porto Montenegro i trećom u Budvi na adresi: Dositjeva 44.

2.1. Registracija i aktivnost Banke

Adriatic bank A.D., Podgorica (u daljem tekstu: „Banka”) osnovana je 2016. godine izdavanjem odobrenja za rad od strane Centralne Banke Crne Gore. Na osnovu člana 44, stav 2, tačka 7 Zakona o Centralnoj banci (Sl. list CG br. 40/10, 46/10, 6/13 i 70/17) i člana 23, stav 2 Zakona o bankama (Sl. list CG br. 17/08, 44/10 i 40/11) Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 26. februara 2016. godine donio je rješenje kojim izdaje dozvolu za rad Banci.

Aktivnost Banke uključuje kreditne, depozitne i garancijske poslove, kao i poslove platnog prometa sa inostranstvom, depo poslove, izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata.

Banka je upisana u Centralni Registar Privrednih Subjekata pod brojem 4-0009471 dana 13. aprila 2016. godine kao Azmont Banka A.D., Podgorica. Pod registracionim brojem 4-0009471/003 dana 9.septembra 2016. godine Banka je upisana u Centralni Registar Privrednih Subjekata kao Nova Banka A.D., Podgorica. Pod registracionim brojem 4-0009471/012 dana 5. marta 2020. godine Banka je upisana u Centralni Registar Privrednih Subjekata kao Adriatic Bank A.D., Podgorica.

2. OPŠTE INFORMACIJE (Nastavak)

2.2. Organizacija i zaposleni

a) Nadzorni odbor Banke

Tabela 2.- Nadzorni odbor Banke

Ime i prezime	Pozicija	Ime i prezime	Funkciju obavlja od	Podaci o prebivalištu
Đorđe Lukić	Predsjednik	Đorđe Lukić	28.06.2023	Srbija
Fraser Eliot Marcus	Zamjenik predsjednika	Fraser Eliot Marcus	10.01.2022.	SAD
Wolfgang Mitterberger	Član	Wolfgang Mitterberger	10.01.2022.	Austrija
Aleksandar Obradović	Član	Aleksandar Obradović	10.01.2022.	Srbija
Szilard Rehoregh	Član	Szilard Rehoregh	28.06.2023	Mađarska

b) Upravni odbor Banke

Tabela 3.- Upravni odbor Banke

IME I PREZIME	FUNKCIJA	Funkciju obavlja/a/o od
Enesa Bekteši	Predsjednik Upravnog odbora	08.06.2023
Mirza Redžepagić	Član Upravnog odbora	08.06.2023
Andrija Đurašković	Član Upravnog odbora	01.01.2022

c) Članovi ALCO Odbora

Tabela 4.- Članovi ALCO Odbora

IME I PREZIME	FUNKCIJA
Enesa Bekteši	Predsjednik
Miroslav Vuković	Član
Maja Barada	Član
Mirza Redžepagić	Član
Miloš Globarević	Član
Nikola Marinović	Član

d) Članovi Odbora za rizike i reviziju

Tabela 5.- Članovi Odbora za rizike

IME I PREZIME	FUNKCIJA
Szilard Rehoregh	Predsjednik
Fraser Eliot Marcus	Zamjenik predsjednika
Wolfgang Mitterberger	Član

Tabela 6.- Članovi Odbora za reviziju

IME I PREZIME	FUNKCIJA
Bassem Snaije	Predsjednik
Uzi Shaya	Zamjenik predsjednika
Wolfgang Mitterberger	Član

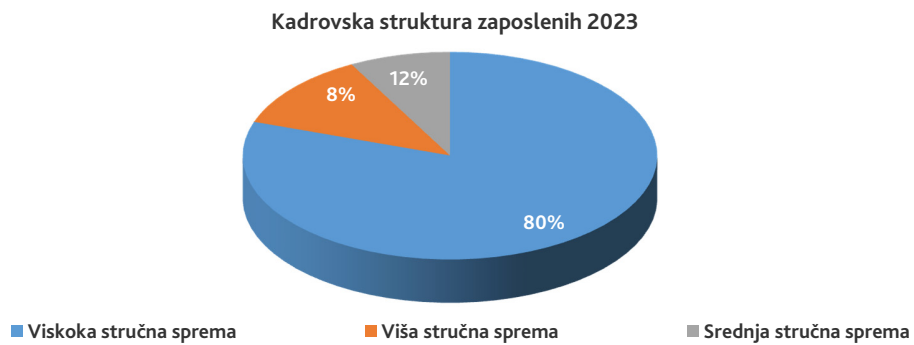
2. OPŠTE INFORMACIJE (Nastavak)

2.3. Kadrovska struktura zaposlenih

Na dan 31.12.2023. godine Banka je imala 76 zaposlenih, i to sa sljedećom kvalifikacionom strukturom:

- visoka stručna sprema 61 radnik ili 80%,
- viša stručna sprema 9 radnika ili 12%,
- srednja stručna sprema 6 radnika ili 8%.

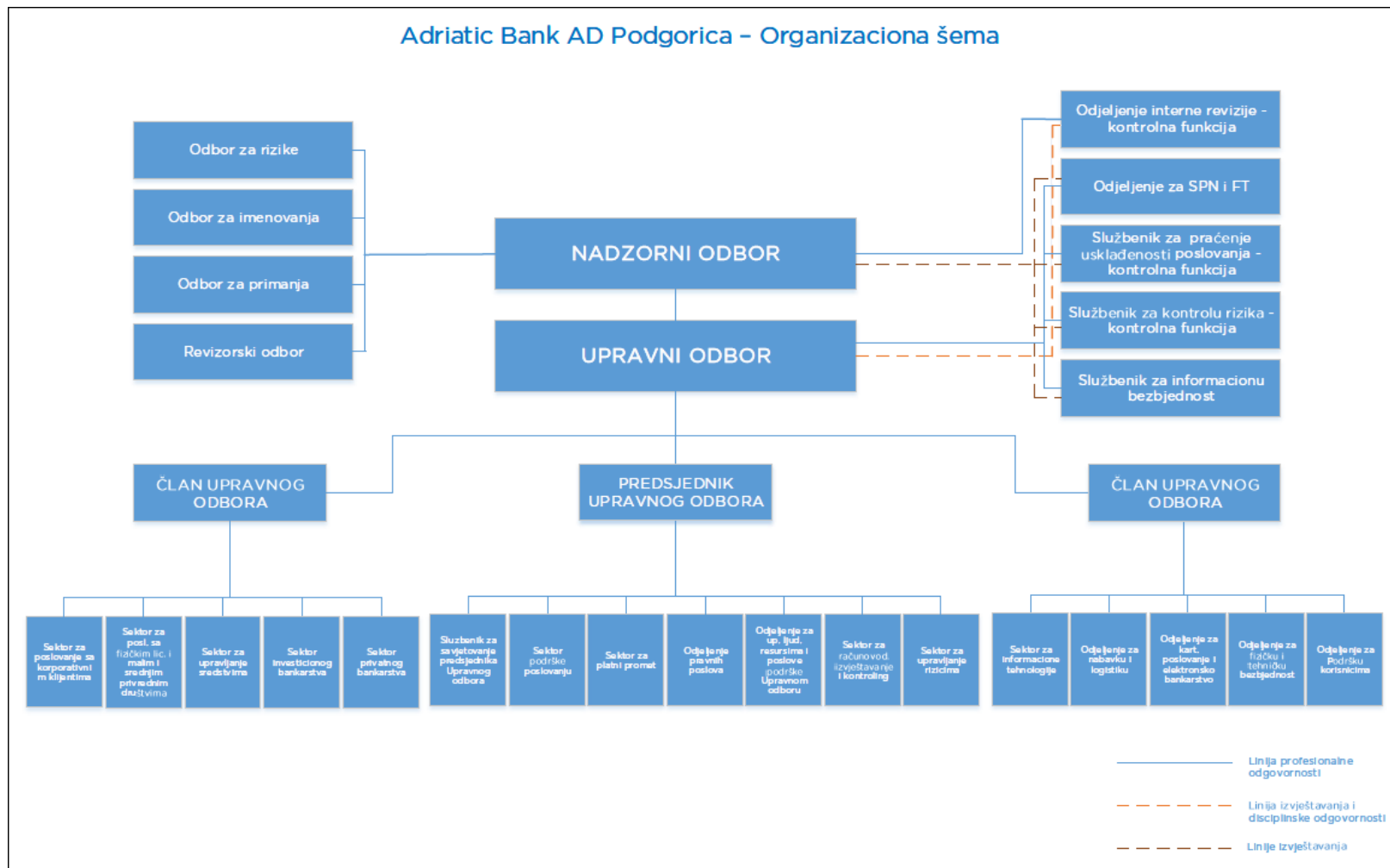
Grafikon 2. - Struktura zaposlenih

2. OPŠTE INFORMACIJE (Nastavak)

2.4. Organizaciona struktura Banke

Grafikon 3 – Organizaciona struktura banke

3. POSLOVANJE U 2023.GODINI

Tabela 6.- Pokazatelji poslovanja 2023.godina u 000 EUR –a

OPIS	2023	2022	Promjena %
1	2	3	4
BILANSNA AKTIVA	533.926	522.683	2,15%
BRUTO KREDITI	100.050	70.824	41,27%
Kreditni stanovništva	25.944	15.047	72,42%
Kreditni i pravnih lica	74.106	55.777	32,86%
Investicione HOV po amortizovanoj vrijednosti	233.812	142.358	64,24%
Investicione HOV po fer vrijednosti	39.978	36.629	9,14%
DEPOZITI KOMITENATA	484.577	496.587	-2,42%
Depoziti stanovništva	312.372	374.125	-16,51%
Depoziti pravnih lica	172.205	122.463	40,62%
Ukupan kapital	35.513	17.165	106,89%
DOBITAK / GUBITAK IZ POSLOVANJA NAKON OPOREZIVANJA	15.720	7.116	120,92%
PARAMETRI PROFITABILNOSTI U %			
ROA - dobitak / bilansna aktiva %	2,94	1,36	116,27%
ROE – dobitak / ukupan kapital %	44,27	41,46	6,78%
NETO PRIHOD OD KAMATA	13.027	5.977	117,94%
NETO PRIHOD OD NAKNADA I PROVIZIJA	6.575	5.612	17,16%
BROJ ZAPOSLENIH	76	58	31,03%
Aktiva po uposlenom u 000 EUR	7.025	9.012	-22,04%
OPERATIVNI RASHODI	(8.157)	(5.383)	51,52%
POKAZATELJI			
Koeficijent ukupnog kapitala (TCR) - min 8%	21,30	21,56	-1,21%
POKAZATELJ LIKVIDNOSTI %	1,58	5,76	-72,55%
GOTOVINA U 000 EUR-a	148.382	267.388	-44,51%
Prihodi od kamata / kamatonosna aktiva %	3,65	2,89	26,38%
Prihod od kamata /ukupna aktiva %	2,61	1,33	96,22%
Rashodi kamata / kamatonosna pasiva %	0,18	0,19	-5,50%
Oper. rashodi / ukupni rashodi %	51,77	52,01	-0,47%
Likvidna aktiva / depoziti %	28,49	52,61	-45,84%
Likv. aktiva / ukupna aktiva %	25,86	49,98	-48,26%
Likv.aktiva / kratk.obaveze %	30,89	57,30	-46,09%

4. REGULATORNI ZAHTJEVI U 2023.GODINI

Tabela 7.- Propisani pokazatelji poslovanja na dan 31.12.2023.godine

R. Br.	OPIS	31.12.2023	31.12.2022
1	Regulatorni kapital	24.369	15.966
2	Osnovni kapital (Tier 1)	24.369	15.966
3	Redovni osnovni kapital (CET 1)	24.369	15.966
4	Koeficijent redovnog osnovnog kapitala (CET1) - min 4,5%	23,10%	21,56%
5	Koeficijent osnovnog kapitala (Tier 1) - min 6%	23,10%	21,56%
6	Koeficijent ukupnog kapitala (TCR) - min 8%	23,10%	21,56%
7	Koeficijent finansijskog leveridža - min 3%	4,51%	3,00%
8	Zbir velikih izloženosti	206,92%	243,85%
9	Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica (više od 10% osnovnog kapitala)	23,86%	19,59%
10	Ukupna izloženost prema licima povezanim sa Bankom	32,83%	30,33%
11	Iznosi rizikom ponderisanoj izloženosti kreditnom riziku, kreditnom riziku druge ugovorne strane i slobodne isporuke	88.092	74.048
12	Ukupan iznos izloženosti pozicijskom, deviznom i robnom riziku	1.550	-
13	Ukupan iznos izloženosti operativnom riziku	15.872	6.846
14	Koeficijent likvidne pokrivenosti (%)	385%	1015%
15	Dnevni koeficijent likvidnosti na 31. decembar (miminalna vrijednost 0,9)	1,58	5,76
16	Dekadni koeficijent likvidnosti za dekadu koja završava 31. decembra (miminalna vrijednost 1)	1,62	5,52
17	Ukupno stanje u svim stranim valutama	(1.475)	47

5. BILANS STANJA ZA 2023.GODINU

5.1. Bilans stanja Banke na dan 31. decembar 2023.godine

Tabela 8. - Aktiva Banke na dan 31.decembar 2023.godine u 000 EUR –a

AKTIVA BANKE	31. decembra 2023.	31. decembra 2022	Index (2023/2022)
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	112.484	250.517	0,45
Kreditni i potraživanja od banaka	46.897	25.606	1,83
Kreditni i potraživanja od klijenata	96.375	64.794	1,49
Investicione HOV koje se drže do dospijanja	233.454	141.958	1,64
Investicione HOV koje se vode po fer vrijednosti	39.978	36.629	1,09
Ostala finansijska potraživanja	11	11	1,05
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	150	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.119	1.039	1,08
Pravo korišćenja	720	649	1,11
Nematerijalna sredstva	913	79	11,59
Odložena poreska sredstva	475	943	0,50
Ostala potraživanja	1.350	460	2,94
UKUPNA SREDSTVA	533.926	522.683	1,02
OBAVEZE			
Depoziti banaka	-	-	-
Depoziti klijenata	484.577	496.587	0,98
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	4.193	3.176	1,32
Obaveze za dugoročni zakup	754	675	1,12
Rezerve	407	436	0,93
Tekuće poreske obaveze	2.704	648	4,17
Odložene poreske obaveze	42	3	14,06
Ostale obaveze	5.736	3.993	1,44
UKUPNE OBAVEZE	498.413	505.518	0,99
KAPITAL			
Akcijski kapital	11.945	11.945	1,00
Neraspoređena dobit	26.250	10.530	2,49
Efekt primjene MSF19	(71)	(71)	1,00
Ostale rezerve	(2.611)	(5.239)	0,50
UKUPAN KAPITAL	35.513	17.165	2,07
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE	533.926	522.683	1,02
VANBILANSNA EVIDENCIJA	220.150	153.148	1,44

5. BILANS STANJA ZA 2023.GODINU (Nastavak)

5.1. Bilans stanja Banke na dan 31. decembar 2023.godine (Nastavak)

Bilansna aktiva Banke je u 2023. godini iznosila EUR 533.926 hiljada. Krediti klijentima su iznosili EUR 96.375 hiljada i kreditni portfolio čini 18% ukupne aktive Banke. Ostvaren je rast od 49% u odnosu na prethodnu godinu.

Na dan 31. decembra 2023. godine hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti iznose EUR 233.454 hiljada (44% ukupne aktive Banke) i hartije od vrijednosti koje se vode po fer vrijednosti iznose EUR 39.978 hiljada (7% ukupne aktive Banke) i sastoje se iz sljedećeg:

Investicione HOV koje se drže do dospelja	236.067
Investicione HOV koje se vode po fer vrijednosti	45.000
Neamortizovana premija/diskont	(8.118)
Potraživanja za kamatu	840
Ispravka vrijednosti hartija od vrijednosti	(357)
	273.432

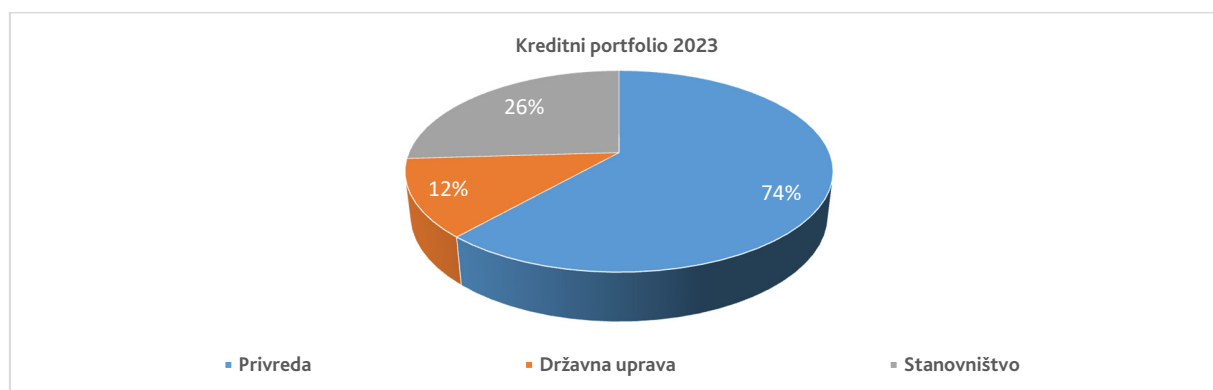
Pored plasmana komitentima, značajnije učešće u aktivi čine novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banka, kao i potraživanja od banaka (30%).

5.2. Dati krediti komitentima na dan 31. decembar 2023. godine

Tabela 9. - Krediti komitentima na dan 31. decembar 2023.godine u 000 EUR

R.BR.	OPIS	31. decembra 2023.	31. decembra 2022.	Index
I	BRUTO KREDITI KOMITENTIMA	100.123	68.299	1,47
1	Privreda	61.647	49.513	1,25
2	Državna uprava	12.492	3.712	3,36
3	Stanovništvo	25.985	15.074	1,72
II	Ispravke vrijednosti krediti	(3.748)	(3.505)	1,07
I+II	NETO KREDITI	96.375	64.794	1,49

Grafikon 4.- Krediti komitentima - 2023

Ukupni krediti komitentima Banke, na dan 31. decembar 2023. godine, iznose EUR 96.375 hiljada (31. decembar 2022: EUR 64.794 hiljada), od čega su plasmani stanovništvu EUR 25.769 hiljada, a privredi EUR 58.170 hiljada i državnoj upravi EUR 12.435 hiljada.

5. BILANS STANJA ZA 2023.GODINU (Nastavak)

5.2. Dati krediti komitentima na dan 31. decembar 2023. godine (Nastavak)
Tabela 10.- Pregled plasmana Banke do 31.12.2023. godine u 000 EUR

Vrsta plasmana	2023	% učešća	2022	% učešća
Bilansne stavke				
Kredit i potraživanja od banaka	47.350	11%	25.708	9%
Kratkoročni krediti	8.528	2%	10.099	4%
Dugoročni krediti	82.033	19%	50.578	19%
Dospjeli krediti	9.489	2%	7.647	3%
Kamatna i druga potraživanja i vremenska razgraničenja	73	0%	(25)	0%
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	233.811	56%	142.358	52%
Investicione HOV koje se vode po fer vrijednosti	39.978	9%	36.629	13%
Ukupno bilansna izloženost kreditnom riziku	421.262	100%	272.994	100%
Vanbilansne stavke				
Odobrene garancije	12.532	75%	12.699	71%
Nepovučene kreditne linije	4.093	25%	5.219	29%
Ukupno vanbilansna izloženost kreditnom riziku	16.625	100%	17.918	100%
Ukupna izloženost kreditnom riziku	437.887		290.912	

U strukturi plasmana Banke, dominantno je učešće hartija od vrijednosti koje se drže do dospjeća .

Tabela 11 - Pregled ukupne izloženosti po nosiocima na 31.12.2023.g. u 000 EUR:

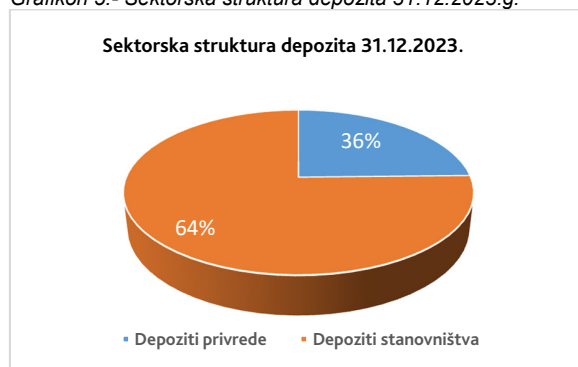
Vrsta plasmana	2023	% učešća	2022	% učešća
Banke, nerezidenti	45.690	10,8%	22.629	8,3%
Banke, rezidenti	1.660	0,4%	3.079	1,1%
Ostale finansijske institucije	847	0,2%	503	0,2%
Vlada Crne Gore - Ministarstvo finansija	12.492	3,0%	3.712	1,4%
Privredna društva u državnom vlasništvu	460	0,1%	489	0,2%
Privredna društva u privatnom vlasništvu	51.226	12,2%	42.782	15,7%
Privredna društva u privatnom vlasništvu, nerezidenti	9.113	2,2%	5.703	2,1%
Preduzetnici	5	0,0%	35	0,0%
Fizička lica, rezidenti	11.781	2,8%	5.548	2,0%
Fizička lica, nerezidenti	14.176	3,4%	9.437	3,5%
Kartice fizička lica, rezidenti	10	0,0%	2	0,0%
Kartice fizička lica, nerezidenti	13	0,0%	87	0,0%
Vlada Crne Gore - drzavne obveznice i EU obveznice	273.789	65,0%	178.987	65,6%
Ukupna izloženost kreditnom riziku	421.262	100%	272.994	100%

5. BILANS STANJA ZA 2023.GODINU (Nastavak)

5.3. Pasiva Banke na dan 31. decembar 2023.godine

U strukturi pasive ukupni depoziti komitenata, sa obračunatom neisplaćenom pripadajućom kamatom na 31.decembar 2023.godine, učestvuju sa 91% i iznose EUR 484.577 hiljada (2022: EUR 496.587 hiljada).

Grafikon 5.- Sektorska struktura depozita 31.12.2023.g.

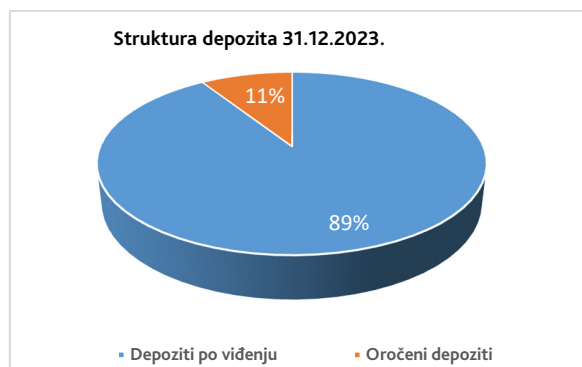

Sektorska struktura depozita na kraju 2023. godine, ukazuje da depoziti stanovništva čine 64% ukupne depozitne baze, odnosno EUR 312.372 hiljada (2022: EUR 374.124 hiljada).

Depoziti privrede čine 36% ukupnih depozita Banke, odnosno EUR 172.205 hiljada (2022: EUR 122.463 hiljada).

Veće učešće depozita stanovništva rezultat je programa ekonomskog državljanstva. Intenziviranje aktivnosti na prikupljanju depozita kako bi se obezbijedila diversifikacija izvora finansiranja i model samofinansiranja.

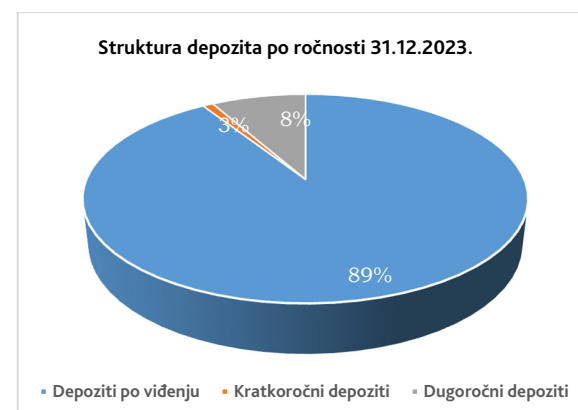
Grafikon 6.- Struktura depozita 31.12.2023.g. po vrsti

Depoziti po viđenju na kraju 2023. godine iznose EUR 433.346 hiljada (2022: EUR 451.463 hiljada) odnosno 89% ukupnih depozita, dok su oročeni depoziti EUR 51.231 hiljada (2022: EUR 45.124 hiljada) odnosno 11% depozita Banke.

Kamatne stope Banke na oročene depozite su iznad prosječnih kamatnih stopa na oročene depozite.

Grafikon 7.- Ročna struktura depozita 31.12.2023.g.

Ročna struktura depozita na kraju 2023. godine, ukazuje da dugoročni depoziti čine svega 11% ukupnih depozita, odnosno EUR 37.491 hiljada (2020: EUR 40.633 hiljada).

Kratkoročni i depoziti po viđenju čine 89% ukupnih depozita Banke, odnosno EUR 447.086 hiljada (2022: EUR 455.954 hiljada).

5. BILANS STANJA ZA 2023.GODINU (Nastavak)

5.4. Promjene na kapitalu do 31.decembra 2023. godine

Na dan 31. decembra 2023. godine akcijski kapital Banke čini 298.625.000 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 0,04.

Tabela 12 - Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2023.godine

Ime i prezime/naziv kompanije	31. decembar 2023.		
	broj akcija	Iznos u EUR	% učešća
Adriatic Capital LLC, Wilmington, Delaware, Sjedinjene Američke Države	298.625.000	11.945.000,00	100%
	298.625.000	11.945.000,00	100%

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka mora da u svakom trenutku ima iznos kapitala koji je adekvatan vrsti, obimu i složenosti poslova koje obavlja i rizicima kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Banka je dužna da u svakom trenutku ispunjava sledeće kapitalne zahtjeve:

- 1) koeficijent adekvatnosti redovnog osnovnog kapitala od 4,5%;
- 2) koeficijent adekvatnosti osnovnog kapitala od 6%;
- 3) koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala od 8%.

Regulatorni kapital kreditne institucije ni u jednom trenutku ne smije da bude manji od iznosa minimalnog inicijalnog kapitala koji je zahtijevan u vrijeme izdavanja dozvole za rad kreditne institucije. Zakon o kreditnim institucijama („Sl. list CG“ br. 72/19, 82/20 i 8/21) definiše inicijalni iznos kapitala banke koji ne može biti niži 7,5 miliona.

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o kreditnim institucijama (Sl. list RCG“ br. 72/19, 82/20 i 8/21) i propisima Centralne banke Crne Gore.

Koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala Banke je na dan 31. decembra 2023. godine iznosio 23,10%.

Na 31. decembar 2023. godine nivo sopstvenih sredstva Banke je iznad propisanog minimuma od EUR 7.500 hiljada i iznosi EUR 20.369 hiljada (31. decembar 2022. EUR 15.966 hiljade).

Na dan 31. decembra 2023. godine kapital Banke je iznad propisanog minimuma. Na dan 31. decembra 2023. godine novčani kapital Banke je iznad propisanog minimuma.

5. BILANS STANJA ZA 2023.GODINU (Nastavak)

5.4. Promjene na kapitalu do 31.decembra 2023. godine (Nastavak)

Tabela 13.- Promjene na kapitalu Banke

Pozicija	Akcijski kapital	Akumulirani dobitak/ gubitak	Ostale rezerve	UKUPNO
Stanje na dan 31.decembra 2021. godine	9.445	3.343	188	12.976
Emisija akcija	2.500	-	-	2.500
Dobitak tekuće godine	-	7.116	-	7.116
Efekti promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere kroz ostali ukupni rezultat	-	-	(5.427)	(5.427)
Stanje na dan 31.decembra 2022 godine	11.945	10.459	(5.239)	17.165
Emisija akcija	-	-	-	-
Dobitak tekuće godine	-	15.720	-	15.720
Efekti promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere kroz ostali ukupni rezultat	-	-	2.628	2.628
Stanje na dan 31.decembra 2023 godine	11.945	26.179	(2.611)	35.513

5.5. Vanbilansna evidencija Banke

Vanbilansna evidencija banke na 31. decembar 2023.godine sastoji se od potencijalnih obaveza Banke i ostatka vanbilansa koji se odnosi na evidenciju primljenih kolaterala za kreditna potraživanja i potencijalne obaveze banke.

Tabela 14.- Vanbilansna evidencija Banke

U hiljadama EUR	31. decembra 2023.	31. decembra 2022.
Potencijalne obaveze Banke	16.625	17.918
Neopozive obaveze za davanje kredita	4.093	5.219
Izdate garancije	12.532	12.699
-Izdate plative garancije	4.118	3.622
-Izdate činidbene garancije	7.802	8.650
-ostale garancije	612	427
Ostali vanbilans iz koga ne proizilaze obaveze	203.523	135.230
Kolateral po osnovu potraživanja	195.089	122.642
Evidentna kamata	163	119
Ostale stavke vanbilansne izloženosti banke	8.273	12.469
Ukupno	220.150	153.148

Vanbilansna izloženost Banke na 31.decembar 2023.godine iznosi EUR 16.625 hiljada, od čega EUR 4.093 hiljada (25%) predstavljaju odobreni neiskorišćeni krediti dok EUR 12.532 hiljada (75%) predstavljaju odobrene garancije.

6. BILANS USPJEHA ZA 2023. GODINU

6.1. Bilans uspjeha za 2023.godinu

Tabela 15.- Bilans uspjeha

U hiljadama EUR:	2023.	2022.	Index (2023/2022)
Prihodi od kamata	13.376	6.743	198%
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	546	203	269%
Rashodi od kamata	(895)	(968)	92%
NETO PRIHODI OD KAMATA	13.027	5.977	218%
Prihodi od naknada i provizija	9.912	7.654	129%
Rashodi naknada i provizija	(3.337)	(2.042)	163%
NETO PRIHODI OD NAKNADA	6.575	5.612	117%
Neto dobiti od kursnih razlika	10.398	3.517	296%
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	-	-	-
Troškovi zaposlenih	(4.860)	(2.876)	169%
Opšti i administrativni troškovi	(5.796)	(2.269)	255%
Troškovi amortizacije	(348)	(239)	146%
Ostali rashodi	(9)	(3)	295%
Ostali prihodi	101	8	1308%
Troškovi obezvrjeđenja	(611)	(1.957)	31%
Troškovi rezervisanja	-	-	-
OPERATIVNI PROFIT	18.478	7.770	238%
Porez na dobit	(2.758)	(654)	421%
NETO PROFIT	15.720	7.116	221%

6.2. Prihodi i rashodi od kamate

Tabela 16. - Prihodi i rashodi od kamata u 000 Eur-a

Prihodi i rashodi kamata	2023.	2022.
Prihodi od kamata		
Depoziti kod:		
- inostranih banaka	338	69
Kredit:		
- privrednim društvima u privatnom vlasništvu	2.119	1.939
- finansijske institucije	52	21
- Vlada Crne Gore	128	150
- privrednim društvima u državnom vlasništvu	-	6
- preduzetnicima	1	2
- fizičkim licima	1.073	615
- kamata na obezvrjeđene plasmane	546	203
	4.256	3.006
Naknade za odobravanje kredita	180	169
Kamate na hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	8.347	2.595
Kamate na hartije od vrijednosti koje se vode po FV kroz ostali ukupni rezultat	1.139	1.177
Ukupni prihodi od kamata	13.922	6.946
Rashodi kamata		
Hartije od vrijednosti:		
- Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	54
	-	54
Depoziti:		
-Vlada Crne Gore	64	62
- privrednim društvima u državnom vlasništvu	10	5
- privrednim društvima u privatnom vlasništvu	197	207
- fizičkim licima	571	602
	841	876
- Pozajmice Investiciono-razvojni fond (IRF)	22	10
- Dugoročni zakup Capital Plaza	32	28
Ukupni rashodi kamata	895	968
Neto prihod od kamate	13.027	5.977

6. BILANS USPJEHA ZA 2023. GODINU (Nastavak)

6.2. Prihodi i rashodi od kamate (Nastavak)

Iz pregleda prihoda od kamata po kreditima može se uočiti da najveće učešće po nosiocima imaju prihodi od kamata privrednih društava u privatnom vlasništvu i fizičkih lica što je razumljivo imajući u vidu strukturu portfolija Banke. U toku 2023.godine je evidentno i povećanje prihoda od kamata na hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća kao posljedica značajnog porasta ulaganja u ovaj oblik aktive.

6.3. Prihodi i rashodi od naknada

Tabela 17. - Prihodi i rashodi od naknada u 000 Eur-a

Prihodi i rashodi od naknada	2023.	2022.
Prihodi od naknada:		
Platni promet u zemlji	2.695	2.382
Platni promet u inostranstvu	5.621	4.489
Odobrene garancije	170	119
Kartice	989	482
Investiciono bankarstvo	86	140
Ostalo	351	43
Ukupni prihodi od naknada	9.912	7.654
Rashodi naknada:		
Naknade Centralnoj banci Crne Gore	134	295
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	875	674
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	701	300
Naknade za kartično poslovanje	543	253
Naknade za elektronsko bankarstvo	67	24
Investiciono bankarstvo	28	48
Doprinos za sanaciju banaka	206	130
Ostalo	783	319
Ukupni rashodi naknada	3.337	2.042
Neto prihod od naknada	6.575	5.612

Ostvareni neto dobitak od naknada u toku 2023.godine predstavlja nastavak pozitivnog poslovanja u ovom segmentu. Osim za investiciono bankarstvo, sve ostale vrste prihoda od naknada su zabilježile rast u ovoj godini, posebno platni promet i kartičarstvo. Iz pregleda se zaključuje da su povećani troškovi naknada za Fond za zaštitu depozita zbog povećanja nivoa depozita, kao i naknada za kartično poslovanje i ostalih naknada. Naknade za prekončna salda su ukinute tokom 2022.godine čime se ovaj rashod umanjio u odnosu na prethodnu godinu, dok smanjenje troškova naknada imamo i za investiciono bankarstvo.

6. BILANS USPJEHA ZA 2023. GODINU (Nastavak)
6.4. Operativni rashodi
Tabela 18.- Operativni rashodi u 000 Eur-a

Operativni rashodi	2023.	2022.
Troškovi zaposlenih		
Neto zarade	3.661	1.995
Porezi, prirezi i doprinosi na zarade	1.044	788
Ostale neto naknade zaposlenima	9	3
Ugovori o djelu (bruto)	-	3
Troškovi rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmore	35	11
Troškovi rezervisanja za otpremnine	48	(3)
Putni troškovi i dnevnice	42	45
Obuka zaposlenih	21	33
Ukupni troškovi zaposlenih	4.860	2.876
Ostali administrativni troškovi		
Troškovi zakupa	101	55
Troškovi eksternih kontrola	413	292
Troškovi obezbjeđenja	46	22
Reklamiranje i marketing	274	172
Advokatske usluge	17	3
Troškovi licenci i održavanja softvera	435	219
Troškovi održavanja objekata, opreme, IT opreme, bankomata	121	99
Troškovi održavanja vozila i registracija	7	6
Konsultantske usluge	751	685
Troškovi električne energije i goriva i komunalnih usluga	24	22
Kancelarijski materijal	20	24
Troškovi komunikacionih mreža	50	45
Troškovi pretplata	66	57
Telefon	16	12
Članski doprinos udruženju banaka	16	16
Osiguranje	30	21
Troškovi reprezentacije	28	19
Čišćenje	24	16
Troškovi vezani za HOV	212	105
Troškovi provizija posrednika	2.856	-
Razni troškovi	290	379
Ukupni ostali administrativni troškovi	5.796	2.269
Troškovi amortizacije	348	239
Ukupno operativni rashodi	11.004	5.383

Operativni i ostali poslovni rashodi u 2023 iznose EUR 11.004 hiljada od čega EUR 4.860 hiljada, odnosno 44% predstavlja troškove zaposlenih (2022: EUR 5.383 hiljada).

7. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Adriatic Bank A.D. vodi svoju politiku ekološki svjesno i angažovano, u skladu sa Zakonom o životnoj sredini ("Službeni list Crne Gore", br. 52/16, 79/19 i 73/19), Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 75/18) i Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu (Službeni list Republike Crne Gore", br. 80/05, Službeni list Crne Gore", br. 73/10, 40/11, 59/11, 52/16).

U skladu sa članom 9 Zakona o životnoj sredini, Banka obavlja sledeće aktivnosti na obezbijedenju zaštite životne sredine:

- Održivo korišćenje prirodnih resursa, dobara i energije;
- Uvođenje energetski efikasnijih tehnologija i korišćenje obnovljivih prirodnih resursa;
- Upotreba proizvoda, procesa, tehnologija koji manje ugrožavaju životnu sredinu;
- Preduzimanje mjera prevencije i otklanjanja posljedica ugrožavanja i štete po životnu sredinu;
- Druge mjere u skladu sa zakonom.

Banka nije, shodno kriterijumima definisanim Zakonom, prepoznata kao zagađivač i po tom osnovu ne plaća nikakve kazne ili penale. Takođe, u doglednoj budućnosti ne planira nikakav projekat koji bi mogao da ima negativanm uticaj na životnu sredinu.

U skladu sa Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu, ukoliko određeni projekat ili poslovna aktivnost koja bude planirana od strane banke, može ili će imati uticaj na životnu sredinu, obezbijediće se saglasnosti nadležnog organa na elaborat o procjeni uticaja ili odluke da nije potrebna procjena uticaja na životnu sredinu.

8. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

U skladu sa usvojenim budžetom Banke, napravljena je sljedeća projekcija finansijskog rezultata za period 2024-2026:

Tabela 19.- Planirani bilans uspjeha za period 2024-2026:

Planirani Bilans uspjeha				
u hiljadama EUR	Ostvareno	Planirano		
	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2025	31.12.2026
Prihod od kamate	13.922	16.266	18.679	20.235
Rashodi kamate	(895)	(1.269)	(1.585)	(1.791)
Neto prihod od kamate	13.027	14.996	17.095	18.444
Prihodi od naknada	9.912	10.512	11.397	12.508
Rashodi naknada	(3.337)	(3.638)	(4.350)	(4.948)
Neto prihod od naknada	6.575	6.875	7.048	7.561
Neto prihod od kursnih razlika	10.398	4.450	4.450	4.450
Gubici od umanjenja vrijednosti	(611)	(2.769)	(2.698)	(3.157)
Neto bankarski prihod	29.389	23.552	25.894	27.298
Troškovi zaposlenih	(4.860)	(5.330)	(5.704)	(6.018)
Troškovi amortizacije	(348)	(1.141)	(1.507)	(1.626)
Ostali rashodi	(5.704)	(3.683)	(4.066)	(4.503)
Ukupni operativni troškovi	(10.912)	(10.154)	(11.277)	(12.148)
Profit/(gubitak) prije poreza	18.478	13.398	14.617	15.150
Porez na dobit	(2.758)	(1.962)	(2.145)	(2.224)
Profit/(gubitak)nakon poreza	15.720	11.436	12.473	12.925

Period koji je pokriven planom podrazumijeva kontinuiran rad na proširenju baze klijenata. Plan je ostvariti bliske poslovne odnose sa klijentima, razumjeti njihove poslovne aktivnosti i finansijske potrebe, kako bi ih mogli podržati u poslovnim zahtjevima – kreditima za likvidnost, kreditima za osnovna sredstva, garancijama, akreditivima itd.

8. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ (Nastavak)
Tabela 20 - Planirani bilans stanja za period 2024 do 2026:

Planirani Bilans stanja				
u hiljadama EUR	Ostvareno	Planirano		
	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2025	31.12.2026
Sredstva				
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	138.773	119.568	135.981	149.749
Obavezna rezerva	20.608	29.702	32.647	36.835
Hartije od vrijednosti koje se vode po amortizovanoj vrijednosti	233.454	307.390	357.783	402.501
Hartije od vrijednosti koje se vode po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	39.978	40.867	28.418	29.481
Kreditni dati klijentima neto	96.375	122.150	147.641	174.460
Nematerijalna sredstva	913	2.584	2.584	2.262
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.119	2.196	2.071	1.893
Pravo korišćenja	721	2.695	2.302	1.910
Ostala sredstva	1.985	1.569	1.724	1.948
Ukupna sredstva	533.926	628.721	711.151	801.039
Obaveze				
Depoziti klijenata	484.577	572.470	646.927	729.754
Pozajmice	4.188	3.680	3.157	2.629
Obaveze za dugoročni zakup	754	2.748	2.387	2.010
Ostale obaveze	8.894	6.341	7.143	6.644
Ukupne obaveze	498.413	585.239	659.614	741.037
Kapital				
Akcijski kapital	11.945	11.945	11.945	11.945
Profit / (gubitak) tekuće godine	15.720	11.436	12.473	12.925
Ostale rezerve	(2.611)	(2.243)	(1.661)	(1.121)
Akumulirani rezultat	10.459	22.344	28.781	36.253
Ukupan kapital	35.513	43.482	51.537	60.002
Ukupno kapital i obaveze	533.926	628.721	711.151	801.039

Tabela 21 – Ostali bitni projektovani pokazatelji za period 2024 do 2026:

Bilans stanja	Dec.23	Dec.24	Dec.25	Dec.26
Kamatonosna aktiva	148.633	181.455	197.547	229.137
Kamatonosna pasiva	488.765	576.150	650.085	732.383
% kamatonosne aktive u ukupnoj aktivi	28%	29%	28%	29%
% kamatonosne pasive u ukupnoj pasivi	92%	92%	91%	91%
Prihod od kamate	13.922	16.266	18.679	20.235
Rashodi kamate	(895)	(1.269)	(1.585)	(1.791)
Kredit/depoziti (L/D ratio)	28%	28%	27%	28%
CIR (cost/Income ratio)	56%	46%	47%	47%
ROE	44%	26%	24%	22%

9. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

Istraživačko razvojni poslovi Banke dominantno se odnose na istraživanja i analize bankarskog tržišta i druge analize potrebne za donošenje odluka, te poslovnih i razvojnih planova koji su u funkciji ostvarenja strateških ciljeva Banke.

Ključne vrijednosti i garancija ostvarenja deklariranih poslovnih ciljeva Banke jesu njeni zaposleni koji posjeduju potrebne kvalifikacije i informatičko - tehnološku osnovu za kvalitetno obavljanje bankarskih poslova. S tim u vezi, kontinuirana edukacija, stručno usavršavanje i unapređenje vještina zaposlenih su stalni ciljevi Banke.

10. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA

Tokom 2023. godine Banka nije otkupljivala sopstvene akcije.

11. POSLOVNE JEDINICE

Na dan 31. decembra 2023. godine Banku čini Centrala sa sjedištem u Podgorici i tri filijale od kojih je jedna na adresi Cetinjska 9/1, Podgorica, druga u Tivtu a treća u Budvi.

12. PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA

Na osnovu podataka sadržanih u tačkama 5. i 6. BILANS STANJA I BILANS USPJEHA može se zaključiti da su na kraju poslovne 2023. godine za procjenu finansijskog položaja Banke od ključnog značaja sledeći finansijski instrumenti:

- Gotovina i sredstva kod CBCG;
- Krediti i potraživanja od banaka;
- Krediti i potraživanja od klijenata;
- Hartije od vrijednosti;
- Depoziti klijenata;
- Pozajmljena sredstva;
- Kapital.

13. CILJEVI, METODE I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA

Banka je u svom poslovanju najviše izložena kreditom riziku i time je najveći fokus dat na upravljanju i kontinuiranom razvoju i unapređenju upravljanja kreditnim rizikom, ali ne zanemaruje se uticaj drugih rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju kao što su rizik likvidnosti, operativni rizik, tržišni rizik, rizik zemlje i slično.

Strategija upravljanja rizicima predstavlja sveobuhvatan opšti dokument kojim se uređuje oblast upravljanja rizicima u Banci. U cilju efikasnijeg upravljanja rizicima, na operativnom nivou, Banka je razvila posebne politike i procedure za upravljanje rizicima koje su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Politike i procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Nadzorni odbor ima sveobuhvatnu odgovornost za uspostavljanje i nadzor nad okvirom za upravljanje rizicima. Nadzorni odbor je osnovao Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), Kreditni odbor i Odbor za rizike i reviziju.

Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima o čemu mjesečno izvještava Upravni odbor.

13. CILJEVI, METODE I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (Nastavak)

Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed neizvršenja obaveza dužnika prema Banci. Banka odobrava kredite u saglasnosti sa poslovnim politikom, usaglašavajući rokove dospijeca odobrenih kredita i politiku kamatnih stopa sa namjenom kredita i kreditnom sposobnošću dužnika.

Politika upravljanja kreditnim rizikom polazi od zakonske obaveze Banke propisane Zakonom o kreditnim institucijama i podzakonskim aktima, ali i od opšteprihvaćenih međunarodnih načela za upravljanje kreditnim rizikom i pozitivne prakse za procjenu kreditnog rizika.

Cilj politike je uspješno ostvarivanje Kreditne politike i Strategije upravljanja rizicima na način što će se preciznije utvrditi oblasti u kojima se vrši identifikacija izvora kreditnog rizika, metode za identifikaciju, metode i vremenski okviri za mjerenje kreditnog rizika, limiti i postupci kontrolisanja pojedinačnih i ukupnih izloženosti kreditnom riziku uz uvažavanje veličine Banke i složenosti proizvoda, način i dinamika izvještavanja i informisanja Nadzornog i Upravnog odbora o upravljanju kreditnim rizikom, kao i metode i vremenske okvire naknadne provjere kvaliteta upravljanja kreditnim rizikom.

Konkretno, upravljanje kreditnim rizikom pokriva dva glavna aspekta kreditnih aktivnosti:

- 1.) Prethodnu procjenu rizika koji se preuzima - prethodnom analizom, koja se formalizuje kreiranjem kreditnog fajla, koji odobravaju nadležni organi;
- 2.) Redovno praćenje plasmana, odnosno preuzetog rizika. Nakon odobrenja plasmana, Banka je izložena rizicima koji stalno evoluiraju u zavisnosti od stanja klijenta ili drugih internih ili eksternih faktora. Stoga je potrebno redovno pratiti rizike sa ciljem zaštite interesa Banke.

Upravljanje kreditnim rizikom obuhvata sve aspekte procjene rizika prije odobravanja plasmana, kao i praćenje plasmana do konačne otplate. Upravljanje izloženošću kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze po osnovu kamate i glavnice.

Banka je uspostavila sistem za praćenje plasmana na pojedinačnom i na portfolio nivou, kao i sistem za adekvatno rezervisanje i izdvajanje ispravki vrijednosti za kreditni rizik. Na ovaj način na vrijeme se identifikuju potencijalno problematični krediti i omogućava blagovremeno preduzimanje aktivnosti za naplatu. U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, granska koncentracija kredita, kao i koncentracija izloženosti najvećih dužnika, su predmet kontinuiranog praćenja.

Preuzete i potencijalne obaveze po osnovu kredita

Primarna svrha ovih instrumenta je da se obezbijedi da sredstva budu dostupna klijentu u skladu sa zahtjevima. Garancije i aktivirani akreditivi predstavljaju neopozive garancije Banke da će izvršiti plaćanje u slučaju da klijent ne može da ispuni svoje obaveze prema trećim stranama, i stoga nose isti kreditni rizik kao i krediti. Dokumentarni i komercijalni akreditivi – koji predstavljaju pisanu izjavu o obavezi Banke preuzetoi u ime klijenta, a kojom se trećem licu daje ovlašćenje da kod Banke vuče mjenice do iznosa dogovorenog posebnim uslovima – su obezbijedeni osnovnom isporukom robe na koju se odnose, te stoga, nose manji rizik nego direktna pozajmica.

Kreditni portfolio na kraju 2023.godine iznosi EUR 100.123 hiljada dok je vanbilansna izloženost EUR 16.625 hiljada, i klasifikacija ovih potraživanja data je u tabeli ispod.

Tabela 22 – Pregled izloženosti i ispravki vrijednosti na 31.12.2023:

R.BR.	O P I S	31.12.2023		31.12.2022	
	Kategorija	Izloženost	Ispravka vrijednosti	Izloženost	Ispravka vrijednosti
I	Bilans	100.123	3.749	70.799	3.525
1	A	61.954	241	33.409	156
2	B	31.350	1.536	27.835	1.082
3	C	5.254	758	8.386	1.272
4	D	349	144	-	-
5	E	1.216	1.069	1.169	1.014
II	Vanbilans	16.625	196	17.918	291

Na 31.decembar 2023.godine, ispravke vrijednosti su obračunate u skladu sa MSFI 9 i za bilansne izloženosti iznose EUR 3.749 hiljada, dok za vanbilansne izloženosti iznose EUR 196 hiljada.

13. CILJEVI, METODE I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (Nastavak)

Tržišni rizici

Banka trenutno nema i ne planira da ima trgovačku knjigu, te se konstatuje da, na 31. decembar 2023. godine, Adriatic bank nije izložena tržišnom riziku osim u dijelu tržišnog rizika koji je ograničen na devizni rizik.

Devizni rizik

Upravljanje deviznim rizikom je definisano Strategijom upravljanja rizicima, Sklonošću ka preuzimanju rizika (RAS) i Politikom upravljanja tržišnim rizicima. U ovim aktima je definisan način na koji banka identifikuje, mjeri, kontrolira i ublažava te nadzire devizni rizik. Mjerenje deviznog rizika se vrši primjenom GAP analize za devizni rizik, VAR analize i Stresnog testiranja, dok je kontrola uspostavljena kroz sistem limitiranja neto pozicije. Na dnevnoj osnovi Odjeljenje za upravljanje sredstvima prati i upravlja valutnim pozicijama, vodeći računa o iznosu i karakteru valutnih pozicija. Sektor za upravljanje rizicima na mjesečnoj osnovi izvještava Upravni odbor o uklađenosti sa internim sistemom limita u dijelu deviznog rizika.

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

Izloženost Banke riziku od promjena kursa valuta na 31. decembar 2023. godine je bila niska, sa ukupnom otvorenom pozicijom od EUR 1.475 hiljada. Saldo duge pozicije u stranoj valuti, u eurskoj protivvrijednosti, na 31. decembar 2023. godine iznosio je EUR 28.227 hiljada i kratke EUR 29.702 hiljada.

Rizik od promjene kamatnih stopa

Upravljanje rizikom kamatne stopa iz bankarske knjige je definisano Strategijom upravljanja rizicima, Sklonošću ka preuzimanju rizika (RAS) i Politikom upravljanja rizikom kamatne stopa iz pozicija kojima se ne trguje. Kamatni rizik iz pozicija kojima se ne trguje je rizik koji nastaje kao posljedica mogućih promjena u kamatnim stopama koje utiču na poslove kreditne institucije koji se vode u knjizi iz pozicija kojima se ne trguje. Za potrebe mjerenja kamatnog rizika Banka koristi: GAP analizu, Ekonomsku vrijednost kapitala EVE, Stresno testiranje. Podvrste kamatnog rizika iz pozicija kojima se ne trguje :

- rizik ročne neusklađenosti kamatnih stopa (engl. gap risk),
- bazni rizikom rizik (engl. basis risk),
- rizik opcije (eng. option risk).

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2023. godine:

Tabela 23 - Kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke:

U hiljadama EUR	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	99.358	13.126	112.484
Kreditni i potraživanja od banaka	46.897	-	46.897
Kreditni i potraživanja od klijenata	96.375	-	96.375
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	233.454	-	233.454
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	39.978	-	39.978
Ostala finansijska sredstva	-	11	11
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	150	150
Odložena poreska sredstva	-	475	475
Ostala sredstva	-	1.350	1.350
Ukupna sredstva	516.062	15.112	531.174
OBAVEZE			
Depoziti klijenata	221.350	263.227	484.577
Pozajmice od ostalih klijenata	1.662	2.531	4.193
Ostale obaveze	-	6.490	6.490
Ukupno obaveze	223.012	272.248	495.260
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2023. godine	293.050	(257.136)	35.914
- 31. decembar 2022. godine	351.371	-334.886	16.485

13. CILJEVI, METODE I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (Nastavak)

Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)

Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2023. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

Tabela 24 – Rizik od promjene kamatnih stopa:

U hiljadama EUR	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
Kamatno osjetljiva aktiva						
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	99.358	-	-	-	-	99.358
Kreditni i potraživanja od banaka	46.897	-	-	-	-	46.897
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	-	80.703	30.371	43.269	79.111	233.454
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	39.978	39.978
Kreditni i potraživanja od klijenata	23.281	1.629	4.450	21.676	45.339	96.375
Ostala sredstva	-	-	-	-	-	-
Ukupno	169.536	82.332	34.821	64.945	164.428	516.062
% od ukupne kamatonosne aktive	32,85%	15,95%	6,75%	12,58%	31,86%	100,00%
Kamatno osjetljiva pasiva						
Kamatonosni depoziti klijenata	170.824	8.713	6.957	6.496	18.360	221.350
Kamtonosne pozajmice	36	18	22	84	1.502	1.662
Ukupno	170.860	18.731	6.979	6.580	19.862	223.012
% od ukupne kamatonosnih Obaveza	76,61%	8,40%	3,13%	2,95%	8,91%	100,00%
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:						
- 31. decembar 2023. godine	(1.324)	63.601	27.842	58.365	144.566	293.050
- 31. decembar 2022. godine	156.887	9.359	35.253	23.980	125.892	351.371
Kumulativni GAP:						
- 31. decembar 2023. godine	(1.324)	62.277	90.119	148.484	293.050	
- 31. decembar 2022. godine	156.887	166.246	201.499	225.479	351.371	

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka.

Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospjeću obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kursa.

Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija i preuzetih obaveza su na kraju 2023.godine iznose EUR 16.625 hiljada.

Na dan 31.decembra 2023. godine Banka je upravljala rizikom likvidnosti u skladu sa usvojenom Strategijom upravljanja rizicima, Sklonošću ka preuzimanju rizika (RAS), Politikom upravljanja rizikom likvidnosti i drugim aktima kojima je regulisano upravljanje rizikom likvidnosti. Za mjerenje rizika likvidnosti Banka koristi GAP analizu, stresno testiranje. Pored dnevnog praćenja rizik likvidnosti se prati na desetodnevnoj i mjesečnoj osnovi kroz sistem izvještavanja supervizora i Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom.

Po metodologiji CBCG za pokazatelj likvidnosti uzima se odnos potraživanja, likvidnih sredstava (gotovina, žiro račun, čekovi, sredstva na računima kod domaćih banaka, sredstva kod agenata platnog prometa, sredstva na računima kod ino banaka - depoziti po viđenju i obavezna rezerva) i dospjele obaveze (obaveze po primljenim kreditima, obaveze po kamatama i naknadama, obaveze po oročenim depozitima, 20% depozita po viđenju, 10% odobrenih a neiskorišćenih neopozivih kreditnih obligacija - kreditne linije, ostale dospjele obaveze).

13. CILJEVI, METODE I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (Nastavak)

Rizik likvidnosti (Nastavak)

Obračun dnevnog pokazatelja likvidnosti na 31. decembar 2023. godine je prikazan u narednoj tabeli:

Tabela 25 – Pokazatelj likvidnosti 31. decembar 2023:

R.br.	OPIS	IZNOS u 000 EUR
I	Likvidna sredstva/potraživanja	138.205
1	Gotovina	4.133
2	Sredstva na računu za poravnanje kod Centralne banke	79.852
3	Ostala novčana potraživanja	-
4	Sredstva na računima kod domaćih banaka (depoziti po viđenju)	1.660
5	Sredstva kod agenata platnog prometa	8.018
6	Sredstva na računima kod inobanaka (depoziti po viđenju)	34.238
7	Obavezna rezerva kod CBCG (shodno važećoj odluci)	10.304
II	Dospjele obaveze za kredite i pozajmice	87.525
1	Dospjele obaveze po primljenim kreditima	-
2	Dospjele obaveze po kamatama i naknadama	5
3	Dospjele obaveze po oročenim depozitima	-
4	20% Depozita po viđenju	86.669
5	10% Odobrene a neiskorišćene, neopozive kreditne obligacije (kreditne linije)	409
6	Ostale dospjele obaveze	442
	SUFICIT / DEFICIT (I - II)	50.680
	Pokazatelj likvidnosti (I / II)	1,58

Banka je izložena dnevnim zahtjevima za povlačenje sredstava od strane komitenata, koji utiču na raspoloživa novčana sredstva sa tekućih računa i depozita. Banka nema potrebu da održava nivo novčanih sredstva da bi izašla u susret svim potencijalnim zahtjevima, procjenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospjelih sredstava može sa sigurnošću predvidjeti.

Ostali pokazatelji likvidnosti banke po kvartalima su dati u tabeli:

Tabela 26 – Pokazatelji likvidnosti:

Opis	31.12.2023	30.9.2023	30.6.2023	31.03.2023	31.12.2022
Likvidna aktiva	138.205	111.455	205.326	228.191	261.259
Ukupna aktiva	533.926	572.666	620.174	621.956	522.683
Kratkoročne obaveze	350.277	432.373	486.113	491.146	410.196
Likvidna aktiva / ukupna aktiva	25,88%	19,46%	33,11%	36,69%	49,98%
Likvidna aktiva / kratkorocne obaveze	39,46%	25,78%	42,24%	46,46%	63,69%
Koeficijent dnevne likvidnosti	1,58%	1,69%	3,10%	3,78%	5,76%
Odnos bruto kredita i depozita	20,65%	14,62%	14,26%	13,79%	14,26%

13. CILJEVI, METODE I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (Nastavak)
Rizik likvidnosti (Nastavak)
Tabela 27 - Ročna usklađenost sredstava i obaveza prema očekivanom dospjeću:

U hiljadama EUR	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka:							
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	91.890	-	-	-	-	-	91.890
Sredstva izdvojene obavezne rezerve	10.304	-	-	-	-	10.304	20.608
Kamatna potraživanja i ispravke vrijednosti	(14)	-	-	-	-	-	(14)
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti:							
potraživanja od banaka	43.950				3.400		47.350
potraživanja od klijenata	24.169	1.691	4.620	22.503	42.062	5.004	100.049
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	99.300	62.942	-	-	60.095	19.130	236.067
Ostala finansijska sredstva	11	-	-	-	-	-	11
Kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti*	(1.504)	(374)	(170)	(827)	(3.017)	(850)	(6.742)
Finansijska sredstva po po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat:							
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	30.000	15.000	45.000
kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti	-	-	-	-	(2.295)	(2.727)	(5.022)
Ostala sredstva	1.303	2	3	12	2	26	1.348
Ukupno	265.527	64.635	4.623	22.515	135.559	49.464	542.323
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti:							
Depoziti klijenata i banaka	221.747	96.664	6.112	20.286	138.746	316	483.871
Pozajmice od investiciono razvojnog fonda	36	18	22	84	1.948	2.080	4.188
Kamate i vremenska razgraničenja*	19	91	133	110	349	8	710
Ostale obaveze	1.875	2.724	46	311	1.479	169	755.242
Ukupno	223.658	99.406	6.180	20.681	142.173	2.565	494.663
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2023. godine	41.869	(34.771)	(1.557)	1.834	(6.614)	46.937	
- 31. decembra 2022. godine	41.261	(40.559)	(214)	9.559	(9.128)	30.328	
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2023. godine	41.869	7.098	5.541	7.735	761	47.660	
- 31. decembra 2022. godine	41.261	702	488	10.047	919	31.246	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2023. godine	0,19%	1,36%	1,05%	10,19%	0,14%	9,63%	
- 31. decembra 2022. godine	8,20%	0,14%	0,10%	2,00%	0,18%	6,21%	

*Kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravka vrijednosti prikazani su zasebno i ne čine zbir u tabeli za ročnu usklađenost finansijske aktive i finansijske obaveze prema preostalom ugovorenom roku dospjeća, u skladu sa izvještavanjem prema CBCG.

13. CILJEVI, METODE I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (Nastavak)

Operativni rizik

Upravljanje operativnim rizikom u Banci se sprovodi u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima, Sklonošću ka preuzimanju rizika (RAS) i Politikom za upravljanje operativnim rizicima kao i relevantnim procedurama, gdje je precizno definisan način identifikacije, ocjenjivanja i savladavanja, odnosno praćenje, upravljanje i davanje prijedloga mjera za otklanjanje izloženosti i posljedica nastalih po osnovu izloženosti operativnim rizicima.

Mjerenje, odnosno procjena operativnog rizika vrši se kroz kvantitativnu i/ili kvalitativnu procjenu idenifikovanog operativnog rizika. Pri tome, Banka vrši identifikaciju operativnih rizika, klasifikujući ih mjerenjem mogućeg finansijskog uticaja i učestalosti događaja koji mogu da prouzrokuju gubitke.

U cilju što efikasnijeg upravljanja operativnim rizikom organizacione jedinice su u obavezi da dostavljaju izvještaje o nastalim štetnim događajima i idenifikovanim operativnim rizicima za period izvještavanja.

U postupku identifikacije izvora operativnog rizika, Banka naročito voditi računa da identifikuje rizike koji proizilaze iz:

- neadekvatnog informacionog i drugih sistema u Banci;
- prekida u poslovanju i kvara sistema (na primjer: kvarovi vezani za informacionu tehnologiju, telekomunikacioni problemi, prekidi u radu i sl.);
- nemogućnosti adekvatnog integrisanja ili održivosti informacionih i drugih sistema, u slučaju statusnih promjena Banke;
- protivpravnog i neadekvatnog postupanja zaposlenih u banci, kao što su pokusaji pronevjera, pranja novca, neovlašćeni pristup računima klijenata, zloupotreba povjerljivih informacija, davanje lažnih ili pogrešnih informacija o stanju banke, neažurnost u izvršavanju poslova, greške pri unosu podataka, nepridržavanje dobrih poslovnih praksi u radu i sl.;
- angažovanja lica izvan Banke za obavljanje poslova za Banku;
- radnji, odnosno nečinjenja koja mogu uzrokovati sudske i druge sporove protiv Banke (pravni rizik);
- spoljnih protivpravnih radnji, kao što su krađa, neovlašćeni prenos sredstava, neovlašćeno ulaženje u bazu podataka, nezakonito pribavljanje dokumenata Banke i sl.;
- događaja koji se ne mogu predvidjeti, kao što su elementarne i druge nepogode, terorizam i sl.

Evidencija događaja podrazumijeva prikupljanje i analizu podataka o operativnim rizicima u poslovanju Banke koji su doveli do gubitaka. Shodno Politici za upravljanje operativnim rizikom, Banka je u 2023. godini inicirala procese samoprocjene rizika i kontrole, permanentne supervizije i scenario analize.

14. ADEKVATNOST KAPITALA

Sopstvena sredstva

Banka je dužna da javno objelodani informacije i podatke koji se odnose na iznos sopstvenih sredstava, i to:

- 1) sažete informacije koje sadrže glavne karakteristike svih stavki koje se uključuju u izračunavanje sopstvenih sredstava i njegovih elemenata;
- 2) iznos osnovnog kapitala, uz posebno javno objelodanjivanje svih stavki koje se uključuju u osnovni kapital i odbitnih stavki;
- 3) ukupni iznos dopunskog kapitala;
- 4) odbitne stavke od osnovnog i dopunskog kapitala, i
- 5) ukupna sopstvena sredstva, umanjena za odbitne stavke.

14. ADEKVATNOST KAPITALA (Nastavak)

Tabela 28 – pregled Regulatornog kapitala Banke na dan 31.12.2023. godinu u 000 EUR-a:

Red. br.	OPIS POZICIJE	IZNOS
1=1.1+1.2	REGULATORNI KAPITAL	24.369
1.1 = 1.1.1+1.1.2	OSNOVNI KAPITAL (Tier 1)	24.369
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL (CET 1)	24.369
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	11.945
1.1.1.1.1	plaćeni instrumenti kapitala	11.945
1.1.1.1.4	(-) sopstveni instrumenti redovnog osnovnog kapitala	0
1.1.1.2	Neraspoređena (zadržana) dobit	17.892
1.1.1.2.1	Neraspoređena (zadržana) dobit iz prethodnih godina	10.459
1.1.1.2.2	priznata dobit ili gubitak (tekuće godine)	7.433
1.1.1.2.2.1	dobit ili gubitak koji pripadaju vlasnicima matičnog društva (poz 22 iz BU)	15.720
1.1.1.2.2.2	(-) iznos dobiti ostvarene u toku tekuće godine ili dobiti ostvarene na kraju tekuće godine koji ne zadovoljava uslove za priznavanje	8.287
1.1.1.3	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit (ukupni ostali rezultat) - FVOCI	-2.611
1.1.1.3.2	dobici ili gubici nastali ponovnim vrednovanjem instrumenata raspoloživih za prodaju utvrđenih u skladu sa MSFI 9	-2.611
1.1.1.6	Usklađivanja redovnog osnovnog kapitala zbog prudencijalnih filtera	-40
1.1.1.6.5	(-) usklađivanja vrednovanja zbog zahtjeva za oprezno (prudencijalno) vrednovanje (AVA)	40
1.1.1.6.5.1	(-) usklađivanja vrednovanja izračunata prema jednostavnom pristupu	40
1.1.1.7	(-) Goodwill	0
1.1.1.8	(-) Ostala nematerijalna imovina	913
1.1.1.8.1	(-) ostala nematerijalna imovina prije odbitka odloženih poreskih obaveza	913
1.1.1.13	(-) Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji prelazi dodatni osnovni kapital	0
1.1.1.23	(-) Iznos nedostajućeg pokrivača nekvalitetnih izloženosti ispravkama vrijednosti za bilansne stavke i rezervisanjima za vanbilansne stavke	0
1.1.1.24	(-) Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao dobra aktiva	1.685
1.1.1.25	(-) Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao nekvalitetne izloženosti na koje se ne primjenjuje odbitna stavka od redovnog osnovnog kapitala iz člana 18 tačka 13 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija (nastale prije početka primjene te odluke)	218
1.1.1.27	(-) Iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke	0
1.1.2	DODATNI OSNOVNI KAPITAL (AT1)	0
1.1.2.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	0
1.1.2.1.4	(-) sopstveni instrumenti dodatnog osnovnog kapitala	0
1.1.2.5	(-) Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji prelazi dopunski kapital	0
1.1.2.6	Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji prelazi dodatni osnovni kapital (odbijen u redovnom osnovnom kapitalu)	0
1.2	DOPUNSKI KAPITAL (Tier 2)	0
1.2.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dopunski kapital	0
1.2.1.4	(-) sopstveni instrumenti dopunskog kapitala	0
1.2.6	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji prelazi dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	0

Sopstvena sredstva odnosno Regulatorni kapital Banke sastoje se od:

- Osnovnog kapitala (Tier 1);
- Dopunskog Kapitala (Tier 2).

Osnovni kapital (Tier 1) se sastoji od:

- Redovnog osnovnog kapitala (CET 1)
- Dopunskog kapitala (CET 2)

14. ADEKVATNOST KAPITALA (Nastavak)

Redovni osnovnog kapital (CET 1) se sastoji od uplaćenog akcijskog kapitala u iznosu od EUR 11.945 hiljada:

- uvećanog za neraspoređenu dobit iz prethodnih godina u iznosu od EUR 10.459 hiljada i priznate dobiti tekuće godine koja zadovoljava uslove za priznavanje u iznosu od EUR 7.433 hiljada;
- i umanjenog za gubitke nastale ponovnim vrednovanjem HOV koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat u skladu sa MSFI 9 u iznosu od EUR 2.611 hiljada, usklađivanja vrednovanja zbog zahtjeva za oprezno (prudencijalno) vrednovanje (AVA) prema jednostavnom pristupu u iznosu od EUR 40 hiljada, nematerijalna ulaganja u iznosu od EUR 913 hiljada i nedostajuće rezerve u iznosu od EUR 1.903 hiljada.

Iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti jednak ili veći od:

- d) minimalnog novčanog dijela osnovnog kapitala u iznosu od EUR 7.500 hiljada, kao što propisuje Zakon o kreditnim institucijama,
- e) 8% koliko minimalno mora iznositi Koeficijent ukupnog kapitala (Koeficijent redovnog osnovnog kapitala (CET1) – min 4,5%, Koeficijent osnovnog kapitala (Tier 1) – min 6%),
- f) ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

Rizična aktiva se sastoji od stavki aktive i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive Banke koje su izložene riziku. Kreditni ekvivalenti vanbilansnih stavki aktive predstavljaju iznos koji je rezultat množenja knjigovodstvene vrijednosti vanbilansnih stavki aktive sa propisanim faktorima konverzije. Ukupnu rizikom ponderisanu aktivu čini zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive izloženih riziku (rizična aktiva Banke), klasifikovanih u određene kategorije i pomnoženih sa odgovarajućim propisanim ponderima rizika.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala, izražen koeficijentom adekvatnosti kapitala od 15,75%¹. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o kreditnim institucijama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2023. godine, koeficijent ukupnog kapitala obračunat od strane Banke u finansijskim izvještajima iznosi 23,10%.

Enesa Bekteši

Predsjednik Upravnog odbora

Miroslav Vuković

Direktor sektora računovodstva i
finansijskog kontrolinga

¹ Usklađivanje minimalnog koeficijenta adekvatnosti kapitala izvršeno je u skladu sa SREP zahtjevom

BDO d.o.o. Podgorica

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 149

81000 Podgorica

Montenegro

Tel: +382 20 228 449

Fax: +382 20 228 449

www.bdo.co.me

BDO d.o.o. Podgorica, privredno društvo osnovano u Crnoj Gori, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Velikoj Britaniji i dio je međunarodne BDO mreže firmi članica.

BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Podgorica, a limited liability company incorporated in Montenegro, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

